

REVISTA BIBLIOTECILOR

9
1966

REVISTA BIBLIOTECILOR

PUBLICAȚIE A COMITETULUI DE STAT
PENTRU CULTURĂ ȘI ARTĂ

ANUL XIX Nr. 9 SEPTEMBRIE 1966

SUMAR

I. MĂRGINEANU : Planul cincinal — tabloul României socialiste în plin avânt	513
G. ZANE : Activitatea editorială a Academiei Republicii Socialiste România	516
Iulian JURA : Biblioteca școlară în sprijinul procesului instructiv-educativ	519
Horia NESTORESCU : Lectura copiilor în biblioteca publică	522
La „masa-rotundă” a redacției : Bibliotecari și editori — față în față	529
Renato VERONA : Catalogul sistematic și documentarea exhaustivă	538
Ana LÖWENSTEIN : O cercetare despre lectura studenților	540
Gheorghe POPP : Documentarea științifică în centrul universitar Iași	543
Pregătirea profesională	
Getta Elena RALLY : Tratatul publicațiilor tehnice de tipuri speciale (II)	545
Istoria cărții și a bibliotecilor	
Mircea TOMESCU : Diacnul Căresi și tiparul în limba română	551
Cronică	
Vitalie MUNTEANU : Din activitatea bibliotecilor filiale	555
Natalia LOPĂTIȚĂ : Cartea în noile sectoare agricole	556
Nicolae POPA : Schimb de experiență	556
Profiluri	
Dumitru COPILLIN : Coșbuc în literaturile străine (Interferențe europene)	557
G. ȘTREMPEL : Antim Ivireanul (?—1716)	560
Lucrări de specialitate	
Hâncu, Gheorghe. Cartea românească veche. Bibliografie	562
Fișier	
Congresul cooperativelor agricole de producție; Colecția „Lucefărul” într-o nouă prezentare grafică. Noi debuturi editoriale în colecția „Lucefărul”;	
Sadoveanu, Mihail, Viața lui Ștefan cel Mare; Ramarque, Eric Maria. Soroc de viață și soroc de moarte; Pirandello, Luigi, Șatul negru	563
Calendar (octombrie, noiembrie, decembrie 1966)	568
★	
Regulament pentru organizarea și funcționarea bibliotecii raionale	570
Regulament pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor orașenești din orașele de subordonare raională, nereședință de raion	572

REDACȚIA:

STRADA BISERICA AMZEI, 5 — 7, RAIONUL „30 DECEMBRIE”
BUCUREȘTI, OFICIUL POȘTAL 22 TELEFON 18.94.04

* 5 5 0 0 1 6 0 7 2 *

Biblioteca LIMEST

PLANUL CINCINAL – TABLOUL ROMÂNIEI SOCIALISTE ÎN PLIN AVÎNT

La un an de la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, care a trasat liniile directoare ale dezvoltării societății noastre în perioada viitorilor cinci ani, lucrările Plenarei din 27–28 iunie a.c. a Comitetului Central al partidului, ca și lucrările Sesiunii Marii Adunări Naționale au precizat contururile economiei noastre naționale, așa cum vor arăta ele în 1970. Prevederile Planului de stat pe perioada 1966–1970 care, prin votul dat de Marea Adunare Națională, a căpătat putere de lege, ne oferă imaginea unei Românie socialiste mai puternice și mai bogate, în care oamenii muncii se vor bucura de condiții de viață materiale și spirituale mai înalte, reflectând continuarea pe o treaptă superioară a procesului de desăvârșire a construcției socialiste în patria noastră. Așa cum se evidențiază în cuvântul de închidere rostit de secretarul general al Comitetului Central al P.C.R., tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Plenară a C.C. al partidului, „Analiza caracteristicilor principale ale planului cincinal demonstrează că el exprimă în mod fidel principiile fundamentale ale politicii marxist-leniniste a partidului nostru, asigură crearea unei puternice baze materiale a societății, dezvoltarea armonioasă a economiei și întregii vieți sociale a țării, creează condiții pentru ridicarea procesului de construire a socialismului pe o treaptă superioară, pentru avântul multilateral al patriei noastre socialiste”¹).

Încadrându-se în mod organic în linia generală a politicii economice a partidului nostru, actualul plan cincinal are ca principală caracteristică asigurarea dezvoltării armonioase, ascendente a întregii economii naționale. Această trăsătură sintetizează în ea întreaga orientare a partidului nostru de dezvoltare multilaterală a economiei, în care se împletesc într-un complex echilibrat industria și agricultura, producția mijloacelor de producție și producția bunurilor de consum, fondul de acumulare și fondul de consum etc. Numai o astfel de orientare este capabilă să pună în valoare și să potențeze la maximum marile resurse materiale și umane de care dispune țara noastră, să o apropie de nivelul țărilor avansate din punct de vedere economic.¹

Pornind de la ideea, care rezultă atât din experiența țării noastre cât și din întreaga istorie a dezvoltării societății moderne, că industria reprezintă factorul principal ce asigură sporirea avuției naționale, ridicarea standardului de viață al poporului, progresul tuturor domeniilor vieții sociale, prevederile planului cincinal se concentrează, ca într-un focar, în preocuparea neabătută pentru continuarea procesului de industrializare socialistă a țării; ea și pînă acum, industria se va dezvolta și în anii viitori mai rapid decît celelalte ramuri ale economiei. Față de creșterea, și ea înaltă, cu 50 la sută, a întregului produs social, producția industrială va spori pînă în 1970 cu 73 la sută, ceea ce corespunde unui ritm mediu anual de 11,6 la sută. Aceasta va face ca, în anul final al cincinalului, industria românească să producă numai în trei săptămîni cît producea în întreg anul 1938.

Ar fi greșit însă, să se creadă că este vorba aici doar de o înmulțire cantitativă a potențialului nostru industrial. Procesul dezvoltării industriei noastre socialiste include de asemenea și o însemnată creștere calitativă, ce se va oglindi în faptul că industria va fi în măsură să asigure din ce în ce mai bine, la un nivel tehnic tot mai ridicat, înzestrarea tuturor ramurilor economiei.

În același timp, va crește în continuare complexitatea industriei, se va accentua procesul de diversificare a producției. La aceasta va contribui, în primul rînd, dezvoltarea mai rapidă a ramurilor sale hotărîtoare, a construcției de mașini — în-

¹ Ceaușescu, Nicolae. *Planul cincinal — o nouă etapă de progres și prosperitate în viața poporului român, în înflorirea României socialiste*. Buc., Editura politică, 1966, p. 18.

deosebi a electronicii și electrotehnicii, pirghii esențiale ale progresului tehnic contemporan, a metalurgiei, chimiei și energiei electrice. Creșterea cu precădere a producției acestor ramuri decisive în asigurarea unei structuri moderne a industriei, în înfăptuirea reproducției largite pe ansamblul economiei naționale, în promovarea tehnicii noi și valorificarea superioară a resurselor naturale, constituie o trăsătură fundamentală a cincinalului.

Dezvoltarea puternică a industriei grele, înregistrată în anii trecuți, precum și cea prevăzută de planul cincinal, reprezintă baza trainică pe care se întemeiază accelerarea creșterii producției bunurilor de consum în scopul satisfacerii cât mai depline, atât cantitativ cât și calitativ, a cerințelor populației. Pentru îndeplinirea acestui deziderat se prevede nu numai sporirea cu 65 la sută a producției bunurilor de consum, ci și lărgirea considerabilă a gamei produselor, ca și îmbunătățirea calității lor.

Una din direcțiile principale spre care sînt îndreptate în cadrul planului cincinal eforturile poporului nostru este agricultura, care în anii viitori se va afirma tot mai mult ca o ramură principală a economiei naționale. Conform orientării date de partidul nostru spre dezvoltarea intensivă și multilaterală a agriculturii, se urmărește ca, în linii generale, pînă în 1970, să se rezolve problemele mecanizării complexe și ale chimizării producției agricole, să se extindă considerabil irigațiile și să se asigure baza materială pentru creșterea șeptelului și a producției animale.

Perfecționarea conducerii și planificării agriculturii și crearea uniunilor cooperatiste, alături de măsurile luate pentru asigurarea mijloacelor tehnice necesare, vor constitui condiții deosebit de favorabile pentru sporirea producției agricole cu 26—32 la sută față de media realizată în cei cinci ani anteriori, ceea ce va aduce un spor cu 6—12 la sută mai mare decît cel prevăzut de Congresul al IX-lea. Realizările înregistrate în sporirea producției vegetale, în special a celei cerealiere, ca și în domeniul zootehnicii, demonstrează faptul că există toate condițiile și posibilitățile pentru înfăptuirea prevederilor planului cincinal în ceea ce privește producția agricolă.

Economia și cultura patriei noastre vor putea atinge nivelul preconizat în planul cincinal numai ca urmare a eforturilor făcute de întregul nostru popor ce își găsește expresia în amplul program de investiții. Pentru a avea o imagine asupra importanței volumului de investiții ce se vor efectua din fondurile statului în anii cincinalului (280,5 miliarde lei) vom releva numai faptul că acesta va fi egal cu totalul investițiilor din cei 15 ani precedenți. Valoarea mare a acestor fonduri este însă cu mult sporită dacă ținem seama de modul în care ele vor fi repartizate. Fără îndoială că efectul lor economic și social va fi amplificat prin orientarea unei părți mari din investiții către ramurile hotărîtoare ale industriei: investițiile vor fi alocate atît pentru continuarea lucrărilor la obiectivele aflate în curs de construcție, cum sînt Combinatul siderurgic „Gheorghe Gheorghiu-Dej” de la Galați, Hidrocentrala de la Porțile de Fier, Uzina Metalurgică București și altele, cît și pentru construirea unor obiective noi, ca Fabrica de autoturisme, Combinatul de cauciuc stereospecific, Uzina cocs-chimică Galați, Hidrocentrala de pe Motru și multe altele. Un volum însemnat de investiții este destinat de asemenea dezvoltării continue a bazei materiale a științei, culturii și învățămîntului. În ultimul an al cincinalului se vor cheltui pentru activitățile social-culturale suma de 31 miliarde lei, cu aproape 10 miliarde lei mai mult decît în anul 1965. Se vor construi noi localuri pentru instituțiile de învățămînt, artă și cultură, asigurîndu-se astfel condiții optime pentru un grad tot mai înalt de cultură și învățămînt.

Una din principalele trăsături ce caracterizează planul cincinal, ca de altfel întreaga politică economică a partidului nostru, este asigurarea unei mai juste repartizări a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, ceea ce va permite valorificarea la un nivel superior a resurselor materiale, dezvoltarea bazei tehnice-materiale în regiunile și raioanele rămase în urmă din punct de vedere economic, astfel încît întregul popor să poată beneficia din plin de superioritatea orînduirii socialiste.

Toate eforturile care se fac pentru dezvoltarea producției industriale și agricole, a întregii economii, sînt destinate să ducă la îmbunătățirea sistematică a nivelului de trai material și cultural al populației — scopul suprem al politicii partidului și statului nostru. Ca urmare directă a creșterii producției materiale, venitul național va spori cu 47 la sută și, o dată cu acesta, veniturile întregii populații;

salariul real va fi în 1970 mai mare cu 25 la sută, iar veniturile reale ale țărănimii cu 20—25 la sută.

Desigur, marea complexitate a sarcinilor prevăzute de planul cincinal — din care în rindurile de mai sus s-a făcut o enunțare succintă doar a unora mai importante — reclamă concentrarea eforturilor întregului nostru popor pentru îndeplinirea lor cu succes. Plenara C.C. al P.C.R. din 27—28 iunie a.c. a subliniat direcțiile principale spre care trebuie să se îndrepte preocupările oamenilor muncii din toate sectoarele, de la organele centrale până la colectivele întreprinderilor. Acestea se referă la sporirea eficacității întregii noastre activități economice, punerea în valoare a tuturor rezervelor de care dispune economia națională în vederea obținerii unor rezultate economice superioare cu minimum de cheltuieli, îndeplinirea exemplară a planului de investiții, ridicarea rentabilității economice a tuturor întreprinderilor prin sporirea productivității muncii și reducerea prețului de cost, organizarea științifică a producției și a muncii, dezvoltarea cercetării științifice, pregătirea cadrelor de muncitori, tehnicieni, ingineri și a altor cadre de specialitate, corespunzător sarcinilor actuale ale dezvoltării economiei naționale. Planul cincinal, prin Programul unitar de cercetări științifice pe perioada 1966—1970, trasează un orizont larg de activitate științifică și asigură unirea eforturilor, a capacităților creatoare ale tuturor celor ce lucrează în diversele domenii ale cercetării științifice, începând cu inginerul din laboratorul uzinal sau agronomul de pe ogoare și sfârșind cu academicianul de renume mondial.

Este foarte important faptul că actualul cincinal, valorificând în mod critic experiența acumulată în activitatea de planificare, reprezintă o îmbunătățire calitativă a întregii activități de planificare, trecerea la o metodă superioară de conducere a economiei, corespunzător cerințelor actuale etape de dezvoltare. Esența acestei îmbunătățiri constă în faptul că planificarea de durată nu se mai limitează ca în trecut la schițarea cadrului general de dezvoltare, la fixarea parametrilor finali, ci precizează sarcinile fiecărei ramuri și întreprinderi, atât pe întreaga perioadă de cinci ani cât și pe fiecare an în parte. În felul acesta, ministerele și întreprinderile vor putea să ia din timp măsurile necesare pentru realizarea tuturor obiectivelor prevăzute și să-și organizeze munca în cele mai bune condiții.

Acest mare program are implicații de o însemnătate majoră în munca de bibliotecă, în activitatea de documentare. Drumul cercetării științifice trece în mod firesc și necesar prin bibliotecă, dar și aplicarea cuceririlor științei în producție, înarmarea cadrelor cu progresele tehnicii moderne impun ridicarea pe o treaptă superioară a activității de informare și documentare tehnico-științifică și a propagandei tehnice de masă desfășurate de bibliotecă. Propaganda largă a prevederilor planului cincinal, asigurarea literaturii de specialitate pentru toate ramurile de activitate, desfășurarea unei activități de informare și de propagandă a cărții, bazată pe largă perspectivă a planului și pe obiectivele concrete ale întreprinderilor, instituțiilor, reprezintă jaloarele contribuției bibliotecarilor și documentaliștilor la îndeplinirea planului de stat.

Nu poate fi subliniată îndeajuns una din cele mai importante trăsături ale planului cincinal — caracterul realist al prevederilor sale, fundamentarea lor temeinică, izvorită din studierea atentă a vieții, a condițiilor și posibilităților obiective ale economiei naționale și nu din dorințe subiective. La elaborarea planului cincinal au participat organele de partid și de stat, ministerele, comitetele executive ale sfaturilor populare și alte instituții centrale și locale, zeci de mii de cadre de specialiști și oameni de știință, masele largi de oameni ai muncii din întreprinderi și instituții. Analiza temeinică, inițiativa maselor au scos la iveală noi rezerve și resurse ale economiei, ceea ce a permis majorarea unora dintre cifrele prevăzute în Directivele Congresului al IX-lea. Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, „Se poate afirma că actualul plan cincinal al patriei noastre este opera întregului popor, a întregului nostru partid, emanație a gândirii și înțelepciunii celor ce muncesc; aceasta dă planului nostru forță și trăinicie, constituie garanția îndeplinirii lui cu succes”²).

I. MARGINEANU
lector universitar

²) Ceaușescu Nicolae. *Planul cincinal — o nouă etapă de progres și prosperitate în viața poporului român, în înflorirea României socialiste*. Buc., Editura politică, 1966, p. 7.

Activitatea editorială a Academiei Republicii Socialiste România

Academia Republicii Socialiste România, continuatoare a vechii Academii Române, împlinește centenarul ei cu o operă de care poporul român are dreptul de a se mândri¹⁾. De o sută de ani, neîncetat, Academia este cel mai înalt for științific din țara noastră și reprezentanta cea mai de seamă a culturii naționale. Principala latură a activității sale, cercetarea științifică, s-a materializat într-o vastă operă de publicații, care constituie în cultura română un patrimoniu de inestimabilă valoare.

Activitatea editorială a Academiei a avut diverse forme, care au variat în raport cu organizarea ei internă și cu direcția sa de dezvoltare. În linii mari, putem spune că anul 1948 constituie o linie netă de demarcație și din punct de vedere editorial.

Este știut că, în epoca de la întemeierea sa, din 1866 și pînă în 1948, Academia a avut, ca mai toate academiile din acea vreme, caracterul unei societăți de savanți, organizată ca o instituție independentă de stat, dotată cu personalitate juridică și funcționând pe baza unor legi și statute aprobate de organele publice. Vechea Academie este creația acelor reprezentanți ai generației de la 1848 care dețineau, în condițiile noului moment istoric de la 1866, fie poziții politice, fie poziții culturale. Menirea pe care ea și-a asumat-o chiar de la început a fost pe de o parte de „a lucra la înaintarea literelor și științelor între români”, pe de alta de a întreține și dezvolta cultura unitară națională românească și a pregăti pe plan cultural unitatea politică a tuturor românilor. Ca urmare a acestei duble meniri, a fost, de la început, alcătuită de reprezentanți din toate ținuturile românești.

Decretul din 22 aprilie 1866, prin care se înființa *Societatea literară română*, prevedea nu numai numărul membrilor ei, limitat la 21, dar și obligația de a fi desemnați în număr determinat pe ținuturi: 7 din Principatele Unite, 3 din Transilvania, 2 din Banat, 2 din Maramureș, 2 din Bucovina, 2 din Macedonia și 3 din alte părți.

Semnificativ este faptul că primul ei președinte a fost Ion Eliade Rădulescu și al doilea August Treboniu Laurian.

Organizarea internă a Academiei a ținut să dea posibilitatea reprezentării și afirmării principalelor ramuri ale științei; de aceea, cîțiva ani după înființare, s-a organizat pe trei secții: *literară-filologică*, *istorică-arheologică* și a *științelor naturii*. Dubla menire pe care și-a asumat-o, organizarea ei internă și apartenența membrilor ei la toate marile ținuturi românești au influențat hotărîtor activitatea ei și, prin urmare, opera sa editorială.

¹⁾ La început, în 1866 anul întemeierii, Academia a avut scurt timp denumirea de *Societatea literară română*; în 1867 a adoptat denumirea de *Societatea Academică Română*; iar în 1879: de *ACADEMIE ROMÂNĂ*.

În centrul preocupărilor sale s-a situat cercetarea vieții și problemelor poporului român, sub cele mai variate aspecte: limbă, istorie, etnografie, sol, sub-sol, climă, faună, floră. Astfel, publicațiile sale vor reflecta atât organizarea internă, cât și preocupările ei principale.

Opera editorială a Academiei, însumând activitatea membrilor sau colaboratorilor săi, constă din publicații periodice și colecții speciale.

Publicația periodică cea mai de seamă a vechii Academii a fost *Analele*. Prima serie din *Anale*, cu titlul *Analele Societății Academice Române*, apare între 1867 și 1878 și a doua, sub denumirea *Analele Academiei Române*, între 1879 și 1948. În fapt, sub denumirea de *Anale*, Academia a publicat mai multe categorii de periodice, care s-au diversificat pe măsura dezvoltării activității ei științifice. *Analele* au cuprins procesele-verbale ale ședințelor, plenare și pe secții, cât și lucrările, memoriile, notițele membrilor Academiei sau chiar ale unor persoane din-afară.

Printr-o decizie din 1887, s-a hotărât ca pantea din *Anale* care cuprinde *Memoriile* să apară în trei părți separate, câte una pentru fiecare secțiune. Astfel începe seria triplă a *Memoriilor* literare, istorice și științifice, și care a continuat neîntrerupt în tot cursul acestei perioade. Un vast material a fost publicat. N. Iorga, singur, a dat peste 300 de lucrări. Din 1923, începe o serie nouă a memoriilor, deosebită de precedentă prin format; este adoptat de această dată formatul în 8° și o nouă numerotare. Pe lângă *Memorii*, Academia a publicat periodice în limbi străine: *Bulletin de la Section Scientifique*, începând din 1912, *Bulletin de la section historique*, din 1913, *Langue et litterature*, din 1941.

Colecțiile publicate în această perioadă, cuprinzând în mare parte lucrări individuale, sînt numeroase și privesc variate domenii. Astfel colecția *Discursuri de recepție*, publicațiile bibliografice, economice, etnografice, filologice, istorice, colecția: *Din viața poporului român*, colecțiile *Studii și cercetări* și *Etudes et recherches*. Una dintre cele mai importante colecții sînt *Documentele Hurmuzaki*, 44 de volume în 4°, un adevărat tezaur pentru istoria românilor.

Activitatea editorială a Academiei Române a fost însă permanent frînată de mijloacele ei financiare, cu mult prea modeste pentru menirea sa. Veniturile sale au fost limitate la resursele pe care i le aduceau donațiile particulare, printre care, un timp, unele moșii, precum și subvențiile de stat, totdeauna restrînse. Influențe politicianiste n-au lipsit.

Valoarea publicațiilor editate de Academie a fost, desigur, inegală; cu toate acestea, o mare operă care a contribuit la ridicarea prestigiului culturii românești, în țară și în străinătate, a fost înfăptuită.

O dată cu instaurarea regimului democrat-popular, a apărut nevoia reorganizării vechii Academii, pentru a-i da putința să corespundă cerințelor tot mai mari ale științei și ca să poată lua o parte activă la construcția socialismului în țara noastră. În 1948, Academia Română a fost transformată în instituție de stat și a căpătat denumirea de *Academia Republicii Populare Române*, denumire schimbată în 1965 în: *Academia Republicii Socialiste România*. Organizarea ei internă a fost complet modificată, ceea ce a influențat activitatea sa editorială. Numărul secțiilor a fost ridicat la 13, acordându-se o importanță deosebită științelor tehnice și ale naturii; s-au creat filiale la Cluj, Iași și două baze; în același timp, Academia a fost înzestrată cu unități de cercetare, dispunând, în 1965, de 33 institute, 17 centre, 11 comisii, situate în București sau în alte orașe din țară. O instituție de editură proprie a fost creată. Activitatea științifică a Academiei a fost organizată pe bază de plan, iar în 1966 încadrată în programul unitar de cercetări, elaborat de *Consiliul Național al Cercetării Științifice*.

În aceste condiții, valorificarea cercetărilor științifice s-a concretizat printr-o imensă operă de editură. Numai cifrele statistice ne pot da o imagine. Editura Academiei Republicii Socialiste România a publicat, de la înființare, 4 107 titluri de lucrări, cu 73 209,5 coli editoriale și un tiraj total de 8 140 736 de exemplare. Pe lângă acestea, trebuie adăugate lucrările publicate de membrii Academiei și de cercetători, în alte edituri române, precum și în străinătate.

Editura Academiei Republicii Socialiste România a asigurat valorificarea rezultatelor dobândite în curs de 18 ani prin publicații periodice, colecții și opere individuale. Astfel, a editat un considerabil număr de periodice, anuare, buletine și reviste; în 1966 editează 73 de periodice, cu o periodicitate variind între 1 și 12 numere pe an, din care 42 în limba română și 31 în alte limbi.

Toate secțiile, filialele, instituturile și centrele dispun de periodice proprii. Astfel, cercetările din toate ramurile de știință își pot valorifica cu promptitudine rezultatele.

În afară de periodice, valorificarea cercetărilor s-a făcut prin colecții și opere cu caracter monografic, fie individuale, fie colective. Astfel, au fost publicate: *Dictionarul limbii române contemporane*, 4 volume; *Documente privind istoria României*, *Flora Republicii Socialiste România*, 9 volume; *Fauna Republicii Socialiste România*, 15 volume; *Ampelografia Republicii Socialiste România*, 6 volume. Au mai fost publicate lucrări colective, de o mare însemnătate: *Dezvoltarea economică a României 1944—1964*, *Calcul economic*, *Istoria României*, *Istoria literaturii române*, *Istoria arhitecturii în România*; ediții critice de clasici români (*M. Eminescu*, *N. Bălcescu*, *Al. Odobescu*, *V. Alecsandri*), un mare număr de studii, în științele exacte (matematică, fizică, tehnică, energetică, electrotehnică, metalurgie, automată, cibernetică), în științe agricole, în chimie, în geologie, geografie, în medicină. O colecție de cercetări istorice, publicată în limbi străine, *Bibliotheca Historica Romaniae*, a ajuns la al 14-lea volum.

Numai consultarea cataloagelor Editurii Academiei Republicii Socialiste România poate să ofere o idee deplină despre proporțiile operei editoriale întreprinse²⁾.

Editura Academiei Republicii Socialiste România a reușit să dea lucrărilor tipărite un nivel tehnic superior, o înfățișare grafică elegantă și atrăgătoare. Astfel, cărțile noastre au putut avea un succes deplin la diferitele târguri internaționale, precum și la expozițiile din străinătate unde au fost prezentate.

O operă de dimensiuni excepționale, imprevizibilă acum 20 de ani, a fost realizată. Profesorul Dimitrie Gusti, fost președinte al Academiei Române, spunea despre vechea Academie că, ținând seama de proporțiile convenite pentru o națiune tânără, activitatea Academiei noastre ar putea fi comparată cu activitatea celor mai de seamă Academii ale lumii. Dacă în 1923, când aceste cuvinte au fost rostite, ele exprimau mai mult un sentiment de mândrie națională decât o directă realitate, azi, la centenarul Academiei și în lumina activității ei din ultimii 18 ani, într-adevăr simțem îndreptățiți a spune că activitatea Academiei Republicii Socialiste România poate rivaliza și fi comparată cu „activitatea celor mai de seamă Academii ale lumii“.

G. ZANE

membru corespondent
al Academiei Republicii Socialiste România

²⁾ *Catalog 1948—1963*, Buc., Editura Academiei Republicii Populare Române, 1964; *Catalog 1964*, Buc., Editura Academiei Republicii Populare Române, 1964; *Catalog 1965*, Buc., Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1965.

Biblioteca școlară în sprijinul procesului instructiv-educativ

Apreciind contribuția pe care bibliotecile școlare o aduc la procesul instructiv-educativ desfășurat de școală — principalul izvor de cultură și factor de civilizație — partidul și guvernul nostru acordă o atenție permanentă dezvoltării acestor biblioteci, înzestrării lor cu publicațiile necesare pregătirii elevilor și documentării pedagogice a personalului didactic. În ultimii ani, numărul bibliotecilor școlare a crescut de la 5 698, în anul 1959, la 7 785, în anul 1965. Prin majorarea alocațiilor acordate an de an, numărul publicațiilor din bibliotecile școlare a sporit de peste 4 ori, de la 3 900 000 de volume, în anul 1959, la 17 200 000, în anul 1965.

Bibliotecile urmăresc completarea rațională și sistematică a fondurilor de publicații în funcție de profilul școlilor în care funcționează.

În completarea fondurilor de publicații și în activitatea cu cititorii, bibliotecile liceelor au în vedere scopul urmărit de aceste școli, ajutând pe elevi să-și formeze o cultură generală multilaterală. Personalul didactic și elevii pot consulta un variat material de studiu (literatură social-politică, științifică, clasici ai literaturii române și universale, literatură contemporană, dicționare, albume, atlase, colecții de periodice etc.), care satisface atât cerințele procesului instructiv-educativ, cât și preocupările lor. Dintre bibliotecile înzestrate cu astfel de publicații și care obțin rezultate pozitive în munca de sprijinire a procesului de învățămînt, menționăm: bibliotecile liceelor nr. 1, 7, 13, 22, 25, 30 din București; nr. 1 din Pitești și nr. 1 din Rîmnicu Vilcea; nr. 1 și 2 din Bacău; nr. 2 din Piatra Neamț; nr. 1 și 3 din Craiova; nr. 4 și 7 din Timișoara; nr. 5 din Arad; nr. 1 și 4 din Brașov; nr. 3 din

Sibiu; nr. 5 și 7 din Cluj; nr. 1 și 2 din Oradea; nr. 1 și 3 din Iași; nr. 1 din Baia Mare; nr. 1 din Focșani; nr. 2 din Brăila; nr. 1 din Ploiești. Bibliotecarii din aceste școli desfășoară o muncă variată și mențin un contact permanent cu elevii, cărora le creează posibilitatea de a-și însuși bogate cunoștințe în strînsă legătură cu etapele de desfășurare a procesului de învățămînt, ajutîndu-i astfel să-și ridice continuu nivelul de pregătire.

De exemplu, biblioteca Liceului „Nicolae Bălcescu” din București, în afară de cataloagele alfabetic și sistematic și de catalogul tematic, care cuprinde bibliografia procesului de învățămînt, a întocmit și a pus la dispoziția elevilor și personalului didactic liste de recomandare, pe clase, pentru limba și literatura română, fizică, matematică și geografie, precum și liste de recomandare pentru elevii care participă la concursurile școlare. Au fost alcătuite bibliografiile pentru orele de dirigiență pe teme ca: *Etica socialistă — călăuză comportării noastre în societate, Cum ne pregătim pentru însușirea unor cunoștințe temeinice, Contribuția oamenilor de știință români la dezvoltarea științei și culturii universale* etc. Bibliotecarii, în colaborare cu diriginții claselor, organizează prezentări bibliografice pe diferite discipline: limba și literatura română, istorie, chimie, fizică, matematică, botanică, zoologie, biologie, artă etc. În cadrul orelor de lectură literară, profesorii și bibliotecarii dau elevilor îndrumări despre felul cum se citește o carte, cum se întocmește o fișă de lectură, cum se alcătuește un plan de lectură individual. Cu ocazia

* Text prescurtat al expunerii prezentate la Sesiunea de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor. 10-12 mai 1966.

diferențelor evenimente politice, științifice și culturale, biblioteca organizează expoziții și vâtrine de cărți.

Bibliotecile unor licee întâmpină dificultăți din cauză că nu dispun de suficiente exemplare din operele scriitorilor noștri clasici și din literatura științifică pentru completarea cunoștințelor, mai ales la geografie, fizică, chimie, artă, iar într-un număr de biblioteci lipsesc cu totul aceste lucrări. Din volumele publicate în ultimii ani, lipsesc, de pildă, opere de bază ale literaturii noastre, ele nemaifiind reeditate de mult timp, cum ar fi: *Literatura populară, Școala ardeleană, Cântarea României* de Alecu Russo, *Teatrul* de Vasile Alecsandri, *Mara* de Ion Slavici, *Nuvele* de Gala Galaction ș.a., iar la unele opere tirajele s-au dovedit insuficiente. Nu au fost editate o serie de lucrări de istorie literară, îndeosebi cele referitoare la curentele literare de la începutul secolului al XX-lea.

Bibliotecile din școlile generale urmăresc prin completarea fondurilor asigurarea elevilor cu publicațiile care să le deschidă orizontul de cultură necesar, să le dezvolte concepția științifică despre lume.

Se constată, însă, că unele biblioteci din cadrul școlilor generale nu achiziționează totdeauna lucrările prevăzute în programele școlare, în primul rând cele indicate în bibliografiile de lectură obligatorie și facultativă. În aite biblioteci au intrat publicații nelegate de specificul procesului instructiv-educativ și există în puține exemplare literatura beletristică și de popularizare a științei necesară elevilor din clasele I-IV, fapt semnalat și în presă.

Această situație se datorește insuficienței preocupării a unor secții de învățământ, a colecturilor cit și a bibliotecarilor din școlile respective pentru o justă completare a fondurilor de cărți.

Pentru remedierea acestei situații, Ministerul Învățământului a elaborat un *minimum de titluri care trebuie să se găsească în biblioteca școlii generale* și care, confruntat cu existentul din biblioteci, să ducă la o stabilire exactă a necesarului de titluri, ceea ce va permite includerea lor în planurile editurilor.

O muncă specifică se desfășoară în bibliotecile școlilor profesionale și tehnice, unde se pune accentul pe comple-

tarea colecțiilor cu publicații cu conținut tehnic și științific, în concordanță cu profilul școlilor, acordându-se, totodată, atenție și lucrărilor social-politice și de literatură, destinate ridicării nivelului politic și cultural al elevilor. Bune rezultate în activitatea cu elevii se constată, îndeosebi, la bibliotecile de la: grupurile școlare de construcții din Cluj și Constanța, grupul școlar profesional din Suceava, Școala profesională „Electromagnetica” din București, grupul școlar minier din Baia Mare, Școala profesională a Uzinei mecanice din Timișoara, grupul școlar al Ministerului Industriei Ușoare din Cluj, grupul școlar al Ministerului Învățământului.

Astfel, biblioteca Școlii profesionale „Electromagnetica” din București a elaborat în sprijinul lecturii elevilor și personalului didactic o bogată și variată documentație: liste de recomandare pentru limba română și matematică; cataloage tematice pentru meseriile strungar, frezor, matrușer, confecționar piese radio și semiconductori; planuri de lectură pe temele *Chipuri de eroi comuniști în literatură, Lupta clasei muncitoare oglindită în poezie și proză, Dragostea pentru meseria aleasă, Despre cinste și corectitudine, Energia atomică în industrie, Forța adevărului științific* etc. Au fost organizate simpoziioane pe temele: *Cosmosul și viitorul, Mihail Eminescu în contemporaneitate, portrete literare Tudor Arghezi și George Călinescu.*

În general, bibliotecile școlilor profesionale și tehnice dispun de publicații de literatură tehnică de specialitate în număr satisfăcător, cu excepția bibliotecilor din școlile care țin de sectoarele chimie, construcții de mașini, industrie ușoară și alimentară. Este necesar, ca pe viitor, să se editeze mai multe lucrări la nivelul cerințelor de pregătire a elevilor din aceste școli profesionale și tehnice. Există însă și biblioteci care nu se îngrijesc de achiziționarea publicațiilor de specialitate. Astfel, de exemplu, bibliotecile grupului școlar C.F.R. din București și școlii profesionale C.F.R. din Oradea nu au achiziționat în anul 1965 nici o publicație de specialitate.

Munca tot mai intensă desfășurată de bibliotecile școlare ajută la educarea elevilor în spiritul dragostei față de partid și de patria socialistă, la culti-

varea înaltelor idei ale păcii și progresului social.

O parte importantă a fondurilor de cărți din biblioteca școlară o reprezintă literatura marxist-leninistă, lucrările politice și ideologice care contribuie la formarea convingerilor moral-politice ale elevilor, la înarmarea lor cu o concepție științifică despre natură și societate.

Un alt aspect al muncii cu cartea îl constituie recomandarea pentru lectură a lucrărilor de literatură beletristică, de artă plastică, muzică, arhitectură care ajută la educarea estetică a elevilor și, prin aceasta, la formarea multilaterală a personalității.

Bibliotecile școlare sînt îndrumate permanent să asigure materialul bibliografic pentru toate disciplinele, să completeze colecțiile pe baza cunoașterii profilului școlii, a planurilor și programelor de învățămînt, a studierii producției editoriale.

Completarea fondurilor de publicații ale bibliotecilor școlare cunoaște totuși lipsuri și greutăți determinate de faptul că majoritatea colecturilor nu sînt satisfăcătoare integral și la timp cererile bibliotecarilor. Au fost cazuri în care centrele regionale de difuzare a cărții nu au repartizat colecturilor cantitățile precomandate. Pe de altă parte, unele biblioteci școlare ridică cu întîrziere cărțile comandate, iar colecturile, în dorința de a realiza planurile de desfășurare, repartizează cărțile altor beneficiari. Este necesară, în viitor, o mai strînsă colaborare între secțiile de învățămînt și colecturile bibliotecilor, pentru asigurarea unei judicioase completări a fondurilor de publicații.

Creșterea numărului de școli, generalizarea învățămîntului de 8 ani, se reflectă și printr-o frecvență din ce în ce mai mare a bibliotecilor de către elevi: în anul 1959, bibliotecile școlare au înscris 1 064 000 de cititori, în anul 1963 — 1 660 000 iar în 1965 numărul acestora s-a ridicat la 2 004 000. Menționăm că din 3 150 000 de elevi cuprinși în învățămîntul de cultură generală, profesional și tehnic, 1 149 000 sînt elevii din clasele I-IV aparținînd școlilor din mediul rural care nu au biblioteci proprii, acestea fiind deservite de către bibliotecile din sistemul așezămintelor culturale. Fondurile de cărți din aceste biblioteci nu reușesc însă să satisfacă cerințele programelor școlare.

Numărul de peste 2 000 000 de cititori, realizat în anul 1965, dovedește

că bibliotecile școlare au reușit să antreneze la lectură marea majoritate a elevilor. Din sondajele făcute în ultimii ani în aceste școli, rezultă că numărul elevilor care își limitează lectura numai la manuale este, în prezent, foarte mic.

Corespunzător cu creșterea numărului de cititori, a crescut și numărul cărților împrumutate; în anul 1959 au fost împrumutate 4 760 000 de volume, în anul 1963 — 8 870 000, iar în anul 1965, peste 12 milioane. Indicele de lectură a crescut în acești ani, pe ansamblu, de la 4 la 6 volume la un cititor; la unitățile școlare încadrate cu personal permanent, indicele de lectură se ridică la 14—16 volume la un cititor. Acest indice se menține mai scăzut la bibliotecile care nu îndeplinesc condițiile de încadrare cu personal permanent și unde sarcinile bibliotecilor sînt îndeplinite, într-un număr limitat de zile și ore, de personalul didactic.

Propaganda publicațiilor în rîndul elevilor și cadrelor didactice se face și prin diferite forme ale muncii de masă. Bibliotecile organizează vitrine și expoziții de cărți pe teme legate de cerințele procesului instructiv-educativ, recenzii, prezentări de cărți, simpozioane, medaioane literare, consfătuiri cu cititorii, întîlniri cu scriitorii etc. Asemenea acțiuni ajută pe elevi să cunoască mai bine fondul de publicații existent în bibliotecă, le stimulează, le formează și le dezvoltă aptitudinile pentru anumite ramuri ale științei și tehnicii, pentru literatură și artă. Totodată, bibliotecile desfășoară și o muncă de informare bibliografică a cititorilor.

Pentru ca biblioteca școlară să poată sprijini tot mai eficient activitatea instructiv-educativă desfășurată în școală Ministerul Învățămîntului organizează periodic, prin secțiile de învățămînt ale sfaturilor populare, cursuri pentru ridicarea calificării profesionale a bibliotecarilor. Numai în ultimii 3 ani au fost cuprinși la aceste cursuri jumătate din numărul bibliotecarilor salariați. De asemenea, periodic, se organizează seminarii regionale, consfătuiri, schimburi de experiență în care sînt instruiți toți bibliotecarii din școlile generale, licee, școli profesionale și tehnice.

În cadrul acestor forme de perfecționare profesională se dezbate cele mai actuale probleme ale muncii cu cartea în școală: munca bibliografică, activitatea de popularizare a cărții, mobili-

zarea elevilor la o lectură multilaterală și sistematică, analiza lecturii elevilor, completarea rațională a fondurilor de publicații etc.

Rezultatele obținute pînă în prezent de bibliotecile școlare dovedesc că acestea acordă un sprijin permanent și valoros în desfășurarea procesului instructiv-educativ. Pentru ca acest sprijin să fie și mai eficient este necesar ca în viitor să se manifeste o grijă sporită pentru ridicarea nivelului de pregătire al bibliotecarilor, înzestrarea bibliotecilor cu publicații adecvate particularităților de vîrstă ale elevilor, precum și cu materialul pedagogic și metodic necesar personalului didactic.

De asemenea, se impune intensificarea controlului și îndrumării activității bibliotecilor școlare și o mai strînsă colaborare cu Centrala editurilor și difuzării cărții, pentru a se organiza editarea eșalonată a tuturor lucrărilor prevăzute de programele școlare.

Iulian JURA

director adjunct
în Ministerul Învățămîntului

Clipe plăcute în tovărășia cărților.

Făurirea personalității umane în toată complexitatea ei începe încă la vîrsta copilăriei. Fără îndoială că această vîrstă este hotărîtoare și în privința formării deprinderii de a citi și a preferințelor de carte. Viitorul lecturii tineretului și adulților depinde, în bună măsură, de fundamentul clădit în anii copilăriei. Grijă pentru îndrumarea micilor cititori, pentru permanența lor dezvoltare se răsfrînge adînc în profilul cititorului adult de mîine.

Studiul problematicii lecturii copiilor, a metodologiei muncii cu acești cititori devine acum o preocupare a multor bibliotecari. Date interesante oferă analiza lecturii copiilor într-o bibliotecă publică cu fonduri selectate potrivit cerinței lor de carte. O atare analiză am efectuat la Biblioteca pentru copii a raionului „Tudor Vladimirescu” din București. Situată în perimetrul central al Capitalei, relativ aproape de locuința copiilor și avînd un program zilnic permanent de 8 ore, această bibliotecă — cu un fond variat de cărți — este, uneori, preferată celei școlare. Notăm cu titlu informativ, că, printre cititorii săi, se găsesc elevi din 36 de școli de pe raza orașului cu domiciliul în acest raion.

Structura cititorilor

Din cei 1683 de copii care au frecventat biblioteca în anul 1964, ne-am oprit numai la 1269 care nu depășiseră vîrsta de 14 ani; am exclus, de asemenea, cititorii celor două biblioteci mobile. Din acești 1269 de cititori, 6,5% sînt preșcolari, 43,8% au între 7 și 10 ani, iar 49,7% între 11 și 14 ani. Statistica indică o pondere a cititorilor de 7 la 10 ani. Față de numărul copiilor de această vîrstă (7—10 ani), procentul mediu al copiilor de 11—13 ani care

COPILOR BIBLIOTECA PUBLICĂ

frecvențează biblioteca este mai mic cu 2,4%, iar al celor de 14 ani, cu 5,3%. Sînt ani cînd elevii își adîncesc studiul și apelează mai sistematic la biblioteca școlară, profilată pe cerințele învățămîntului l).

Statistica pe sexe arată un interes aproape egal al copiilor față de bibliotecă (47,9% băieți și 52,1% fete). Unele diferențieri se observă, totuși, la copiii între 9 și 12 ani, unde proporția fetelor care frecvențează biblioteca este cu 11,8% mai mare; la copiii de 13—14 ani, dimpotrivă, procentul cititorilor băieți este mai mare cu 6% față de cel al fetelor.

Pe ani de studiu, ponderea cititorilor o dețin elevii claselor II—VIII. Din 1186 de cititori elevi, 625 frecvențează clasele I—IV, 555 clasele V—VIII, 1 clasa a IX-a, iar 5 sînt elevi ai unor școli profesionale de ucenici.

Se pot stabili legături și între momentul înscrierii sau reinscrierii cititorilor la bibliotecă, anul de studiu, vîrsta și volumul lecturii. Din calculul efectuat, se observă că 57% din cititori se înscriu sau se reinscriu în primele luni ale anului calendaristic. Acest procent crește proporțional cu vîrsta. La preșcolari, el reprezintă 40,9%, la copiii între 7 și 10 ani — 51,6%, iar la cei de 11—14 ani — 64,8%. În lunile septembrie-noiembrie ale fiecărui an, se remarcă o ușoară creștere a numărului elevilor care se înscriu pentru prima dată la bibliotecă. Fenomenul poate fi pus, evident, pe seama faptului că anul școlar se deschide în această perioadă.

Elementul cel mai caracteristic al legăturii dintre cititori și bibliotecă îl constituie însă frecvența acestora, influențată, la rîndul ei, de momentul înscrierii la bibliotecă. Din acest punct de vedere, pot fi distinse două grupe: cititorii înscriși în prima parte a anului și cititorii înscriși în a doua ju-

mătate a anului, de obicei la începutul anului școlar. Aceștia din urmă, nu au timpul material să realizeze o frecvență la nivelul celor dintii.

Așadar, din 1269 de cititori, 17,4% au trecut pe la bibliotecă o singură dată în decursul anului, împrumutînd 2—4 volume; 32,8% de 2—5 ori, 22,3% de 6—10 ori, iar 18,7% de 11—20 de ori. Numai 8,8% au frecvențat biblioteca de peste 21 de ori²⁾. Precum se observă (vezi Tabelul nr. 1), o treime din copii au frecvențat biblioteca cel puțin o dată pe lună.

Permanentizarea cititorilor se realizează nu numai în decursul unui an, ci, desigur, în decursul unei perioade mai îndelungate. Biblioteca pentru copii a raionului „Tudor Vladimirescu“ a fost înființată cu numai 3 ani în urmă, astfel încît concluziile ar fi premature. Totuși, pot fi remarcate unele tendințe. Din cei 1269 de cititori înscriși în 1964, 46,9% au frecvențat și în anul 1963, iar 57,1% continuă lectura și în anul 1965. Gradul de permanentizare în 1965 este de 30,6% față de 1963.

Un sondaj în rîndul celor 129 de cititori care au împlinit vîrsta de 15 ani în 1965 reflectă tendința celor mai mulți de a frecvența aceeași bibliotecă pînă la absolvirea școlii generale.

Volumul lecturii

La dispoziția cititorilor, a stat o bibliotecă cu un fond selectat potrivit cerințelor copiilor care a cuprins, la finele anului 1964, aproximativ 10000 de volume³⁾. Dintre acestea, 83,74% sînt cărți beletristice, 6,97% cărți de călătorie, biografii ale unor oameni de seamă, iar 9,29% social-politice, lucrări de popularizare a științei și tehnicii.

La data constituirii, biblioteca a fost dotat cu 5015 volume, multe dintre ele fiind scoase însă, ulterior, din cauza uzurii. Situația a avut, cum este și firesc, o anumită influență asupra conținutului lecturii copiilor, limitînd-o, de fapt, numai la producția editorială a anilor 1963—1964. Din această cauză, o seamă de cărți mult solicitate de cititori, unele recomandate prin programa analitică nu fi-

2) Dacă luăm în considerare numai cititorii înscriși la bibliotecă în primul semestru (deci, cei care au avut timpul material pentru a realiza o frecvență mare) rezultă că, dintr-un total de 964 de cititori, 13,4% au frecvențat biblioteca o singură dată, 29,3% de 2—5 ori, 22,6% de 6—10 ori, 23,2% de 11—20 ori, iar 11,3% de peste 21 de ori.

3) Astăzi, ea dispune de circa 14000 de volume.

1) În cartierul în care este situată biblioteca pentru copii există 4 școli cu bibliotecă relativ mari.

Statistica frecvenței cititorilor

Vîrsta	Total	ianuarie - iunie 1964					iulie - decembrie 1964				
		au frecvențat biblioteca :									
		0 dată	2-5 ori	6-10 ori	11-20 de ori	Peste 21 de ori	0 dată	2-5 ori	6-10 ori	11-20 de ori	Peste 21 de ori
Total	1 269	130	285	218	224	103	92	131	65	14	3
preșcolari	83	12	22	12	8	3	10	8	6	2	—
7-10 ani	556	61	99	90	94	47	47	65	40	10	3
11-14 ani	630	57	162	116	122	59	35	58	19	2	—

Tabelul nr. 2

Proporția volumului lecturii copiilor

Vîrsta	Total	Total		6-25 vol.	25-50 vol.	51-100 vol.	Peste 100 vol.
		cititori	%				
Total	1 269	1 269	100,0	478	257	148	48
Din care : preșcolari	83	83	6,5	36	13	—	—
grupa I (7-10 ani)	556	556	43,8	209	105	72	18
din care de :							
7 ani	61	61	4,8	21	6	8	—
8 ani	121	121	9,5	43	24	16	4
9 ani	177	177	14,0	67	37	20	6
10 ani	197	197	15,5	78	38	28	8
grupa a II-a (11-14 ani)	630	630	49,7	233	139	72	40
din care de :							
11 ani	163	163	12,9	60	37	19	13
12 ani	177	177	14,0	71	35	18	11
13 ani	161	161	12,7	56	31	24	11
14 ani	129	129	10,1	46	36	12	5

gurează în statistica noastră, iar altele au o circulație slabă. Explicația este evidentă : biblioteca fie că nu posedă nici un exemplar din aceste titluri, fie că posedă unul-două. În acest sens, pot fi citate unele romane ale lui Jules Verne, ca, de pildă, *Căpitan la 15 ani*, *Mathias Sandorf*, *20 000 de leghe sub mări*, *Sfinxul ghețarilor*; *Povestirile Fraților Grimm*; *Comoara din insulă* de R. L. Stevenson; *Castelul fetei în alb* de Constantin Ohriță, *Basme* de Wilhelm Hauff, *Aventurile baronului Münchhausen* de G. A. Bürger etc.

Ce ne spun cifrele ? Din cei 1 269 de cititori, 25,8% au împrumutat 1-5

volum, 17,6% între 6 și 25 de volume, 20,3% între 26 și 50 de volume, 11,7% între 51 și 100 de volume și, în fine, 4,6% peste 100 de volume. Pe vîrste, se remarcă o mai mare frecvență a împrumuturilor la elevii din clasele V-VIII (vezi Tabelul nr. 2).

Cei 1 269 de cititori, au împrumutat în cursul anului 1964, 34 843 de volume⁴⁾. La preșcolari și la elevii din

⁴⁾ Pe vîrste, situația este următoare : la preșcolari 1 320 de volume, la cititorii de 7 ani 1 065 de volume, la 8 ani 3 191 de volume, la 9 ani 4 667 de volume, la 10 ani 5 530 de volume, la 11 ani 5 341 de volume, la 12 ani 5 086 de volume, la 13 ani 5 111 de volume și, în fine la 14 ani 3 532 de volume.

clasa I revin 16—17 volume într-un an; la vârsta de 8—9 ani, copiii citesc 26 de volume, în medie, iar la 11—14 ani — 30 de volume.

Datele statistice pe care le prezentăm arată că numărul copiilor care citesc într-un an sub 5 volume reprezintă la preșcolari ceva mai mult de o treime (36,1%). La copiii de 14 ani, procentul cititorilor ocazionali este mai redus (23,2%). Într-o proporție mai mică (7,7%) scade — la aceeași diferență de vîrstă (7—14 ani) — și numărul celor care citesc între 6 și 25 de volume. Se înregistrează, însă, o creștere — între aceleași vârste — de 12,2% a numărului copiilor care citesc între 51 și 100 de volume. De la 8 ani, apar și cititori cu peste 100 de volume împrumutate: 3,62% la 8—10 ani și 6,34% la 11—14 ani.

Se poate conchide că volumul lecturii copiilor crește proporțional cu vârsta. Dacă avem în vedere numărul pagini-

mare de cărți (150—250 într-un an), ritmul lecturii lor fiind în atenția bibliotecarului.

Aria tematică a lecturii

Din analiza unui număr de aproximativ 1300 de titluri, s-a putut constata că 61% reprezintă literatură română, (11% clasică și 50% contemporană) și 39% literatură universală, (13% clasică și 26% contemporană). Procentele de mai sus au însă o valoare relativă, întrucît sînt influențate de compoziția actuală a fondului bibliotecii.

Se poate observa detaliat, din *Tabelul nr. 3*, că o pondere însemnată în lectura copiilor între 7 și 14 ani o au basmele, povestirile cu subiecte din viața copiilor. Urmează, în ordine, cărțile de aventură și de anticipație științifico-fantastice, povestirile și romanele istorice, cărțile de știință și tehnică, de călătorie etc.

Tabelul nr. 3
Statistica circulației cărților pe vîrste și genuri literare⁵⁾

Genul	Total		din care: cititori de:							
	Titluri	Volume	7 ani	8 ani	9 ani	10 ani	11 ani	12 ani	13 ani	14 ani
Total	1 286	33 523	1 065	3 191	4 667	5 530	5 341	5 086	5 111	3 532
din care: basme, legende	211	11 686	530	1 596	2 247	2 215	2 491	1 160	1 100	347
Povestiri din viața copiilor	459	7 604	133	556	895	1 485	1 120	1 128	1 375	912
Cărți de aventuri și științifico-fantastice	137	5 168	11	61	168	530	759	1 138	1 429	1 072
Poezii	174	4 493	352	820	1 040	841	388	423	298	321
Povestiri și romane istorice	77	2 244	8	63	169	270	316	606	434	378
Știință și tehnică	154	1 319	18	65	80	24	125	306	354	347
Cărți de călătorie	34	491	3	12	36	63	93	163	56	65
Teatru	21	409	10	17	29	97	32	142	35	47
Biografie	19	109	—	1	3	5	17	20	30	33

lor și, uneori, formatul mic al cărților pentru copii, atunci, desigur, nu ni se pare exagerat că 196 de copii (din 1 269) citesc peste 50 de volume într-un an. Există desigur și în această bibliotecă copii care împrumută un număr

⁵⁾ Tabelul de mai sus nu înregistrează lectura preșcolarilor. Cei 83 de copii preșcolari între 5 și 7 ani au împrumutat 1 329 de volume. Printre acestea: 555 sînt cărți de basme, 516 mici cărțile cu poze și versuri și 189 povestiri cu subiecte din viața copiilor.

Basmе și legende

Autor și titlu	Numărul volumelor citite	% față de totalul cititorilor
Creangă, Ion. <i>Basmе</i>	412	32,5
Mitru, Alexandru. <i>Basmе. Legende</i>	397	31,2
Slavici, Ion. <i>Basmе</i>	327	25,8
Grimm. <i>Basmе</i>	322	25,3
<i>1001 de nopți</i> (Basmе arabe)	316	24,9
<i>Inelul fermecat</i> (Basmе populare italiene)	239	18,8
Pușkin, A.S. <i>Basmе</i>	235	18,4
<i>Basmеle popoarelor Asiei</i>	213	16,7
<i>Kenneth bălanul</i> (Basmе populare Irlandeze)	204	16,0

Lista nr. 2

Povestiri din viața copiilor

Autor și titlu	Numărul volumelor citite	% față de totalul cititorilor
Creangă, Ion. <i>Povestiri</i>	518	40,8
Sipos, Bella. <i>Aventurile lui Martinică</i>	222	17,4
Oleșa, Iuri Karlovici. <i>Trei grășani</i>	127	10,0
Caragiale, I.L. <i>Schișe și povestiri</i>	126	9,9
Kästner Erich. <i>Emil și cei trei gemeni</i>	109	8,5

Din studiul datelor, rezultă că basmele și legende ocupă mai mult de o pătrime din lectura unui copil de 6—7 ani (25,5%). Printre lucrările de o largă popularitate în rîndul micilor cititori de basme și legende se numără opere ale clasicilor literaturii române și universale, basmele diferitelor popoare. În *Lista nr. 1*, prezentăm cîteva titluri dintre cele mai reprezentative.

O largă circulație cunosc și alte cărți. Dintre acestea pot fi menționate: *Povestea lui cițpaișpe* (Basmе populare franceze); Petre Ispirescu — *Basmе*; *Vaca din lună* (Basmе populare italiene); N. B. Mamin Sibiriac — *Emelia vînătorul*; Mihail Lungeanu — *Basmе*; Victor Eftimiu — *Omuleț*; *Brosuța cea înțeleaptă* (Basmе populare rusești) și altele.

Este de subliniat faptul că sînt mai frecvent solicitate, în special de copiii sub 9 ani, cărțile de format foarte mic ca, de pildă, cele din colecția „*Traista cu povești*”. De altfel, acesta este și unul din motivele circulației lor intense; cuprinzînd numai cîteva basme frumose ilustrate, ele pot fi citite cu ușurință.

În lectura unui copil de 9—10 ani basmele își păstrează primul loc,

cu un procent de 45,6% din totalul cărților citite la această vîrstă. De asemenea, povestirile care la 5—7 ani reprezintă abia 7,5% din volumul lecturii acestor copii cunosc, cîteva ani mai tîrziu, o creștere de 14,1 procente, ajungînd la 21,6%. În *Lista nr. 2*, prezentăm cîteva din cele mai solicitate volume cu povestiri din viața copiilor.

Mai pot fi menționate: *Intimplările Mariane* de Viniciu Gafița, *Aventurile lui Kroș* de A. Ribacov, *Zece zile singuri* de Arkadi Mincicovski, *Nemaipomenitele aventuri ale lui Fănel* de Mihnea Moiesescu, *Habarnam în țara soarelui* de N. Nosov, *Călătorile lui Guliver* de Jonathan Swift.

Micile cărțițele cu poze și versuri cunosc o solicitare intensă la copiii de 5—7 ani, reprezentînd aproape o pătrime (20,4%) din volumul lecturii lor. Pe măsură ce în lectura copiilor își fac loc tot mai mult basmele și povestirile, dar, mai ales, după contactul cu cărțile de aventură, poezia (la 9—10 ani) nu mai reprezintă decît 7,6% și este citită, în anii următori, mai ales în legătură cu obligațiile școlare. Dintre cărțile de versuri mult solicitate — la diferite vîrste — înserăm cîteva titluri în *Lista nr. 3*.

Versuri

Autor și titlu	Numărul volumelor citite	% față de totalul cititorilor
Coșbuc, George. <i>Poezii</i>	208	16,3
Eminescu, Mihai. <i>Poezii</i>	153	12,0
Topliceanu, George. <i>Poezii</i>	125	9,8
Arghezi, Barbu T. <i>Ghici?</i>	120	9,4
Breslașu, Marcel. <i>Bondăcel își alege o meserie</i>	116	9,1
Alecsandri, Vasile. <i>Poezii</i>	99	7,8
Utan, Tiberiu. <i>Cloptriță</i>	98	7,7
Pal, Iancsio. <i>Micul Ioșca</i>	90	7,0

Lista nr. 4

Cărți de aventuri și de anticipație cu subiecte științifico-fantastice

Autor și titlu	Numărul volumelor citite	% față de totalul cititorilor
Gilbert, Henry. <i>Robin Hood</i>	143	11,2
Șahighian, Alex. <i>Coiful de aur</i>	119	9,3
Ribacov, A. <i>Stiletul</i>	110	8,6
Ribacov, A. <i>Pasărea de bronz</i>	96	7,5
Verșinin, A. <i>Lacul dragonului negru</i>	83	6,5
Wells, H.G. <i>Războiul lumilor</i>	76	5,9
Golftn, S. <i>Cei 40 de exploratori</i>	74	5,8

Cartea de aventură și lucrările de anticipație cu subiecte științifico-fantastice apar în lectura copiilor la 8—9 ani, cu un procent destul de scăzut: 2,9%. La vârsta de 10—11 ani ajunge la aproape 12%, iar în următorii ani, se dublează (26,1%). Notăm cărțile care au cunoscut cea mai intensă circulație în Lista nr. 4.

Printre altele, pot fi amintite și: *Biletul cifrat* de Lev Kirșner, *Drum bun cireșari* de Constantin Chiriță, *Goana după meteor* de Jules Verne, *Aventurile lui Kalle Blomkvist* de Astrid Lindgren, *Cei trei din Altair* de Radu Nor, *Operația K.V.* de Voinov și altele.

De la 11 ani cu deosebire, își fac loc din ce în ce mai mult în lectura copiilor povestirile și romanele istorice (9,1%). Din această categorie de lucrări, pot fi citate: *Vinătoarea lui Dragoș și Fluerașul și alămnia de Dumitru Almaș*, *Taurul mării* de Ion Marin Sadoveanu, *Cavalerii teutoni* de Henryk Sienkiewicz, *Răscoala lui Spartacus* de D. Tudor, *Trandafirul roșu* de Dumitru Almaș, *Vodă Cuza la Hanul Cucului* de George Nestor etc.

La un nivel destul de scăzut, comparativ cu basmul, povestirile sau cărțile de aventuri, se situează biografiile oamenilor de seamă⁶⁾ (0,5% la 11—14 ani) cărțile de călătorii⁷⁾ (1,9% la aceeași ani), piesele de teatru⁸⁾ (1,4% la 10—14 ani).

Cum este și firesc, proporțional cu vârsta apare și interesul pentru cartea de popularizare a științei și tehnicii. În numai 7 ani (de la 7 la 14 ani), se înregistrează astfel o creștere de aproape 18 ori a numărului cărților citite. Printre cele mai solicitate volume, întâlnim: *Omul sub apă* de S. Saharnov, *Tică și Rică* de S. Petrescu, *Caleidoscop matematic* de H. Steinhous, *Omulețul de Cristal* de Ion Ionescu, *Cite stele sint pe cer?*, de I. M. Ștefan, *Nave*

⁶⁾ Din care pot fi citate: *Jurjac* (Enescu copil) de Pavel Cimpeanu, *Giordano Bruno* de Ion Enache, *Magellan* de S. Zweig.

⁷⁾ Mai cu seamă: A. Vlahuță, *România pitorească*, A. Liuboș, *Pe jos prin Africa* și ghidurile orașelor Galați, Iași.

⁸⁾ Volumele colective: *Pentru serbările pionierești*, *Teatru de păpuși pentru copii*, *Piese de teatru pentru copii și Ochelarul minciñoși* de N. Dinescu.

cosmice satelit de D. Andreescu, *Adam și Eva sint strămoșii noștri?* de P. Caraion etc.

Anumite disproporții în lectura copiilor, în special numărul mic al cărții de călătorie, biografii ale unor oameni de seamă, știință și tehnică, stau acum în centrul atenției colectivului bibliotecii. Nu este mai puțin adevărat că și unele dintre aceste lucrări (mai ales de călătorie și biografii) nu sint destinate cu precădere copiilor. Ele sint scrise la nivelul de cunoștințe și înțelegere al maturilor. De altfel, cele două bibliotecare, cu greu pot face față în cea mai mare parte a zilei afluenței continue a copiilor. Spațiul restrîns al bibliotecii nu permite desfășurarea fondului și nici amenajarea unei săli de lectură corespunzătoare.

★

Ce se ascunde în spatele cifrelor și, cum s-a ajuns la aceste rezultate? Transformarea secției pentru copii a Bibliotecii raionale „Tudor Vladimirescu” din București în bibliotecă pentru copii se explică, evident, prin afluența cititorilor. În anul 1962, de pildă, existau 1200 de cititori. Doi ani mai tîrziu numărul lor crește cu 14%, ajungînd la aproape 1800. La aceasta a contribuit — în afară de setea de lectură a copiilor, binecunoscută la această vîrstă — și activitatea de popularizare a cărții și de îndrumare diferențiată a cititorilor, potrivit vîrstei.

Printre mijloacele de popularizare folosite mai frecvent de către Biblioteca pentru copii a raionului „Tudor Vladimirescu” au fost întîlnirile cu scriitorii, serile de basm, la care au fost prezentate numeroase diafilme și discuri cu basme dramatizate în interpretarea unor mai actori, serile și medaliale literare.

Toate acestea au contribuit, fără îndoială, la atragerea către bibliotecă a micilor cititori. Datele statistice prezentate scot în evidență o anumită orientare a lecturii spre cărți cu un conținut bogat în idei, instructiv și recreativ în același timp. Rolul determinant în obținerea unei bune orientări a lecturii a constituit-o îndrumarea diferențiată, permanentă a cititorilor. Dintre formele cele mai adecvate folosite de Biblioteca pentru copii a raionului „Tudor Vladimirescu” se detașează munca individuală, discuția co-

tidiană cu micii cititori, mai puțin la împrumutarea cărții respective cit mai ales la restituirea ei, cînd aceștia pot fi antrenați în convorbiri despre cele citite. Uneori, ad-hoc, la aceste convorbiri participă și alți copii aflați de față, care au citit sau vor să citească acea carte. Bibliotecarul îndrumă cu pricepere discuțiile dintre ei, spre a obține ceea ce de fapt dorește — înțelegerea conținutului cărții.

Constituirea Bibliotecii pentru copii a raionului „Tudor Vladimirescu” este un început bun. Activitatea ei a demonstrat, cu prisosință că îndrumarea diferențiată și orientarea lecturii micilor cititori pot fi realizate mult mai eficient în secții sau biblioteci aparte, încadrate cu personal specializat în munca cu copiii. Este necesar însă — datorită frecvenței zilnice mari a cititorilor — amenajarea acestora în spații corespunzătoare, unde să existe, de asemenea, condiții pentru organizarea de acțiuni cu copiii (proiectarea diafilmelor, audiții de basme înregistrate pe disc sau pe benzi de magnetofon, expoziții „În lumea legendei” etc.)

Nu putem încheia acest studiu fără a ne întreba: de ce oare, într-un oraș ca București, nu există decît o singură bibliotecă pentru copii și cîteva secții? Problema organizării lecturii copiilor în biblioteci publice — a cărei importanță o subliniam la începutul articolului — nu și poate găsi rezolvarea decît prin constituirea în fiecare comună a unei secții pentru copii, iar în fiecare raion a unei biblioteci pentru copii cu fonduri selectate potrivit scopului pe care-l urmărim: întregirea pregătirii de cultură generală primită de copii în școală, deprinderea acestora cu alegerea independentă a cărților dorite, formarea gustului pentru lectură.⁹⁾

Horia NESTORESCU

⁹⁾ Biblioteca centrală de stat are o bibliotecă filială pentru copii care însă nu împrumută cărți în exterior, iar în raloanele „V. I. Lenin” și „23 August” funcționează cîte o bibliotecă mixtă pentru copii și tineret.

Recent, în cadrul Bibliotecii orașenești București s-a deschis o secție pentru copii cu perspectiva transformării ei într-o mare bibliotecă pentru copii.

¹⁰⁾ Stanciu, Ilie. *Delimitare și colaborare*, Călușua bibliotecarului, 18, nr. 11, nov 1965, p. 641.

Bibliotecari și editori — față în față

Reunți la o „masă-rotundă”, bibliotecari și reprezentanți ai editurilor au făcut un schimb util de păreri asupra unor probleme importante privind necesitatea și modalitățile de sondare a cerințelor mării mase de cititori, actualele instrumente de informare asupra producției editoriale, ținuta grafică a cărților, literatura de informare. Au participat: Gheorghe Buzatu (Editura tineretului), Mihai Ianculescu (Biblioteca regională Banat), Mircea Ionescu (Biblioteca regională Galați), Gabriel Manoliu (Editura agrosilvică), Iosif Mészáros (Biblioteca regională Mureș-Autonomă Maghiară), Liviu Moscovici (Biblioteca regională Iași), Mihai Păpurică (Biblioteca Centrală de Stat), Valeriu Roman (Editura tehnică), Camelia Scupin (Biblioteca regională Ploiești), Vasile Stănescu (Editura științifică), Mihai Șora (Editura pentru literatură).

Sondarea cerințelor — o problemă complexă

M. Ianculescu: Cunoașterea cerințelor de carte solicită un sistem complex de investigare a masei de cititori. Editurile și bibliotecile întreprind o seamă de sondaje: editurile pentru definirea proiectelor de planuri editoriale, iar bibliotecile pentru depistarea golurilor și a dubletelor existente în fondurile de cărți. Din păcate, fiecare acționează pe cont propriu. Recentă anchetă inițiată de Centrala editurilor și difuzării cărții — *Cititorii și cartea* — s-a adresat și ea, în special, celor care frecventează librăriile. Or, bibliotecarii sint la fel de interesați. Prin mijlocirea *Revistei bibliotecilor*, Centrala editurilor ar putea să ne informeze asupra concluziilor desprinse din această anchetă.

Biblioteca regională Banat va întreprinde un studiu în două raioane (Lugoș și Sinnicolaul Mare), urmând probleme privind fondul de publicații existent în bibliotecă. Cu această ocazie, invit Centrala editurilor să colaboreze cu noi la reușita anchetei, convins fiind că concluziile desprinse vor fi deosebit de semnificative. Asemenea studii, cred că ar fi util să se întreprindă în toate raioanele, în toate rețelele de bibliotecă. Ele cer un volum mare de muncă, dar cred că a sosit vremea să ne clarificăm mai temeinic asupra situației fondurilor de cărți din bibliotecă.

M. Ionescu: Sondarea este o operație complexă și trebuie să cuprindă un întreg sistem de instrumente cu eficacitate maximă. Chestionarul, lansat în

cadrul anchetei, despre care s-a aminorit, păcătuiește prin faptul că este prea vast, cere un timp apreciabil pentru a fi completat, cam 2 ore (de aceea, unele persoane nici nu răspund la o serie de întrebări) și solicită o seamă de date care creează rețineri din partea celor chestionați.

Anchetele întreprinse de bibliotecă urmăresc depistarea golurilor și a dubletelor existente în fondurile de cărți. În măsura în care mijloacele ne permit, dubletele sint adunate și redistribuite conform nevoilor. Ce ne facem însă cu golurile descoperite în rafturile bibliotecilor? În măsura în care posedă titlurile respective, Fondul de Stat al Cărții ne onorează cererile, dar sint unele cărți cărora nu le mai poți afla urma. Aici cred că ar trebui să-și spună cuvântul *colaborarea* dintre edituri și bibliotecă. Primele să fie ținute la curent asupra lipsurilor semnalate de bibliotecă și, în funcție de aceste semnalări, să-și alcătuiască planul de reeditări.

Red.: De la începutul discuției, s-au profilat două aspecte ale sondării cerințelor de carte: în primul rând, utilitatea anchetelor și, în al doilea, eficacitatea acestora numai în condițiile unor investigații mai largi, care să cuprindă atât cititorii din bibliotecă, cât și solicitanții de cărți din librării.

Care este părerea reprezentanților editurilor?

M. Șora: Adevărata problemă nu este să adaptăm cerința la plan, ci planul de

ditorial să concorde cu cerința obiectivă. Cu o precizare; este vorba de un studiu atent al acesteia. Nu prima dorință exprimată a oamenilor constituie cerința reală, ci nevoia de formare, de creștere, de dezvoltare a unei culturi de masă, ținând seama de nivelele diferite de pregătire ale oamenilor, de diversitatea profesiiilor, de vîrstă etc. Deci, să sondăm cerința, dar să o și interpretăm, ceea ce este o treabă mult mai complicată decît un simplu sondaj. Nevoia de carte trebuie nu numai să o înregistrăm, așa cum apare ea exprimată cifric în proiectele planurilor editoriale, pe care le trimitem, spre consultare, centrelor regionale de librării, ci să o și studiem. Stabiilirea, în mod real, a necesarului de carte este un lucru foarte complicat atunci cînd vrem să evităm ca cele constatate să nu aibă doar o valoare arbitrară. În domeniul sondării cererii de carte, ar trebui aplicat un complex de studii cu valoare științifică de generalizare a rezultatelor obținute. În materie de sondare a nevoii de bunuri de larg consum, se aplică metode științifice care asigură aflarea cererii reale. Tot așa ar trebui să se procedeze și în studierea cererii de carte.

În perioada aparițiilor proiectelor de plan editorial, noi efectuăm o seamă de sondaje, dar în sectorul de literatură

beletristică acestea au doar o valoare orientativă. De ce? Pentru că numai o parte a producției editurii noastre poate fi planificată cu o perspectivă de mai mulți ani și anume, lucrările cu aparat critic (studii, monografii). În acest sens, Editura pentru literatură a făcut eforturi serioase în ultima vreme, planificînd toată suita de cercetări de istorie literară. Dar există un sector care ocupă cea mai mare parte din volumul producției, acela al creației beletristice contemporane, unde nu se poate vorbi de planificare riguroasă. Armonizarea dintre creație și nevoile societății se face pe căi mult mai subtile, mai complicate.

G. Manoliu: Armonizarea planurilor editoriale cu cerințele cititorilor, așa cum arăta și tovarășul Șora, este într-adevăr, problema fundamentală a editorilor și, aș adăuga eu, a bibliotecilor. Atunci cînd întocmesc planurile editoriale, colectivele editurilor analizează aparițiile anterioare, sesizează golurile tematice, consultă colective largi de specialiști asupra necesităților de carte. Dar această acțiune ar trebui să fie dublată de o prelucrare selectivă, științifică a cererilor exprimate de cititori. Este obligația bibliotecilor de a sonda și a ne transmite cererile formulate de cititori. Editura noastră nu a primit pînă acum sugestii de la biblio-

teci. Un singur studiu ne-a fost transmis de Biblioteca regională Crișana despre lectura cititorilor din comuna Pomez, care ne-a furnizat date extrem de interesante referitoare la situația fondului de literatură agricolă.

Știm, în general, că în biblioteci sînt o seamă de cărți de-acum depășite. Practica agricolă s-a îmbogățit, o seamă de metode au fost părăsite ca fiind învechite, nerentabile, dar bibliotecile nu posedă lucrări, de mai lungă accesibilitate, tocmai despre noile metode. Firește, nu mă refer la întreaga literatură agricolă aflată în biblioteci. Este drept, nici noi nu ne-am interesat în mod special de această problemă, dar nici bibliotecile nu ne-au furnizat datele necesare pentru a ne forma o imagine reală asupra situației acestor fonduri. Cred că și lipsa de pregătire de specialitate a bibliotecarilor îngreuează propaganda în domeniul agrotehnic și, totodată, sesizarea golurilor existente în fondul de literatură agricolă. Bibliotecarii ar trebui instruiți în acest sens.

Red. : Chiar dacă bibliotecarii nu ar o pregătire de specialitate în domeniul agrotehnic, și nici nu pot să aibă, ei solicită ajutorul specialiștilor din agricultură care se află în fiecare cooperativă agricolă. Propaganda literaturii agricole desfășurate de biblioteci se bucură de sprijinul specialiștilor.

G. Manoliu : De acord, dar atunci să ceară sprijinul acestor cadre și la analizarea fondurilor de carte agricolă, iar constatările făcute, așa cum am mai spus, să le transmită editurii. Principala este ca toate constatările, de preferință generalizate, să ajungă la cunoștința noastră. Situația este valabilă și pentru celelalte edituri.

V. Stănescu : Un bun sondaj cere colaborarea bibliotecarilor cu centrele regionale de librării. Cînd centrele regionale de librării definitivează precomenzile să capete și informațiile cuiese de biblioteca regională de la unitățile pe care le îndrumă. Unghiurile de sondare a cerințelor de carte vor fi astfel lărgite, datele obținute oglindind mai fidel realitatea.

Informarea asupra producției editoriale — condiție esențială de satisfacere a cerințelor de carte

M. Ionescu : În actuala formă, proiectele planurilor editoriale nu sînt suficient de edificatoare. Pentru a verifica

utilitatea lor, le-am expus în două biblioteci raionale, Focșani și Brăila, și în două comunale, Posești — raionul

De la stînga la dreapta :
Mircea Ionescu, Liviu
Moscovici, Mihai Ianculescu,
Vasile Stănescu și Mi-
hai Șora. Văzuși de Neagu
Rădulescu.

Focșani și Tudor Vladimirescu—raionul Brăila. Cititorii le-au consultat și am constatat că ei nu și-au putut face o imagine completă asupra a ceea ce vor citi, deoarece unele lucrări nu au titlul stabilit sau definitiv stabilit, iar prezentările cărților nu sînt suficient de clare, nu dau o imagine de ansamblu asupra conținutului volumelor respective. Ar fi mult mai utilă apariția unui buletin trimestrial care să informeze cititorii asupra aparițiilor editoriale din trimestrul următor, iar prezentările cărților să fie mai ample, întocmite pe baza textelor respectiveor lucrări.

Atît bibliotecarii, cît și cititorii simt lipsa unor cataloage care să reflecte producția editorială pe o anumită perioadă (un semestru, un an, de exemplu), ajutîndu-ne astfel la depistarea golurilor din fondurile bibliotecilor. Consultarea acestor cataloage de către bibliotecari, semnalarea golurilor existente și a dubletelor (uneori, o adevărată calamitate) ar permite editorilor o mai justă orientare în planul de reditări cărora, la unele titluri, nu le înțelegem rostul.

M. Păpurică: Numai dintr-o colaborare între editori și bibliotecari ar putea să apară unul din mijloacele cele mai utile de informare, în timp scurt, atît a publicului interesat, cît și a bibliotecarilor. Să luăm, de exemplu, lucrările care apar în domeniul știin-

ței și tehnicii. În momentul în care manuscrisul este gata pentru tipărire, o copie a lui ar putea fi trimisă Bibliotecii Centrale de Stat. Pe baza acestui text, s-ar putea întocmi fișa cărții cu adnotarea respectivă, care să furnizeze datele fundamentale de descriere pentru o bibliografie de înregistrare (minus datele legate de tipărirea cărții, care pot fi completate ulterior, o dată cu apariția acesteia) și să informeze asupra conținutului lucrării. Adnotarea ar trebui să cuprindă sumarul lucrării, caracterizarea acesteia, noutatea pe care o aduce în domeniul respectiv.

Colaborarea, editor-bibliotecar, ar putea rezolva, în fine, și mult discutata problemă a căsuței editoriale în care clasificările zecimale sînt, deseori, greșite, stîrnind confuzii.

G. Buzatu: Informarea bibliotecarilor și a librărilor, deci și a cititorilor, este într-adevăr încă nesatisfăcătoare. Deși editurile publică anual, și uneori trimestrial, cataloage generale sau tematice, tirajul mic și întîrzierea cu care apar, tipografiile nefiind interesate în tipărirea unor asemenea lucrări, le scad mult din eficiență.

În ceea ce privește Editura tinerețului, părerea mea este că, la nivelul actualilor posibilități, nu am făcut tot ceea ce se putea pentru propaganda cărții. În planul pe anul în curs și în cel pe anul viitor, ne-am propus să re-

profilăm actualul sistem de popularizare a producției noastre editoriale. În ce sens? Să ne adresăm, prin cataloage, diferitelor grupe de vîrstă ale cîitorilor copii și tineri (în funcție și de colecțiile pe care le edităm) și, totodată, educatorilor copiilor — cadrelor didactice.

Red. : Proiectul planului editorial, așa cum este conceput, nu constituie un instrument de informare asupra producției editoriale viitoare, ci reprezintă un mijloc de sondare pentru stabilirea cadrului economic al activității editoriale. Cei prezenți aici știu că 20% — 30% din lucrările prevăzute inițial în planurile editoriale nu apar. În schimb, apar altele care sînt incluse ulterior. Întrebarea se pune: cum să edificăm bibliotecarii și librarii asupra acestor includeri? Dacă această informare nu se poate face în timpul sondajelor, atunci să fie realizată în timpul tipării sau după apariția cărții, într-un timp foarte scurt. Altfel, multe cărți valoroase rămîn uitate. Motivul? Nu li s-a făcut o bună propagandă (mă refer la cele din domeniul științei, tehnicii și agriculturii). Un bibliotecar nu poate cunoaște conținutul tuturor cărților din bibliotecă sa, nici librarul a celor aflate în librărie. Și știm foarte bine că de gradul lor de informare depinde soarta unor cărți.

I. Mészáros : Aceste cataloage mult solicitate și discutate nu ajung în bi-

bliotecile noastre. Am fi dispuși să le luăm din rețeaua comercială, numai să ajungem în posesia lor.

M. Șora : Personal, cred că un catalog editorial curent trebuie să fie gratuit. Un asemenea catalog este un mijloc de propagandă culturală, dar și de propagandă comercială a respectivei edituri, deci intră în cheltuielile de regie. El ar putea apărea lunar sau trimestrial, în raport cu planul editorial.

I. Mészáros : O sursă de informare o constituie buletinul *Cărți noi*. Este adevărat că nici el nu este operativ. Ar fi mult mai util să apară sub forma unui buletin de anunțare anticipată a aparițiilor. În ultimele numere, manifestă o atare tendință prin pagina consacrată anunțării cărților care vor apare în luna următoare. Dar catalogul editorial este de neînlocuit.

M. Șora : Tovarășii bibliotecari prezenți la această discuție au dreptate cînd se plîng de încetineala cu care apar informațiile editoriale. Se poartă discuții, se caută soluții la nivelul Centralei editurilor. Chiar acum, la această „masă-rotundă”, căutăm soluții. Idei sînt destule și bune. Ar trebui materializate.

Pentru că tot discutăm despre informare, cred că nu trebuie să disociem două noțiuni strîns legate între ele: publicitate și informare. În condițiile noastre, putem spune că informarea este publicitară, iar publicitatea este

De la stînga la dreapta: Gabriel Manoliu, Iosif Mészáros, Mihai Păpurică, Gheorghe Buzatu, Valeriu Roman și Camelia Scupin văzuți de Neagu Rădulescu.

informativă. Să nu ne sperie cuvîntul publicitate. Există o mentalitate, care trebuie combătută, și care izvorăște din ritmul rapid de difuzare a lucrărilor de interes general fără o publicitate prealabilă. De aici, concluzia falsă că nu trebuie să se facă publicitate. Din păcate, în sectorul nostru editorial ea este anemică. Să știți că editurile au, totuși, preocupări în acest sens, dar din vina tipografiilor multe materiale publicitare (pliante, prospecte, semne de carte) apar după epuizarea cărților respective. Cele mai frecvente instrumente de informare sînt, după cum știți, proiectul de plan editorial și catalogul. Proiectul de plan este un instrument defectuos, alcătuit pe baza unui portofoliu de redacție neintrat în producție și pe teme care se realizează doar într-o anumită proporție. Deci nu poate fi considerat un instrument de informare. Și, de altfel, este numai pentru uzul editurii. Ce rămîn? Cataloge. Am scos catalogul editurii noastre pe anul 1965. Dar mai avem noi cărțile de anul trecut?

V. Roman: Principala deficiență privind lipsa unor mijloace de informare a bibliotecarilor, a librarilor, a cititorilor, în general, prin planurile de apariție o constituie actuala metodologie. Proiectul planului editurii noastre pe anul 1967 a fost predat Centralei editurilor încă din luna februarie. După ce va parcurge drumul obișnuit pentru a fi aprobat, va fi tipărit și difuzat abia în lunile iulie și august.

V. Stănescu: Fără discuție, este inadmisibil ca bibliotecarul să fie lipsit de cele mai importante mijloace de informare: cataloge. Totodată, cred că buletinul *Cărți noi*, observ că și alți tovarăși sînt de aceeași părere, în actuala formă nu satisface necesitatea de informare nici a cititorilor și cu atât mai puțin a bibliotecarilor și librarilor.

Un instrument util, a cărui lipsă o simt atât bibliotecarii, cît și aparatul de cercetare științifică, îl constituie bibliografiile pe domenii de activitate. S-ar putea alcătui asemenea bibliografii și pe colecții. Și, în sfîrșit, insist și eu asupra necesității stringente a tipăririi cataloagelor anuale, în tiraje mari, care să permită pătrunderea lor în fiecare bibliotecă. Am constatat că o cauză a coeficientului scăzut de citire a literaturii de specialitate, bogat reprezentată editorial în biblioteci, o constituie și insuficiența informare a bibliotecarului asupra lucrărilor care apar.

Red.: Ați făcut observații interesante, propuneri utile. Cum vedeți realizarea lor?

V. Stănescu: Problema cataloagelor se cere rezolvată nu atît de către edituri — direct interesate într-o oîr mai largă popularizare — ci de către tipografia. Acestea nu sînt interesate în tipărirea cataloagelor, considerîndu-le nerentabile (nu sînt prevăzute în contractul încheiat de editură cu tipografia, nu intră în planul valoric) și extrem de complicate (cer condiții grafice deosebite).

Cît privește publicitatea, trebuie să recunoaștem că nici editurile nu sînt dotate corespunzător, la serviciile de popularizare, cu oameni și fonduri suficiente susținerii unei asemenea activități. Păreră mea este că nici nu prea știm să facem o reclamă bună, corectă, eficientă. După cîte cunosc, Centrala editurilor are preocupări în direcția îmbunătățirii metodelor de popularizare a activității editoriale, dar realizarea acestora întîmpină dificultăți.

G. Manoliu: După cum am mai spus, scopul activității editoriale este tocmai imbinarea armonioasă a planurilor editoriale cu cerințele cititorilor. Dar nu numai sub aspectul ariei tematice acoperite de producția editorială, ci și sub cel al satisfacerii cererilor prin tirajele scoase pe piață. Sub acest ultim aspect, editura noastră a rămas datoare cititorilor cărții agricole.

M. Ionescu: Și alte edituri sînt datoare masei largi de cititori. Se resimte acut lipsa unor dicționare, enciclopedii, lexicoane pe diferite domenii, unele chiar destinate tineretului. Apoi, nu se cunosc încă cererile reale de reeditări, bibliotecile avînd unele goluri pe care nu au posibilitatea să le acopere.

C. Scupin: Vreau să adaug și eu ceva. Lucrînd la secția pentru copii a unei biblioteci regionale, sînt interesată, în primul rînd, de activitatea Editurii tineretului. Cred că această editură are, spre deosebire de alte edituri, o triplă răspundere, și anume: față de cadrele didactice, față de elevi și față de noi, bibliotecarii.

Este de neconceput ca un plan editorial pentru copii și tineret să cuprîndă doar 50% — 60% din prevederile programei școlare. Pentru clasele I—IV, situația este și mai gravă, deoarece 70% din titlurile prevăzute în programa școlară, editate cu cîțiva ani în urmă, nu mai există pe piață. Pentru remedierea acestor lipsuri, Editura tineretului ar trebui să păstreze o legătură mai strînsă cu Ministerul Învățămîntu-

lui. De ce nu se reeditează, ca să dau un exemplu, *Cartea cu jucării*, cerută de elevii din trei clase ale școlii de cultură generală sau *Cartea celor doi zbirliși și a mai multor pirlși*, de George Coșbuc, recomandată pentru clasa a II-a și pe care, în ciuda investigațiilor mele, nu am putut s-o găsesc, nefiind tipărită decât în 1892. Sint cazuri cind pot înlocui un titlu cu altul, dar sint cazuri cind nu am cu ce-l înlocui. Uneori, planurile de lectură recomandate de Ministerul Învățămîntului cuprind o serie de cărți cu un anumit titlu care, pe parcurs, este schimbat de Editura tineretului fără a ne informa însă. Să vă dau cîteva exemple. Planul de lectură al Ministerului Învățămîntului pentru clasa a VI-a recomandă *Comoara piraților* a lui Al. Șahighian, carte care a apărut, de fapt, sub titlul *Coiful de aur*, iar *Copiii Hunedoarei*, de Gica Iuteș (carte recomandată în planul de lectură) a apărut sub titlul *Copiii detașamentului*. Pentru detectarea acestor titluri și a altora, aflate în aceeași situație, orice bibliotecar pierde timp și, deseori, dacă nu are posibilitate, nici nu poate descoperi schimbarea survenită.

De ce Editura tineretului nu ar edita antologii, pe clase, care să cuprindă bucățile de lectură recomandate elevilor?

G. Buzatu: Editura tineretului cunoaște aceste lipsuri și, în planul său de activitate, a prevăzut măsuri care vor îmbunătăți actuala stare de lucruri. Ne-am propus să reducem numărul mare de colecții în care este dispersată producția noastră editorială, concentrîndu-ne atenția asupra îmbunătățirii

ariei tematice. Începînd din anul viitor „Biblioteca școlarului“ se va adresa exclusiv elevilor din școala generală de 8 ani, prin 12 apariții anuale, iar pentru elevii din liceu vom inaugura colecția „Liceum“, care va porni la drum cu 36 de apariții, urmînd ca din anul 1968 să apară săptămînal. Această colecție va avea un caracter enciclopedic și va îmbrățișa o arie largă de probleme (literatură, artă, științe), asigurînd elevului volumul de cunoștințe cerut de programa școlară. În plus, pregătăm pentru anul viitor o serie de enciclopedii și dicționare tematice, pentru uzul elevilor și studenților.

În ceea ce privește tirajele, acestea vor cunoaște sporuri substanțiale, în special volumele cu destinație școlară, unele titluri atingînd chiar cifra de 200 000 de exemplare.

V. Roman: Și editura noastră s-a văzut, uneori, în situația de a nu putea acoperi cererile de carte tehnică. Consultările librarilor cu specialiștii, cînd au la dispoziție proiectele planurilor editoriale, sint deficitare, nu se efectuează o investigație scrupuloasă, care să cuprindă pe toți specialiștii unei ramuri tehnice. Iată cauzele pentru care cererile formulate de acești librari sint departe de necesarul real. Am întîlnit destule librării în orașe mari, cum sint București, Ploiești, Iași, care nu aveau proiectul planului editorial al Editurii tehnice. Atunci de ce să ne mirăm că lucrări tehnice, valoroase, care necesită un volum mare de muncă, se epuizează în două luni de la apariție. Motivul? Editura n-a fost informată de cererea reală.

Tinuta grafică — un „amănunt“ important

L. Moscovici: În ultimul timp, editurile au reușit să îmbunătățească în mod vădit tinuta grafică a cărților. Nu trebuie să se uite, însă, că bibliotecile se numără printre principalii solicitanți de cărți și dacă un volum cu coperta albă, foarte elegantă, constituie o desfătare a ochiului într-o bibliotecă personală, în cea publică, după două-trei împrumuturi, nici nu-ți mai vine să-l așezi în raft.

Editura tineretului scoate de ani de zile unele colecții cu coperti inexprsive, fără personalitate. Mă refer la „Miini îndemnatice“, „Știința învinge“. Aceeași observație este valabilă și pentru cartea agricolă tipărită la Editura agrosilvică.

Țin să menționez progresele vizibile în ale graficii înregistrate de „Biblioteca pentru toți“, care, datorită schimbării aspectului, se bucură de și mai multă căutare.

M. Păpurică: Fără îndoială, în ultima vreme, colecția „Biblioteca pentru toți“ are o prezentare grafică admirabilă. Totuși, am impresia că se abuzează, uneori, de prea multe culori, înecîndu-se titlul cărții, în ilustrație. Păreră mea este că și cartea pentru copii păcătuiește, cîteodată, printr-un colorit exagerat. Gustul estetic al copilului este în formare și nu i se face decât un serviciu prezentîndu-i-se cărți realizate în maniera semnalată mai înainte. În materie de

ilustrație, cartea pentru copii și tineret (până la 16 ani) trebuie să difere de cea care se adresează omului matur. Cred că n-ar fi rău ca ilustrația, care urmează să apară în cărțile editate de Editura tineretului, să fie prezentată în prealabil unui număr de copii. Impresiile lor să fie analizate cu luare aminte (ar fi bine să se solicite colaborarea unor pedagogi experimentați) și să se trimită la tipar doar ceea ce, cu adevărat, poate fi recepționat, gustat de cititorii copii și tineri, în formare. O ilustrație poate fi apreciată ca foarte bună, interesantă, înnoitoare, iar dacă nu-și atinge scopul pentru vârsta căreia îi este destinată trebuie să renunțăm la ea.

Iar acum, citeva cuvinte despre un „amănunt”: sortul de hîrtie. O carte frumos editată, întrunind aprecieri unanime, reunește în cele 200 de pagini, să zicem, cam 5-6 culori de hîrtie, pe care le remarcă oricine. Nu este vorba de pedanterie, ci de o cerință de ordin medical. Ochiul, atunci cînd citește, se adaptează și în funcție de hîrtia respectivă, de culoarea ei. Or, 5-6 variații în coloritul hîrtiei nu pot crea condiții optime pentru citit.

M. Șora : Țin să-i dau citeva explicații tovarășului Moscovici. Problema aspectului grafic al cărții trebuie s-o privim în strînsă legătură cu aspectul economic. Fără îndoială că din producția noastră editorială bibliotecilor le este destinată, cel puțin în concepția noastră, acele cărți care îndeplinesc maximum de condiții de durabilitate, pentru a rezista timp îndelungat fără să se degradeze. De exemplu, colecția „Scriitorii români” este destinată bibliotecilor, iar „Biblioteca pentru toți”, marea masă a cititorilor care frecventează librăriile. Dv. cereți cărți legate, pe hîrtie melină, în fine, tipărite în condiții grafice excelente, dar toate acestea nu le putem realiza fără să mărim prețul de cost și cel de vânzare.

Cîte ceva despre literatura de informare

M. Păpurică : Conceptul asupra literaturii de informare mi se pare că este greșit înțeles. În mod obișnuit, prin literatură de informare se înțelege acea literatură care îți dă soluția rapidă la o întrebare, indiferent de domeniu. Este o lucrare de referință, nu sub forma tratatului, ci sub forma unui dicționar. Or, editurile înțeleg prin literatură de informare niște colecții sau lucrări separate care informează citito-

C. Scupin : De acord cu dv., dar sînt cazuri cînd în condiții tipografice similare, fără o încărcare a prețului de cost, se pot scoate de sub tipar lucrări mult mai izbutite. Mă refer, din nou, la cărțile pentru copii. Uneori, graficienii solicitați la ilustrarea cărților uită că au de-a face cu copii, care sînt la vârsta formării imaginii asupra lumii înconjurătoare. Între ceea ce vîd în cărți și ceea ce vîd în realitate trebuie să existe o concordanță. Lumea animalelor și a plantelor capătă în viziunea unor graficieni niște forme care ori înspăimîntă copilul, ori îl derutează, pentru că nu seamănă cu ceea ce a văzut el pe viu. Nu mă pot abține să nu amintesc ilustrația la ultima reeditare a *Caprei cu trei iezi*. Mai sînt și alte cărți în aceeași situație.

Legatul cărților pentru copii rămîne, în continuare, o problemă. Veniți, de curiozitate, la biblioteca noastră sau la oricare altă secție pentru copii să admirați copertile făcute ferfenită, filele care de-abia se mai țin, fără ca respectivele cărți să fi circulat de prea multe ori.

Gh. Buzatu : Sînt cu totul de părerea dv. Am avut unele discuții cu reprezentanții ai Uniunii artiștilor plastici în care, pe prim plan, au fost diferențele dintre noi și ilustratori, care consideră că trebuie să-și realizeze viziunea lor artistică, cîteodată cam abstractă, chiar, și în ilustrațiile pentru copii. Faptul că consilierii noștri artistici au făcut concesii uneori acestor tendințe, a dus la apariția ilustrațiilor, pe bună dreptate, criticate. Deseori desene de o calitate deosebită, premiate și la concursuri internaționale au apărut în volum în condiții grafice sub orice nivel, făcîndu-le greu de recunoscut chiar și de către cei care le creaseră. Aici e vina tipografilor care nu întotdeauna manifestă exigență în realizarea unor ilustrații de bună calitate.

rul asupra unor probleme diverse. Aceasta nu este literatură de informare. La Editura tineretului, după cîte sînt informat, există, în proiect, și bine ar fi să depășească acest stadiu, tipărirea unor lucrări de informare sub formă de dicționare.

Noi am fost și în trecut deficitari la acest capitol. Dar este inadmisibil ca în anul 1966 să nu existe dicționarele enciclopediile de care avem nevoie.

Cum va putea adultul, indiferent de profesie, să se descurce în noianul de cunoștințe furnizate de radio, televiziune, de cărți, de o serie de mijloace de propagandă pe care partidul ni le-a pus la îndemână, fără această literatură de informare?

În stadiul actual de dezvoltare culturală a populației, avem nevoie de dicționare profilate pe diverse domenii și nivele de pregătire: pentru tineretul școlar și universitar, pentru maturanții preocupat de problemele chimiei, fizicii, literaturii etc. În manualele școlare, ca să dau un exemplu, sînt o serie de semne neexplicate, pe care nici profesorul nu le explică pentru că

nu le cunoaște, iar elevul părăsește băncile școlii fără să afle nimic despre semnificația lor. O să-mi spuneți că s vina autorilor manualelor că nu au dat explicațiile respective. De acord, dar într-o carte și chiar într-un manual nu se pot da toate explicațiile, rămîn unele amănunte pentru a căror lămurire, se subînțelege, trebuie să se recurgă la dicționare. Unde este dicționarul de chimie, cel de literatură și altele? Îmi veți spune că există *Dicționarul enciclopedic*. El nu poate da răspuns la toate întrebările și nici n-a apărut în întregime. Este adevărat, asemenea lucrări necesită un volum mare de muncă, dar sînt absolut necesare. Cred că editarea lor nu se poate amîna.

și ... concluziile

● După cum au subliniat și participanții la „masa-rotundă”, sondarea este strîns legată de interpretarea cererii de carte, iar obținerea unor date cît mai fidele realității depinde direct de instrumentele folosite. În acest scop, ar fi bine să se realizeze un sistem continuu de anchetare, care să cuprindă atît bibliotecile cît și librăriile.

● Deoarece actualul sistem de informare asupra producției editoriale nu satisface exigențele, ar fi necesare unele îmbunătățiri și anume:

— organizarea informării bibliotecarilor asupra producției editoriale să difere de aceea a informării librarilor, a publicului, deoarece bibliotecarii trebuie să fie pe deplin edificați asupra conținutului, nivelului, accesibilității cărților pe care le comandă. Constituirea colecțiilor în bibliotecă și calitatea propagandei cărții depind în mare măsură de gradul de informare a lucrătorilor din aceste instituții asupra producției editoriale;

— în afara cataloagelor anuale, tipărite de fiecare editură, al căror tiraj ar trebui să permită pătrunderea lor în majoritatea bibliotecilor și în toate librăriile, ar fi util un buletin trimestrial, scos de principalele edituri, care să ofere o informare competentă, obiectivă asupra producției editoriale din perioada respectivă. Aceste buletine ar putea furniza bibliotecarilor informațiile necesare asupra conținutului cărților care apar.

● Serviciile de popularizare din cadrul editurilor ar putea folosi cu mai multă îndrăzneală reclama. Activitatea lor s-ar îmbunătăți substanțial dacă s-ar bucura de o atenție sporită din partea conducerilor editurilor atît în rezolvarea problemelor bazei tehnice și materiale, cît și în reglementarea relațiilor cu tipografiile în ceea ce privește editarea materialelor de propagandă a cărții.

● Bibliotecilor le revine obligația de a sprijini editurile prin informarea lor curentă asupra cererilor de carte, a deficiențelor constatate în producția editorială etc.

● Editarea cărților, special legate, destinate bibliotecilor, este o problemă capitală pentru conservarea fondurilor. După cîte sîntem informați, s-a realizat o înțelegere între Consiliul așezămintelor culturale și Centrala editurilor și difuzării cărții ca, din anul 1967, să fie editate asemenea cărți. Rămîne ca anul viitor să consemneze materializarea acestui deziderat.

● Lărgirea planului de editare a unor dicționare, lexicoane, enciclopedii, atît de necesare și solicitate, se impune cu acuitate.

Text realizat de Anne-Marie MIHIȚ

CATALOGUL SISTEMATIC ȘI DOCUMENTAREA EXHAUSTIVĂ*

În cursul ultimului deceniu, se constată în activitatea de documentare o tendință din ce în ce mai accentuată de a proceda la o valorificare maximă a informațiilor cuprinse în documente. Astfel, se consideră că în operația de indexare nu poate fi suficientă caracterizarea unui document numai pe baza subiectului său principal. Acei care cercetează literatura de specialitate prin intermediul unor cataloage sau al unor indexuri trebuie să aibă certitudinea că toate informațiile prezentând interes pentru munca lor au fost extrase din documente și exprimate sub formă de indici CZU sau de cuvinte-cheie.

Trebuie să observăm că, în cele mai multe cazuri, cataloagele sistematice nu satisfac această cerință. Fișele de catalog nu sînt prevăzute decît cu un număr limitat de indici CZU, care exprimă numai subiectul principal al lucrării. În consecință, foarte multe informații prețioase, nelegate în mod direct de subiectul principal, sînt pierdute pentru cei care cercetează catalogul.

Această gravă deficiență a cataloagelor sistematice explică în mare măsură succesul de care se bucură în momentul de față sistemul de indexare coordonată prin care, după cum se știe, se realizează o indexare mult mai completă a documentelor, ceea ce permite valorificarea integrală a informațiilor pe care le cuprind.

De aici rezultă că, sub forma lor actuală, cataloagele sistematice nu pot constitui baza unei documentări exhaustive, așa cum este cerută de cercetarea științifică, de activitatea de proiectare, de examenul purității brevetelor de invenție etc. Unitățile de documentare care trebuie să realizeze o informare exhaustivă ar urma să-și organizeze regăsirea informațiilor pe baza unui sistem permițînd o valorificare completă a conținutului informativ al documentelor. Folosirea cataloagelor sistematice ar fi justificată numai în cazul bibliotecilor și al organelor de documentare care nu urmăresc o documentare exhaustivă.

Este un fapt incontestabil că organizarea regăsirii informațiilor cu ajutorul clasificării zecimale universale prezintă, față de alte sisteme, avantaje cu totul deosebite. În primul rînd, menționăm existența unor tabele gata întocmite, chiar dacă nu întotdeauna perfecte, pentru toate domeniile de specialitate; indicii din tabele se pot adapta la orice grad de detaliere dorit; prin completări periodice efectuate de către un for internațional, tabelele sînt ținute la zi cu realizările științei și tehnicii; aceste tabele, publicate în principalele limbi, se găsesc în toate marile biblioteci și în organele de documentare mai importante, avînd o răspîndire și o utilizare universale.

În această situație, se pune în mod firesc întrebarea dacă nu este posibilă o adaptare a catalogului sistematic la cerințele unei documentări moderne, cu caracter exhaustiv. Ne referim la o documentare bazată în special pe informațiile cuprinse în revistele de specialitate, în brevetele de invenție și în cărți.

Vom examina, în cele ce urmează, modul în care credem că ar putea fi organizat catalogul sistematic pentru a putea satisface o asemenea documentare.

În cazul unei analize amănunțite a documentelor, diferitele informații pe care acestea le conțin vor fi exprimate sub formă de noțiuni și apoi transpuse, cu ajutorul tabelelor, în indici CZU. Această operație necesită, fără îndoială, un surplus important de muncă, dar nu creează probleme speciale pentru un clasificator rutinat.

* Rezumatul comunicării prezentate la Sesiunea de comunicări și referate a Asociației bibliotecarilor. 10—12 mai 1966.

Greutăți serioase se produc însă la întocmirea fișelor de catalog, deoarece creșterea numărului de indici atribuiți unui document are drept consecință necesitatea întocmirii și introducerii în catalogul sistematic a unui număr foarte mare de fișe. În mod obișnuit, nu se atribuie unui document decât 1—3 indici CZU. Indexarea amănunțită a documentelor poate duce însă la necesitatea întocmirii a 10—12 fișe suplimentare (acesta este și numărul mediu de cuvinte-cheie care se atribuie documentelor în cazul indexării coordonate).

La această creștere a numărului de indici, prin analiza mult mai amănunțită a conținutului documentelor, mai trebuie să ținem seama de faptul că în sistemul propus se renunță la folosirea indicilor compuși. După cum se știe, aceștia creează în catalog „informații ascunse”¹⁾. În consecință, indicii compuși trebuie să fie înlocuiți prin mai mulți indici separați, legați prin semnul de relație. Astfel, de exemplu, noțiunea *dispozitive de ungere centrală pentru automobile* nu se va exprima prin indicele compus 629.113.5—722, ci prin doi indici separați 629.113.5 : 62—722. Tot astfel noțiunea *polimerizarea catalitică a uleiului de ricin* nu se va indexa prin 665.335.5.095.264, ci prin 665.335.5 : 66.095.264.

Este evident că prin aplicarea acestui mod de indexare se produce o creștere și mai mare a numărului de fișe care trebuie să fie inserate în catalogul sistematic. Este drept că redactarea lor poate fi simplificată la maximum: o singură fișă completă de fiecare lucrare, cuprinzând lista indicilor CZU, referința bibliografică și, eventual, un referat bibliografic sau o adnotare. Această fișă se inserează la indicele CZU exprimând subiectul principal al lucrării. Pentru ceilalți indici se întocmesc numai fișe de trimitere. Această simplificare a întocmirii fișelor nu reduce însă cu nimic volumul catalogului sistematic, care ar urma să se mărească în așa măsură, încât aplicarea indexării detaliate în modul arătat să fie practic inaccesibilă. În adevăr, în cazul acestui sistem creșterea numărului total de fișe într-un interval de timp poate fi de cinci-zece ori mai mare decât în sistemul actual de lucru.

Considerăm însă că prin modificarea actualei tehnici de întocmire a fișelor de catalog s-ar putea reduce în mod simțitor această creștere a numărului de fișe și propunem, în consecință, aplicarea următorului mod de lucru:

Pentru fiecare document se întocmește câte o singură fișă completă, așa cum s-a arătat mai sus, indicii CZU fiind trecuți în ordinea importanței pe care o au noțiunile respective în lucrare (fig. 1). Fișa se inserează în catalog la primul

Fig. 1. Fișă principală (format A 6)

621.791.75	669.717	629.13	621.791.019
621.179.162	620.187	621.385.833	614.898.5
<p>IONESCU, VASILE GH. Sudarea cu arc a aluminiului. În: Rev. sudură, 3, nr. 2, febr. 1965, p. 15—18.</p> <p>Încercări de sudare cu arc, în diferite condiții de lucru, în vederea alegerii regimului tehnologic optim de sudare în construcția aeronautică.</p>			

indice, adică la subiectul principal al lucrării. Pentru ceilalți indici nu se mai întocmesc fișe separate; trimiterile de la acești indici la fișa principală se înregistrează pe fișe cumulative prevăzute pentru fiecare indice CZU care apare în catalogul sistematic²⁾. Modelul unei asemenea fișe cumulative este reprezentat în fig. 2.

¹⁾ Verona, Renato. *Informații ascunse în catalogul sistematic*. În: Probleme actuale în munca de documentare. Vol. 2. Buc., I.D.T., 1965, p. 34—40.

²⁾ Verona, Renato. *Fișa cumulativă*. În: Probleme actuale în munca de documentare. Vol. 1. Buc., I.D.T., 1965, p. 26—33.

În partea superioară a fișei se trec indicele CZU și noțiunea corespunzătoare acestuia, care constituie vedeta fișei. Urmază, în ordinea înregistrării lor, diferitele trimiteri la fișele principale ale lucrărilor în care apar informații privitoare la noțiunea reprezentată prin fișa cumulativă. Semnalarea lucrării principale se face prin primii trei indici CZU ai acesteia și numele autorului (sau al autorilor). În cazul lucrărilor fără autor, se trec primele cuvinte ale titlului.

Fig. 2. Fișă cumulativă (format A 6)

629.13 Construcții aeronautice

621.791.75 : 669.717 : 629.13	Ionescu, Vasile Gh.
620.179.152 : 621.791.019 : 669.715	Detectarea defectelor de sudare
669.715 : 620.187 : 629.135.4	Simpson, J. M. C.
669.15'26—194 : 669.14.018.821 : 629.13	Mihailov, I.
621.454 : 669.14.018.853 : 629.13	Warren, William
669.7.018 : 621.791.75 : 629.13	Müller, Otto

Prin aplicarea acestui mod de lucru, nu vor mai apare în catalogul sistematic decât fișele principale și, în general, câte o fișă cumulativă de fiecare indice CZU. Deoarece pe o asemenea fișă se pot înregistra, pe fața și pe dosul ei, între 16 și 20 de trimiteri, creșterea volumului catalogului în timp va fi condiționată, în principal, de creșterea numărului de documente și, în măsură mult mai mică, de numărul de indici atribuiți documentelor.

Considerăm că prin folosirea acestor fișe cumulative organele de documentare și bibliotecile de specialitate vor putea aplica o indexare mult mai detaliată a lucrărilor, introducând astfel un număr mare de informații în catalogul sistematic, fără a produce o creștere supărătoare a numărului de fișe de catalog.

Renato VERONA

O cercetare despre lectura studenților

Biblioteca centrală universitară Cluj a organizat o anchetă-sondaj de proporții limitate, pe baza unui chestionar, în scopul completării informațiilor despre timpul pe care studenții îl afectează lecturii, despre necesitățile și preferințele lor în domeniul literaturii artistice, precum și al evidențierii unor aspecte sociale și psihologice ale lecturii. Datele obținute prin prelucrarea statistică, deși nu pot fi generalizate, reflectă unele laturi ale lecturii studenților, cerințele lor mereu crescînde față de bibliotecă.

Au fost chestionați toți cititorii studenți care au intrat în sălile de lectură ale bibliotecilor de facultate și ale bibliotecii centrale în ziua de 26 noiembrie 1965. Datele comentate mai jos sînt culese din sondajul efectuat în rîndul studenților de la Facultatea de ma-

tematică-mecanică. Materialul întregii anchete urmează să fie prelucrat și completat cu cercetările efectuate pe bază de observație. Din cei 70 de cititori chestionați de la Facultatea de matematică-mecanică, 47 sînt studenți și 23 studente. Pe ani de facultate, se repartizează astfel: anul I — 12 studenți, anul al II-lea — 11, anul al III-lea — 24, anul al IV-lea — 11, anul al V-lea — 12.

Din răspunsurile la întrebarea: „Cît timp afectai zilnic studiului bibliografiei obligatorii și cit lecturii la alegere?“, reiese, firesc, că cel mai mult timp se acordă parcurgerii bibliografiei, întocmirii unor referate pentru cercurile științifice, pregătirii examenelor. De altfel, din totalul de 20 330 de volume consultate la Biblioteca Facultății de matematică-mecanică în intervalul oc-

tombrie 1965 — ianuarie 1966, marea majoritate (19 645) au fost de specialitate, iar dintre acestea 11 834 au fost manuale și cursuri universitare. Timpul pe care cei 70 de studenți anchețați îl acordă zilnic studiului bibliografiei obligatorii este evidențiat în tabelul nr. 1.

În ceea ce privește timpul afectat lecturii cărților care nu au legătură imediată cu preocupările de strictă spe-

chibzuit timpul destinat studiului și lecturii, manifestă un interes mai accentuat față de lărgirea orizontului lor științific-cultural.

Studiind răspunsurile la întrebarea: „Ce cărți ați citit în acest an, excluzând bibliografia obligatorie?”, se constată că din cei 70 de chestionați, 64 au citit, în medie, 6 cărți de beletristică, iar 6 s-au rezumat la studiul bibliografiei obligatorii. Cele 382 de cărți

Tabelul nr. 1

1 oră	2 ore	3 ore	4 ore	5 ore	Peste 5 ore	Nu au răspuns
17	26	13	—	—	—	14

cialitate, situația se prezintă ca în tabelul nr. 2.

După cum se poate vedea, timpul rezervat lecturii este foarte diferit; el variază în funcție de persoane, an de

citite se repartizează, după gen și tematică, în felul următor (vezi tabelul nr. 3).

La anii de studiu I și II, operele citite de curind și notate ca atare în

Tabelul nr. 2

1 oră	2 ore	3 ore	4 ore	5 ore	Peste 5 ore	Nu au răspuns
9	14	11	11	3	10	12

facultate, specialitate etc. În genere, la anii I și II se observă folosirea unui mare număr de ore pentru studiul bibliografiei obligatorii, înregistrându-se până la peste 5 ore zilnic. Se remarcă o cerere mare de cursuri și manuale. Studenții din anii III-V gospodăresc mai

chestionar fac parte, cu unele excepții, din programa de literatură pentru liceul sau sînt romane după care s-au turnat recent filme. Răspunsurile sub acest raport seamănă între ele. În anii de studiu III-V, în ordine crescîndă, se observă o selectare mai pronunțată a

Tabelul nr. 3

Felul cărții	Anul I	II	III	IV	V	Total
1. Romane și nuvele cu teme:						
— sociale	17	23	68	22	48	178
— psihologice	2	4	8	5	3	22
— istorice	9	8	7	5	3	32
— de aventuri	4	2	16	15	12	49
— note de călătorie	—	—	1	3	—	4
2. Poezii	4	7	7	3	—	21
3. Filozofie și știință	2	2	5	13	4	26
4. Teatru	2	2	2	1	7	14
5. Artă	—	—	—	—	6	6
6. Memorii	—	—	4	—	—	4
7. Bibliografie	3	7	8	5	3	25
Total	43	55		72	86	381

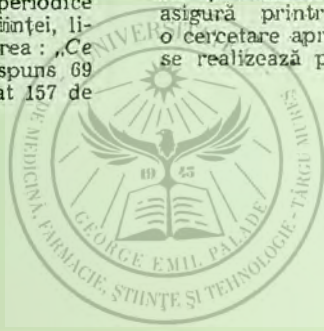
lecturii. Studenții își aleg singuri lectura „neobligatorie”, influențați de manifestările și cercurile literare și științifice, de lectura recenziilor din presă, de bibliografiile și cataloagele din biblioteci, librării, de schimbul de opinii cu prietenii etc. Există, la aceștia din urmă, un interes mai vădit pentru căutarea și descoperirea cărților preferate, folosindu-se de instrumentele și mijloacele de informare și documentare. Pe lângă prezența unei literaturi romantice, se conturează o preferință accentuată pentru literatura contemporană universală. La întrebarea: „*Ce dorii să citești?*”, au fost indicate, în general, genurile literare din care au citit până acum. La rubrica „*Notați și alte sugestii și observații*”, studenții au făcut însemnări de acest fel: „*În bibliotecă, sînt puține cărți din literatura și arta modernă*”; „*Citesc cu plăcere biografiile oamenilor celebri*” etc.

Dorința de a-și lărgi orizontul științific și cultural se manifestă și în interesul față de publicațiile periodice științifice, de popularizare a științei, literare, culturale etc. La întrebarea: „*Ce reviste și ziare citiți?*”, au răspuns 69 din 70 de studenți. Ei au indicat 157 de

titluri, dintre care 70 în limba română și 87 în alte limbi. Este de remarcă că *Gazeta matematică*, *Viața studentescă*, *Știința tineretului*, *Contemporanul*, *Cinema*, *Magazinul*, *Sportul popular* au fost notate aproape de toți chestionații, iar un număr însemnat de titluri se repetă de 2—5 ori. Din statistica Bibliotecii Facultății de matematică-mecanică pe perioada octombrie 1965 — ianuarie 1966, reiese că au fost consultate, în total, 4 295 de numere de reviste, dintre care 3 976 de specialitate și 1 524 din alte domenii. Studenții chestionați și-au exprimat dorința de a se realiza o informare mai promptă și chiar o mai mare publicitate a cărților și revistelor noi.

Datele anchetei pun în evidență că organizarea temeinică a informării științifice în bibliotecă poate fi rezolvată numai prin studiul permanent al cerințelor învățămîntului universitar și ale cititorilor. Procesul de învățămînt nu ia sfîrșit o dată cu terminarea cursurilor și seminariilor, desăvîrșirea lui se asigură printr-un studiu temeinic și o cercetare aprofundată care, în esență, se realizează prin lectură.

Ana LÖWENSTEIN

DE PESTE HOTARE

Biblioteca republicană de stat a R.S.S. Ucrainiene din Kiev a sărbătorit în luna martie a acestui an aniversarea a 100 de ani de la înființare. În anul 1866 — anul înființării ei — era una dintre primele biblioteci publice din Ucraina. Fondurile sale s-au ridicat pînă în 1917 abia la 55 000 de volume; în anul centenarului bibliotecă dispune de un fond de 2 milioane de volume cărți, reviste, ziare și alte unități bibliotecare și deservește 30 000 de cititori. Biblioteca efectuează schimburi de publicații cu 117 instituții din 33 de țări. Ea este centrul de coordonare metodică pentru 32 000 de biblioteci de masă și științifice din R.S.S. Ucrainiană.

★

La Biblioteca regală din Copenhaga — bibliotecă națională a Danemarcei — s-au deschis lucrările de lărgire și recondiționare a

DE PESTE HOTARE

localului. În prima fază — pînă în anul 1968 — se va construi, pe o suprafață de 2 500 m² clădirea destinată administrației bibliotecii. În cea de a doua etapă se va reconstrui total corpul principal al bibliotecii unde vor funcționa sălile de lectură și cataloage.

★

În orașul Aberystwyth din Țara Galilor (Marea Britanie) a fost creată recent o școală superioară de bibliotecari (College of Librarianship) consacrată studiului învățămîntului și cercetării în domeniul biblioteconomiei și al științei de informații. Aceasta este prima școală de bibliotecari din Marea Britanie de acest fel și cu un regim de internat. Aici predau 22 de profesori, numărul studenților ridicîndu-se la 135.

DOCUMENTAREA ȘTIINȚIFICĂ ÎN CENTRUL UNIVERSITAR IAȘI

În orașul Iași, își desfășoară activitatea instituții de grad academic și universitar, diverse institute în întreprinderi mari, unde se efectuează cercetări tehnico-științifice. De aceea, ramurile științei și tehnicii pentru care trebuie să fie îndeplinită informarea și documentarea sînt numeroase: filologie, biologie, chimie, fizică, geologie, geografie, matematică, istorie, medicină, agronomie, științe juridice, științe economice etc. Organizarea judicioasă a activității de informare și documentare, coordonarea ei neconținută au făcut necesară constituirea unui centru de documentare pe oraș, ale cărui preocupări sînt jalonate în funcție de cei trei factori principali, unanim acceptați în documentologie: *domeniile pentru care urmează să fie asigurată documentarea; situația coordonării documentării pe plan național; condițiile specifice locale.** Avînd în vedere diversitatea cerințelor, Centrul de documentare din Iași, înființat în 1964, și-a propus sarcini numeroase, dintre care unele au și fost îndeplinite: depistarea tuturor izvoarelor bibliografice de la bibliotecile din Iași (au fost întocmite evidențe pentru izvoarele din perioadele existente la Biblioteca centrală universitară și la bibliotecile filiale); constituirea unor cataloage cumulative pe domenii (pînă în prezent, au fost lucrate cataloage pentru domeniile chimie și istorie); întocmirea lunară a unui buletin bibliografic informativ care să înglobeze cărțile străine intrate în bibliotecile din Iași; editarea anuală a unui repertoriu al tuturor revistelor străine intrate în bibliotecile din Iași; elaborarea de repertorii analitice ale articolelor din periodicele românești; alcătuirea de lucrări bibliografice pentru valorificarea moștenirii trecutului; bibliografii (A. D. Xenopol și M. Kogălniceanu); indici analitici de reviste etc.

Succese importante s-au obținut, mai ales, în elaborarea și editarea unor instrumente de informare. Semnalăm, în acest domeniu, apariția lunară a *Buletinului bibliografic al cărților străine intrate în bibliotecile din Iași*, care inserează toate titlurile lucrărilor de specialitate primite din străinătate de marile biblioteci ieșene și apariția anuală a *Repertoriului colectiv al revistelor străine intrate în bibliotecile din Iași*.

În colaborare cu Biblioteca regională, se elaborează, în prezent, o lucrare extrem de utilă, intitulată: *Contribuții la bibliografia regiunii Iași. Dezvoltarea agriculturii (1959 — 1965)*. Orientîndu-se după indicațiile Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la posibilitățile nelimitate de dezvoltare a unei agriculturi intensive în țara noastră, autorii bibliografiei urmăresc să pună la îndemîna specialiștilor toate materialele cu caracter general și, mai cu seamă, pe cele izvorite din realitățile locale, intenție vizibilă chiar și din modul de ordonare a studiilor și articolelor respective.

A fost elaborată și tipărită o valoroasă bibliografie cu privire la viața literară din regiune: *Contribuții la bibliografia regiunii Iași. Viața literară în regiune (1944—1964)*, care conturează imaginea de ansamblu a contribuției scriitorilor din regiune în domeniul poeziei, dramaturgiei și al prozei narative originale. Luăm cunoștință, totodată, de studiile de istorie, teorie și critică literară ale cercetătorilor ieșeni. Un capitol special este consacrat producției folclorice noi din regiune.

O substanțială contribuție la întocmirea unei bibliografii generale despre evenimentele din 1907 o oferă lucrarea: *Problema agrară în România în începutul secolului al XX-lea și răscoala țăranilor din 1907*. Cu toate dificultățile deosebite, datorate caracterului complex al epocii și lipsei unei bibliografii sistematice, Biblioteca centrală universitară a întreprins o lucrare excelentă pentru documentarea istoricilor care se ocupă de marea răscoală

* Vezi, în această privință, și articolul lui Nicolae Mironescu. *Centrul de documentare științifică din Iași*. Căluza bibliotecarului, 18, nr. 2, febr. 1965, p. 81.

a țăranilor din România. Materialul a fost judicios sistematizat pe capitole, pe teme și subteme. Un capitol aparte se ocupă de reflectarea evenimentelor din 1907 în folclor, literatură și artă, înregistrându-se, pentru creația populară orală, nu numai materialul tipărit, ci și cel împrămat pe benzi de magnetofon sau pe fonograme, aflate în Arhiva Institutului de folclor.

Continuând să valorifice moștenirea culturală din regiune — începutul a fost făcut în anul 1956, când s-a întocmit voluminosul *Indice pe materii al revistei „Viața Românească”* (1906-1946) —, Biblioteca centrală universitară a pus la dispoziția specialiștilor și studenților partea a II-a a bibliografiei revistei: *Viața Românească*. De asemenea, s-au întocmit indici pe materii și alfabetic pentru revistele ieșene *Dacia literară* (1840), *Propășirea* (1844) și *Contemporanul* (1881—1891). Perseverența cu care colectivul bibliotecii urmărește valorificarea culturii locale din trecut, volumul important de muncă, eficiența acestor bibliografii speciale au fost recunoscute și apreciate, în numele cadrelor didactice de la catedra de literatură română din cadrul Universității „Al. I. Cuza” Iași, de prof. dr. Constantin Ciopraga, în *Cuvîntul înainte* care însoțește indicele de materii al revistei *Viața Românească* (februarie 1966).

În lumina sarcinilor ce decurg din documentele de partid și de stat pri-

vind dezvoltarea cercetării științifice, colectivul Centrului de documentare științifică din Iași și-a întocmit un plan de perspectivă, a cărui realizare va contribui la satisfacerea necesităților locale de informare în toate domeniile științei. Prezentăm, din acest plan, câteva obiective mai însemnate: evidența tuturor surselor de documentare din orașul Iași, repartizarea sarcinilor documentării între bibliotecile locale, după specificul lor; extinderea cataloagelor colective, bazate pe publicațiile existente în bibliotecile din localitate; extinderea evidenței de depistare a surselor de informație din bibliotecile orașului Iași; coordonarea documentării pe plan local prin instituirea unei comisii de conducere și coordonare, în ale cărei atribuții să intre soluționarea tuturor problemelor privind cataloagele colective, diferitele publicații bibliografice etc.; hotărârile acestei comisii să fie obligatorii pentru toate bibliotecile participante; înființarea unui colegiu redacțional local; o activitate mai susținută de răspindire a cunoștințelor bibliografice în rândul studenților.

Multe din punctele enunțate mai sus pot fi, după părerea noastră, generalizate sau adaptate în alte centre universitare.

Gheorghe POPP
lector universitar

Biblioteca centrală universitară „Mihai Eminescu” din Iași.
Sala de lectură nr. 2.

Tratarea publicațiilor tehnice de tipuri speciale (II)

În continuarea materialului publicat în nr. 7/1966 al revistei conținând indicații pentru prelucrarea *standardelor*, în cele ce urmează ne vom ocupa de a doua categorie de publicații tehnice de tipuri speciale și anume de documentele tehnice emise de departamente și având forma standardelor.

2*. *Documentele tehnice interdepartamentale și departamentale. Materialele normative și listele de prețuri.*

a) Documentele tehnice de forma standardelor — normele interdepartamentale, departamentale și uzinale pe ramuri de producție, condițiile tehnice și alte documente similare — se descriu după regulile stabilite pentru descrierea standardelor.

Indicativele acestor documente se compun din următoarele elemente: denumirea documentului în formă prescurtată N. I. (normă internă), N.I.D. (normă internă departamentală), N.T.C. (normă tehnică comercială) etc., denumirea instituției care le aprobă, de asemenea în formă prescurtată, numărul lor de ordine și ultimele două cifre ale anului aprobării, despărțite de numărul curent printr-o linioară.

Exemple :

N.I.D.	M. I. C. M. 1715 - 65
23. 06	Lampă de control tip L K.-E. Aprob.: 1965. Intra în vigoare la : 05.06.1965.
N.I.	M. M. C. M.
23. 06.1963.	"Lampă semnalizare față" tip L.S.F. Aprob. : 18.06.1963. Intra în vigoare la :

Ca și în cazul standardelor, bibliotecile care nu au în fondul lor o cantitate mare de norme interne, descriu aceste publicații la autorul colectiv. De asemenea, bibliotecile mari enciclopedice pot întocmi astfel de descrieri pentru cataloagele generale ale cărților.

* Numerotarea este dată în continuarea numerotării din primul material.

Exemplu :

	<i>România</i> (Republica Socialistă România) Ministerul Industriei Construcției de
	<i>Mașini.</i> <i>Lampă de control tip LK.-E. Normă internă N.I.D. 1715-65. Aprob. : 23.06.1965.</i> <i>Intră în vigoare la : 05.07.1965. / București, 1965.</i> <i>4 p. cu schiță.</i>

b) Culegerile de norme, condițiile tehnice și instrucțiunile departamentale sau uzinale, publicate sub formă de carte, se descriu la denumirea instituției care le-a aprobat. Dacă titlul este caracteristic se face o descriere complementară la titlu.

Exemple :

	<i>România</i> (Republica Socialistă România). Ministerul Transporturilor Auto,
	<i>Navale și Aeriene.</i> <i>Normativ condiționat departamental pentru întreținerea perfecționată a drumurilor împietruite. Indicativ C.D. 16-65. Aprob. de M.T.A.N.A. / București, 1966.</i> <i>63 p. + 5 f.pl. (Ministerul Transporturilor Auto, Navale și Aeriene).</i> <i>Descr. compl. : I. Titlu.</i>

	<i>Uzina de construcții de mașini Reșița.</i>
	<i>Normative tehnice pentru sudură.</i> <i>/ Reșița, 1966.</i> <i>38 f. (Uzina de construcții de mașini Reșița. Serv. Organizării producției).</i>

c) În cazul cînd publicația nu conține indicația ministerului sau a direcției care a dat aprobarea, descrierea se face la titlu. Pentru instituția care a pregătit materialul, indicată pe pagina de titlu sau pe copertă, se face o descriere complementară.

Exemplu :

	<i>Condiții tehnice de construcție și norme</i>
	<i>speciale de întrebuințare a liniei provizorii pentru funcționarea normală a șinelor izolate. Pentru uz intern. București, Editura transporturilor și telecomunicațiilor, 1959. 11 p. (Departamentul Căilor Ferate. Direcția întreținerii și Direcția centralizare și telecomunicații). Descr. compl.: Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor.</i>

d) Indicațiile tehnice, condițiile (cerințele) tehnice, instrucțiunile, regulile și publicațiile similare se descriu la titlu cu o descriere complementară la instituția care le-a aprobat.

Exemplu de descriere a unor instrucțiuni :

	<i>Instrucțiuni 181-63 pentru verificarea</i>
	<i>aparatelor de încercarea microdureității cu piramida de diamant. București, E.S.I.P., 1964. 23 p. cu fig. (Direcția generală pentru metrologie, standarde și invenții. Oficiul de stat pentru metrologie). Descr. compl.: I. Oficiul de stat pentru metrologie.</i>

e) În cazurile cînd pe pagina de titlu sau în altă parte a acestor materiale există indicația că ele sînt destinate pentru aplicarea exclusivă într-o singură instituție sau în cadrul unui singur sistem departamental, descrierea se face la autorul colectiv.

	<i>România (Republica Socialistă România). Ministerul Industriei Construcțiilor.</i>
	<i>Instrucțiuni privind inventarierea mijloacelor economice ale unităților din cadrul Ministerului Industriei Construcțiilor / București / . 1966. 13 p. (Ministerul Industriei Construc- țiilor) - Descr. compl. : I Titlu.</i>

f) Documentele tehnice departamentale descrise ca standardele se oglindesc în catalogul numeric și în catalogul pe subiecte al standardelor.

În *catalogul numeric*, descrierile acestor documente se așază după descrierile standardelor, într-un grup separat, pentru instituțiile emitente făcându-se fișe divizionare, așezate în ordine alfabetică a denumirilor instituțiilor. În cadrul fiecărei instituții, aceste documente se clasează în ordinea lor numerică.

În *catalogul pe subiecte*, descrierile se așază împreună cu cele ale standardelor, în ordinea alfabetică generală a vedetelor de subiect, ca vedete de subiect servind titlul fiecărui document.

Condițiile tehnice, îndrumările, regulile și publicațiile similare apărute în formă de carte se oglindesc numai în cataloagele generale pentru cărți.

g) Materialele normative, indicatoarele de norme de deviz, tarifele, prețurile curente, indicatoarele tarifar de calificare etc., obligatorii numai pentru departamentul care le-a emis sau pentru o anumită întreprindere (instituție) subordonată departamentului, se descriu la autorul colectiv cu o descriere complementară la titlu.

Exemplu de descriere a unui indicator de norme de deviz aplicabile într-un singur sistem departamental :

	<i>COMITETUL GEOLOGIC DE CERCETĂRI ȘI EXPLORARE A BOGĂȚILOR SOLULUI ȘI SUBSOLULUI R.P.R.</i>
	<i>Indicatorul de norme de deviz pentru lucrări geologice. C.G. Ediția 1958. București, Editura tehnică, 1957. 562 p. (Comitetul geologic de cerce- tări și explorare a bogățiilor solului și subsolului R.P.R.) Descr. compl. : I. Titlu.</i>

Exemplu de descriere a unui catalog de prețuri aplicabile într-un singur sistem departamental :

	<p>ROMANIA (REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ). MI- NISTERUL MINELOR ȘI ENERGIEI ELECTRICE</p>
	<p>Catalog de prețuri unitare pe articole de deviz pentru lucrări de construcții mini- ere în subteran C.M. 1965. Aprobă de M. M. E. E. cu ordinul nr. 1484 din 23 decem- brie 1964. București, Editura tehnică, 1965. 84 p. (Ministerul Minelor și Energiei Electrice). Descr. compl. : I. Titlu.</p>

h) Materialele normative interdepartamentale — norme — tarife, liste de prețuri obligatorii în toate departamentele se descriu la titlu, cu o descriere complementară la denumirea instituției (instituțiilor) care a(u) aprobat materialul.

Exemplu de descriere a unui indicator de norme de deviz aplicabile în toate departamentele :

	<p>Indicator de norme de deviz pentru lucrări</p>
	<p>de montaj ale utilajului tehnologic în industria chimiei petrolului și industria prelucrătoare a metalelor neferoase M.3- 1961. București, Editura tehnică, 1964. 95 p. (Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemizare). Elaborat de : Ministerul Industriei Pe- trolului. Descr. compl. : I. Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemizare. II. Ministerul Industriei Petrolului.</p>

	<i>Catalog de prețuri unitare pe articole de</i>
	<i>deviz pentru lucrări de izolații la instalații tehnologice R.5-1963. Aprobat de C.S.C.A.S. cu ordinul nr. 570 din 14 decembrie 1963. / București/, Editura tehnică, 1964. 23 p. (Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemizare). Elaborat de: Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei. Descr. compl.: Comitetul de Stat pentru Construcții, Arhitectură și Sistemizare. II. Ministerul Industriei Petrolului și Chimiei.</i>

i) Descrierile materialelor normative interdepartamentale și ale listelor de prețuri se așază în catalogul alfabetic pe nume de autori și titluri de anonime și în catalogul sistematic pentru cărți, conform regulilor generale.

j) Normele interdepartamentale, departamentale și uzinale se păstrează ca și standardele în cutii speciale pentru broșuri. Ele se clasează separat pentru fiecare departament, așezate în ordinea alfabetică a denumirilor departamentelor. În cadrul fiecărei instituții, normele interne se clasează în ordinea lor numerică.

Materialele tehnice normative apărute în formă de carte se păstrează la un loc cu restul cărților și se cotează după sistemul de cotare a cărților folosit de bibliotecă respectivă.

k) Indicațiile cu privire la tratarea descrierilor de invenții sau de brevete și la tratarea cataloagelor tehnice ale firmelor comerciale vor fi prezentate într-un număr viitor.

Getta Elena RALLY

BIBLIOGRAFIE :

1. *Indrumări pentru organizarea bibliotecilor tehnice din întreprinderi* București, 1963 (Institutul de documentare tehnică).

2. *Edinje pravila proizvedenii peceati dlea bibliotecnih katalogov*. Ceast 6. Spetsialnye vldi tehniceskikh izdaniî Moskva, 1957.

Diaconul Coresi și tiparul în limba română

Activitatea diaconului Coresi a suscitât atenția multor cercetători ai vechii noastre culturi. Dacă se recunoaște, în mod unanim, contribuția sa importantă la punerea bazei limbii noastre literare, disputa continuă în legătură cu țelurile și cauzele care au dus la tipărirea cărților sale în limba română. În esență, această dispută științifică se rezumă la faptul dacă diaconul Coresi a fost sau nu influențat în activitatea sa de reformele religioase, dacă el a lucrat sau nu pentru reforme.

În precizarea cauzelor care au determinat activitatea diaconului Coresi, pînă acum nu s-a recurs îndeajuns și la istoria cărții românești, la arta tipografică a lui Coresi, care își putea aduce luminile sale. Este tocmai ceea ce ne propunem în articolul de față.

Fără a intra în amănunte, căci spațiul nu ne îngăduie, subliniem că întrebuințarea limbii române în acele private, ca și în cărțile populare a fost condiționată și determinată de factori economici și sociali interni. Și asemenea factori au existat în țările românești încă din secolul al XV-lea, de cînd avem, de fapt, și primele mărturii despre existența scrisului în limba noastră.

Traducerea și răspîndirea scrierilor religioase în limba română este un proces mai complex, la realizarea căruia au concurat mai mulți factori. Traducerea textelor religioase în limbile popoarelor a însemnat o revoluție, o abatere de la norme și tradiția bisericii, care nu admiteau transmiterea „cuvîntului domnului” decât în una din limbile „sfînte”. Realizarea acestui act a avut loc în țările românești, ca și la alte popoare, în momentul în care condițiile sociale și economice interne, determinante, erau coapte pentru primirea cărții religioase în limba maternă. În țările românești, asemenea condiții existau în ultimele

decenii ale secolului al XV-lea și la începutul secolului al XVI-lea. Era necesară numai ideea, sămînța care să încolțească, și această sămînță a fost aruncată de reformele religioase.

În atmosfera de căutare spre o cultură în limba poporului și a mișcării reformelor religioase din secolul al XVI-lea, și-a desfășurat activitatea tipografică diaconul Coresi. În aproape 30 de ani, el a tipărit 22 de cărți, din care 9 în limba română, 1 în slavă și română și 12 în slavonă.

Urmărind activitatea diaconului Coresi și pe baza analizei tipografico-editoriale a cărților sale, se pot stabili câteva etape, în care relațiile sale cu biserica ortodoxă din Țara Românească și cu reformele religioase au fluctuat.

Diaconul Coresi și-a început activitatea prin tipărirea de cărți ortodoxe în slavonă. În anul 1557, el a tradus, alături de Oprea logofătul, la imprimărea *Octoihului* slavon, apărut la Brașov din porunca lui Johann Benkner, judele Brașovului. Cartea a fost tipărită pentru nevoile bisericii ortodoxe din cele trei țări românești ai căror voievozi sînt amintiți în epilog. Cerința de a se imprima o asemenea carte a venit din Țara Românească — a cărei stemă apare în frontispiciile ce ornamează *Octoihul* — și ea a pus la dispoziție materialul tipografic și meșterii. Johann Benkner este numai editorul cărții, care găsea astfel și un mijloc mai avantajos pentru desfacerea produsului morii sale de hîrtie. Oprea logofătul, care îngrijește tipărirea *Octoihului*, a lucrat mai întîi în tipografia lui D. Liubavici, unde probabil că a deprins arta lui Gutenberg și diaconul Coresi. Coresi a revenit la Tîrgoviște, unde, în 1558, împreună cu 10 ucenici, a terminat de tipărit un *Triod-penticostar*. De data aceasta, lucrul s-a făcut din porunca domnitorului muntean.

În anul 1559, diaconul Coresi este din nou la Braşov; aici, împreună cu Tudor diacul, imprimă *Întrebare creştinească*, prima sa carte în limba română. După stabilirea în Braşov, până în anul 1568, Coresi apare în postură de meşter tipograf, lucrînd cu ucenicii săi cărţi comandate de Johann Benkner şi Forró Miklós. Din cele nouă cărţi româneşti scoase de diaconul Coresi cinci au apărut până în anul 1564, „din porunca” (la comanda) lui Johann Benkner, judele Braşovului (*Întrebare creştinească*, 1559; *Evangheliar*, 1561; *Apostol*, 1563) şi a lui Forró Miklós (*Tilcul evangheliilor* şi *Molitvenic*, 1564). În *întrebare creştinească* şi *Tilcul evangheliilor*, răzbat idei reformate. Şirul tipăriturilor româneşti avea să fie re-luat în 1570, cînd probabil că a apărut *Liturgierul-diaconar* din iniţiativa lui Pavel Tordaş, episcop român calvinist, care aminteşte această carte într-o scri-soare a sa din decembrie 1570.

Cărţile în limba română apărute în anii 1559—1564 sînt modest orna-men-tate cu frontispicii mici asemănătoare cu cele din tipăriturile lui Macarie. În nici una din aceste cărţi coresiene, nu întîlnim frontispicii sau alte elemente decorative cu stema Țării Româneşti. Caracterele tipografice sînt noi, altele

decît cele folosite în *Octoih* (1557) şi *Triodpenticostar* (1558); ele sînt ceva mai mari, mai clare. *Evangheliarul* ro-mânesc din 1561, de pildă, are 24—25 de rînduri pe pagină, iar *Octoihul* sla-von din 1557 are 29—31 de rînduri, deşi ambele cărţi au acelaşi format.

În anii 1560—1568, „din porunca” lui Johann Benkner, au apărut şi unele cărţi slavone: un *Evangheliar* în mai multe ediţii (1562, tipărit de Coresi, 1565—tipărit de diaconul Călin), un *Octoih* (1567, imprimat de diacul Lorinţ). Tipăriturile slavone sînt ornamentate cu iniţiale şi cu frontispicii mici, ca şi tipăriturile în limba română; în plus, în aceste tipărituri, întîlnim şi frontis-picii mai mari cu stema Țării Româ-neşti.

Din cele de mai sus, se desprinde constatarea că avem de-a face cu o activitate tipografică îndreptată în două direcţii, urmărindu-se două ţeluri deo-sebite.

Cărţile în limba română, în care nu întîlnim ornamente cu stema mun-teană, sînt imprimate fără consimţămîntul voievodului şi al bisericii Țării Româneşti. Prin tipărirea lor, se ur-măreşte răspîndirea reformelor printre ro-mâni. Cărţile slavone sînt tipărite cu

Epilogul *Psaltirii* române, Braşov, 1570.

Pagină cu frontispiciu din *Evangheliarul* românesc, Braşov, 1561.

știrea și, poate, chiar la cererea voievodului muntean, a cărui stemă apare ca element decorativ în frontispiciile acestora.

Johann Benkner suportă cheltuielile pentru tipărirea unora din cărțile în limba română, el susținând astfel răspîndirea ideilor reformelor religioase. Dar, totodată, ca om de afaceri, ca editor și patron al morii de hirtie, Benkner investește capital și în imprimarea unor cărți slavone, pentru care avea asigurată vânzarea.

Diaconul Coresi este doar meșter tipograf. El lucrează cărți în limba română, dar și în slavonă. Pentru imprimarea cărților în limba maternă, diaconul Coresi nu avea consimțământul bisericii ortodoxe și al voievodului muntean. Această activitate a lui Coresi a dus la înăsprirea relațiilor sale cu autoritatea bisericească din Țara Românească.

În primii ani după stabilirea sa la Brașov, diaconul Coresi a imprimat anual una sau chiar două cărți, fiind ajutat, de cele mai multe ori, de *cinci ucenici*. După 1564, numele lui Coresi ca tipograf nu mai apare pînă în 1569. În epilogurile cărților slavone editate în anii 1564—1568 cu cheltuiala lui

Johann Benkner, sînt amintiți ca tipografi Călin diacon cu *patru ucenici* și jupin Lorinț cu *patru ucenici*. Considerăm că și aceste cărți, imprimate cu același material tipografic, au fost lucrute sub supravegherea diaconului Coresi. Dar Johann Benkner, om de afaceri în primul rînd, nu a mai lăsat să se amintească numele lui Coresi în cărțile slavone tipărite pentru Țara Românească; această măsură a fost, desigur, luată ca urmare a relațiilor încordate dintre Coresi tipăritor de cărți pentru reformă și biserica ortodoxă din Țara Românească. În iocul lui Coresi, este amintit ca tipograf unul din ucenicii săi, ajutat fiind de restul de patru ucenici.

Perioada în care Coresi a tipărit cărțile românești în slujba reformei coincide cu anii acțiunii de propagare a reformelor printre români. Această acțiune a fost sprijinită și de stăpînirea Transilvaniei, care, în 1566, a numit un episcop protestant pentru români.

În anul 1569, o dată cu tipărirea *Sbornicului* slavon, se constată o cotitură în activitatea tipografică a diaconului Coresi. În epilogul *Sbornicului* slavon, se arată că „s-au scris [tipărit] această

Pagină de vinetă finală cu stema Țării Românești din Octoiherul slavon, Brașov, 1575.

Pagină de frontispiciu cu stema mică a Țării Românești din Psaltirea slavonă, Brașov, 1577.

carte în zilele binecinstitorului și de *Christos iubitorului Io Alexandru voievod, mitropolit fiind preasfințitul chir Eutimie*". În final, epilogul precizează: „*Eu păcătosul diacon Coresi am scris [tipărit] această carte cu 5 ucenici*". Epilogul ne dă posibilitatea să stabilim, fără dubiu, că diaconul Coresi este editorul *Sbornicului* slavon. De acum, ei avea să înceapă activitatea de tipărire a cărților necesare bisericii ortodoxe, pe cont propriu. Diaconul Coresi avea o tipografie proprie, pe care, probabil, o cumpărase înainte de 1569. În orice caz, în 1570 el era proprietarul tipografiei, după cum ne informează actele procesului pe care i l-a intentat în acel an Laurențiu Fronius, „*din pricina unei prese [tipografice] și a unei datorii*". Sfatul orașului Brașov a hotărât ca diaconul „*Coresi să păstreze presa și să plătească lui Laurențiu datoriile cu alte bunuri*"¹⁾. Diaconul Coresi avea și „*alte bunuri*" și avea credit, dispunea deci de posibilități materiale pentru a desfășura activitatea de tipograf-editor.

În noua sa situație, relațiile diaconului Coresi cu Țara Românească s-au îmbunătățit și el imprimă cărți slavone („*din porunca*" voievodului muntean (*Octoih*, 1574—1575; *Triod*, 1578 etc.) sau a „*preasfințitului mitropolit al Ardealului*". În epilogurile tipăriturilor slavone comandate de voievod sau de mitropolit, Coresi se numește „*eu păcătosul diacon Coresi*" (*Octoih*, 1574—1575; *Psaltire*, 1577 etc.), sau „*eu păcătosul și ticălosul ce mă numesc între oameni Coresi diaconul*" (*Sbornic*, 1580). Formula este o mărturie a actului de pocăință a lui Coresi față de biserica ortodoxă.

Paralel cu cărțile comandate de Țara Românească, diaconul Coresi a tipărit, din proprie inițiativă, cărți slavone (*Liturghier*, 1570; *Evangheliar*, 1579), românești (*Psaltire*, 1570); *Pravila sfinților oteți*, 1570—1580) sau slav-române (*Psaltire*, 1577). În epilogurile tipăriturilor nepatronate de voievod sau de mitropolit, tipograful-editor se numește simplu „*eu diaconul Coresi*".

Cărțile imprimate în noua etapă din activitatea diaconului Coresi sînt ornate cu frontispicii și viniete finale decorate cu stema Țării Românești, dovadă în plus a restabilirii buneor relații dintre Coresi și autoritatea munteană.

¹⁾ Pall, Francisc, *Cu privire la activitatea de tipograf a lui Coresi (o știre din 1570)*. Studii și cercetări de bibliologie, 3, 1960, p. 267—272.

Concluzia care se desprinde din cele înfățișate pînă aici este că, în prima etapă a activității sale, după stabilirea la Brașov, diaconul Coresi a lucrat, ca meșter tipograf, cărți în limba română. Imprimarea acestor cărți s-a făcut în cadrul mișcării reformelor religioase din Transilvania, din care cauză diaconul Coresi nu este în bune relații cu biserica ortodoxă din Țara Românească. Dar această acțiune corespundea cerințelor păturilor sociale de negustori și meseriași ale societății românești din cele trei țări. Diaconul Coresi, om al noului, a înțeles această cerință și, ajutat de patricianatul românesc din Brașov, și-a închinat activitatea răspîndirii cuvîntului scris în limba poporului. Coresi nu este un reformator, de altfel el avea să se împace mai tîrziu cu biserica ortodoxă, ci doar adept al cărții în limba înțeleasă de mulțime, un umanist doritor să contribuie la răspîndirea cunoștințelor. Văzînd „*că mai toate limbile [popoarei] au cuvîntul lui Dumnezeu în limba lor, numai noi românii n-avem*" (epilogul *Psaltirii* din 1570), Coresi a început să tipărească lucrări în limba maternă. Aceste cărți se adresau nu nobilimii feudale, nu știutorilor de „*slovenie*", ci oamenilor „*ceia proști*", adică simpli, neinstruiți, cunoscători numai ai slovei în limba maternă. Printre primele cărți tipărite în românește, în faza de tipograf-editor a sa, Coresi a imprimat *Psaltirea*, care, prin vibrația sa lirică, era carte de lectură și în afara bisericii. *Pravila sfinților oteți*, tipărită românește tot în această fază, era carte de legi, necesară rezolvării litigiilor înviate în relațiile dintre oameni. Deci, cartea românească tipărită de diaconul Coresi în calitate de tipograf-editor se înscrie pe linia cerințelor noilor pături sociale, care se ridicau tot mai hotărît spre o cultură proprie, în limba națională.

Prin acțiunea diaconului Coresi, slova românească și-a creat vad în păturile burgheze, iar autoritatea bisericească a fost nevoită să admită tipărirea cărților de predici în limba poporului. Astfel, în 1581, cu învoirea mitropolitului Serafim al Țării Românești și Ghenadie al Ardealului, s-a tradus și tipărit de către Coresi, ajutat de preoții de la Biserica Scheilor Brașovului, *Evanghelia cu învățătură*. Noua tipăritură în limba română este o carte ortodoxă și conține atacuri contra „eresurilor".

DIN ACTIVITATEA BIBLIOTECILOR FILIALE

În cei zece ani de cînd practic profesia de bibliotecar, am avut posibilitatea să văd cum a evoluat activitatea bibliotecilor din raionul nostru, cum experiența cîștigată într-un an s-a adăugat celei din anul următor, propaganda cărții înregistrînd o curbă ascendentă.

Printre multiplele probleme ridicate de munca noastră, a fost și aceea a activității bibliotecilor satești filiale.

Pentru că mai sînt și alte raioane din țară în situația noastră, cu specific de munte, am să prezint, pe scurt, modul în care am organizat activitatea filialelor.

Din cele 42 de biblioteci satești filiale 19 (cele din satele de munte) sînt deservite de bibliotecarii comunali (4 filiale din cele 19 aparțin de biblioteca raională și sînt deservite de un salariat de la unitatea noastră). De ce am procedat astfel? În unele sate, populația fiind puțin numeroasă, nu există decît un singur cadru didactic care are multiple sarcini și, prin urmare, îi este greu să se ocupe de deservirea filialei. În alte așezări rurale, comuna de centru are o populație mai mică decît satele aparținătoare, ceea ce reclamă o întărire a forțelor culturale acolo unde locuiesc mai mulți oameni.

La toate filialele deservite de bibliotecarii comunali (o dată sau de două ori pe săptămîină), am organizat pe lângă bibliotecă un colectiv obștesc alcătuit din cititorii fruntași, adulți și tineri, și un cadru didactic care să ajute bibliotecarul la acțiunile de masă cu cartea, iar cînd acesta nu poate să vină, să-l înlocuiască la împrumut.

Rezultatele nu au întîrziat să se arate. Propaganda cărții în aceste filiale s-a îmbunătățit: sînt organizate periodic acțiuni de masă cu cartea; bibliotecarii comunali se ocupă cu competență de îndrumarea lecturii cititorilor; locuitorii comunei știu cu precizie că o dată sau de două ori pe săptămîină, în zilele fixate, găsesc biblioteca deschisă, deci sînt așteptați. Cifric, îmbunătățirea activității filialelor se oglindește în creșterea indicelui de citire și în dublarea numărului cititorilor permanenți.

Celelalte 23 de filiale din raion sînt deservite de cadre didactice, ajutate, bineînțeles, de bibliotecarii comunali, care se deplasează cu regularitate la aceste unități.

Deoarece nu ne mulțumim cu ceea ce am realizat pînă acum, dorind să îmbunătățim în continuare activitatea filialelor, ne-am propus să organizăm un seminar raional pe această temă. Sperăm, cu această ocazie, să selectăm rezultatele pozitive obținute pînă în prezent, iar lipsurile care vor fi semnalate să le înlăturăm în cel mai scurt timp.

Vitalie MUNTEANU

directorul Bibliotecii raionale
Gurahonț

Cartea în noile sectoare agricole

De la înființarea cooperativei agricole de producție din comuna Grîbovăț, (regiunea Banat) ramura cea mai dezvoltată a fost cultura plantelor de cîmp. Existînd condiții corespunzătoare au început, în ultimii ani, să se dezvolte și alte ramuri ca: pomicultura, avicultura și zootehnia.

Cum era și firesc propaganda cărții agricole a fost orientată, în special, către noile sectoare de producție, cu deosebire în cel zootehnic.

În activitatea de popularizare și răspîndire a cărții agricole, după o largă consultare a specialiștilor și celorlalți cititori, biblioteca a organizat acele acțiuni de masă care i s-au părut mai adecvate scopului propus. Printre acestea se numără: prezentări de cărți, seri de întrebări și răspunsuri, seri de calcul, lecturi în grup ținute de specialiști și urmate, de dezbaterile problemelor citite etc.

Totodată, s-au afișat, în locuri vizibile, pe sectoare, liste cu noutățile editoriale, iar corespunzător campaniilor agricole s-au organizat și expoziții de cărți. La sectorul zootehnic, datorită cererilor mari de carte, din acest domeniu, s-a organizat de asemenea o mică bibliotecă mobilă care, în special, în perioada de iarnă a fost mult solicitată.

Datorită acestor forme de popularizare, circulația cărții agrozootehnice în rîndurile cooperativelor din noile sectoare de activitate din cooperativa agricolă de producție a crescut în mod sensibil.

Natalia LOPATIȚA

SCHIMB DE EXPERIENȚĂ

Pedagogia îndrumării lecturii căutorilor în bibliotecile publice se află permanent în preocuparea lucrătorilor din aceste instituții. Recent și în raionul Gorj (regiunea Oltenia) a avut loc, pe această temă, un rodnic schimb de experiență, cu participarea bibliotecarilor din raioanele limitrofe: Gilort, Fîliși, Craiova și directorii bibliotecilor raionale din regiune.

Aici au fost prezentate și amplu dezbătute temele: Îndrumarea diferențiată a lecturii cititorilor și mijloacele de informare de care dispune biblioteca raională (Biblioteca raională Gorj); Colaborarea dintre bibliotecă și căminul cultural în popularizarea documentelor de partid și de stat și în organizarea acțiunilor de masă cu cartea (Biblioteca comunală Peștișani); Contribuția bibliotecii comunale la întărirea economico-organizatorică a cooperativei agricole de producție și activitatea cu cartea în perioada muncilor agricole de vară (Biblioteca comunală Curtișoara). Li s-au prezentat apoi bibliotecarilor diferite expuneri bibliografice: Cartea în ajutorul muncitorului forestier, Ce să citească țărani cooperatori din brigăzile pomivîticele etc.

Discuțiile ocazionate de materialele expuse au scos în evidență preocupările bibliotecarilor de a găsi și folosi forme noi de popularizare și difuzare a cărții.

S-au organizat, totodată, acțiuni model, care să exemplifice problemele analizate: simpozionul despre viața și opera lui Brîncuși (la Peștișani, nu departe de Hobița locul de naștere al sculptorului), urmat de o vizită în parcul orașului Tg. Jiu unde sînt expuse o parte din operele sale; momentul Eminescu — un interesant montaj muzical-literar, o reușită combinare de recitări, melodii pe versurile sale și diafilme.

În încheierea schimbului de experiență, bibliotecarii au vizitat mănăstirea Tismana, vechi lăcaș de artă seculară de pe plaiurile Gorjului.

Nicolae POPA

Coșbuc în literaturile străine (Interferențe europene)

„Sint suflet în sufletul neamului meu
Și-i cînt bucuria și-amarul“.

Înainte de a dobîndi recunoașterea universalității, orice mare scriitor trebuie să fi parcurs mai întîi drumul spre culmea valorii și importanței sale naționale. Cu alte cuvînte, orice scriitor universal este, înainte de toate, o culme națională. Coșbuc este o asemenea culme a poeziei noastre și, prin urmare, l-am putea aprecia în perspectiva universalității, în baza oîtorva criterii valorice: reflectarea la un înalt nivel de conștiință artistică și de tehnică literară a specifioului vieții și luptei poporului său și tratarea, într-o măsură cit mai mare, a generalului uman, care sălășluiește în viața patriei sale, cu ajutorul unor teme eterne sau de interes general, eternizîndu-le, și, în consecință, recunoașterea valorii operei sale și dincolo de granițele ei lingvistice, prin intermediul tălmăcirilor și al ecoului acestora în rîndul cititorilor, criticii și scriitorilor.

S-a spus că George Coșbuc este „poetul țărănimii“, pe care se înzestrăto cu bucuriile și aspirațiile sale. Poeticele sale scrieri sociale și politice militează însă pentru un ideal mai cuprinzător: lupta de eliberare din Ardeal, mai mult chiar, lupta de eliberare socială și națională a tuturor păturilor asuprite din Ardeal și de dincolo de munți, în care deslușim ideea generală a luptei împotriva oricărei opresiuni sociale și naționale (*In Oprosores, Noi vrem pămînt, Un cîntec dac, Tricolorul, Decebal către popor, Pentru libertate* etc. fac din poetul nostru un militant, un „tribun“ al poporului, care se alimiază în rîndul luptătorilor pentru aceleași idealuri, cum sînt un Petőfi, Mickiewicz, Nekrasov, Burns, Sevcenko, Botev etc.). S-a observat că alte elemente naționale ale creației sale, cu un conținut

general uman, privesc dramatica narațiune a unor momente din istoria patriei, evocarea unor figuri istorice de domnitori patrioți, zugrăvirea multilaterală a vieții țărănești într-o pitorească frescă etnografică și folclorică, descrierea unor aspecte tipice ale peisajului românesc etc., promovînd, în general, „încrederea robustă în valorile umane, considerarea realistă a lumii, dezvăluirea conflictelor tragice care o sfîșie, înfruntarea vieții cu optimism și eroism“ (Al. Dima: Coșbuc..., în *Cronica*, nr. 24/1966).

Lectura scrierilor sale dezvăluie cititorului contemporan numeroase capodopere poetice — nestemate ale epopeii naționale — care reflectă concepția de viață a poporului român și constituie o permanentă stimulatorie a evoluției conștiinței noastre naționale și artistice.

★

Receptarea scriitorilor noștri clasici peste hotare — luată ca element constitutiv al actului critic de valorificare a moștenirii noastre literare — continuă să preocupe de la un timp tot mai mult pe cercetători. Comemorările recente, îndeosebi ale lui Eminescu, Creangă și Alecsandri, au adus în atenția generală, în acest sens, date și judecăți critice inedite, care au avut menirea să elucideze în perspectiva momentului actual diferite aspecte ale procesului de universalizare a valorilor autentice ale literaturii noastre.

Centenarul nașterii lui Coșbuc — al scriitorului de primă mărime a literaturii noastre naționale, trecut de UNESCO pe lista sărbătoririlor de anul acesta — trebuie să constituie un moment prielnic de reflecții și investigații

suplimentare în această direcție. Fiind animată de acest deziderat, vom încerca, în paginile care urmează, să schițăm coordonatele procesului de pătrundere în literaturile străine a mesajului poetic coșbucian prin intermediul tălmăcirilor și al ecurilor acestora în critica străină, sintetizând în această privință date cunoscute, care se cer însă complinite cu date și concluzii mai noi.

O primă observație privește aria de circulație a creației lui Coșbuc — și anume cea europeană — fapt care luminează deodată câmpul nostru de vedere asupra rezonanței acestei opere și local ei în patrimoniul literaturii universale.

Receptarea și asimilarea operei coșbuciene de către literaturile europene s-a desfășurat pe oțeva etape distincte, pondere avind tălmăcirile și ecurile lor încă din perioada afirmării poetului pe plan național, adică din timpul vieții acestuia, dar mai ales de un deceniu și jumătate, o dată cu creșterea prestigiului în lume al României socialiste și afirmării pe plan internațional a valorilor autentice ale literaturii noastre.

Primul moment al consacării europene a lui Coșbuc a fost marcat de apariția primelor tălmăciri, concomitent în câteva din principalele limbi europene, încă în ultimul deceniu al secolului trecut, chiar înaintea debutului editorial al poetului. Astfel, cunoscuta revistă vieneză „Romänische Revue” îi publică în 1891 poezia *Izvor de apă vie* în traducerea lui L. V. Fischer. Alte oțeva poezii mai traduc în limba germană Johanna Minckwitz (în „Archiv Societății științifice și literare” din Iași, nr. 1—2, 1895) și Fr. Bergamenter (în culegerea bilingvă *Poezii patriotice de autori români*, Buc., F. Göbl, 1900, 191 p.).

Concomitent cu acestea apar, traduceri ale poeziei *Noi vrem pământ* în revistele pariziene „l'Enclos” și „l'Etoile socialiste” (nr. din noiembrie și respectiv decembrie, 1895), de asemenea în ziarul de limbă spaniolă „El despertar” (nr. din 10 martie 1896). Așadar, faima pe care i-o aduce în patria sa poezia *Noi vrem pământ*, curind după publicarea ei în revista *Vatra* din 1894, va trece imediat hotarele țării, devenind din anul următor și în deceniile următoare poezia de un înalt mesaj umanist, cea mai răspândită în Europa, cum puține a cunoscut opinia publică europeană. Marea rezonanță a poeziei se explică

prin forța mesajului ei social, uman și artistic.

Începînd din anul 1897 și pînă astăzi, literatura care valorifică cel mai mult opera lui Coșbuc, în circuitul european, este cea maghiară. Numai în timpul vieții poetului principalele sale scrieri în versuri și proză au fost traduse și comentate în peste 30 de reviste și ziare de limbă maghiară, unele publicîndu-le și comentîndu-le periodic în note și recenzii. În anul 1904 apare în volum separat monografia cuprinzătoare a lui Szabo Emil, *Tanulmány a román irodalomtörténet köréböl* — prima în limbă străină — urmată în 1905 de un prim volum de tălmăciri, realizate la Budapesta de Révai Károly, pe care îl prefațează Alexici György, primul traducător în maghiară al lui Coșbuc (imediat după apariția volumului de *Versuri și proză* la Caransebeș în 1897, traduce povestirea *Neaga* în „Magyar-román szemle”, Budapesta, 9. füzet, 1897, p. 223, retipărită apoi în „Magyar Polgár”, nr. 9 și 10 aprilie 1901). Volumul de traduceri (include 28 de titluri) se bucură de o foarte bună primire în presa maghiară și română (peste 10 recenzii, semnate printre alții de Il. Chendi, Al. Ciura etc.). Opt din poeziile lui Coșbuc mai include culegerea antologică a lui Bran Lorincz și Révai Károly, *Román Költökböl*, Nagybánya din 1909.

În perioada dintre cele două războaie, cînd poetul nu mai trăia, dar popularitatea lui era în continuă creștere în țară și peste hotare, scrierile sale continuă să fie traduse în limbile în care mai fusese tradus, incluse de data aceasta mai ales în culegeri antologice: în limba franceză (3 poezii include *Antologia* lui S. Gorceix și N. Iorga, apărută la Paris în 1920. Se cunosc puține date despre traduceri apărute în reviste — după „Revue Franco-Roumaine” din 1901, care publică poezia *Seara* — în schimb întîlnim comentarii substanțiale semnate de Adolphe Orna în revista „La Gorgo”, 1919, Gabrielle Gabrini în „Revue de la Littérature Comparée”, 1939 și Léo Claretie în volumul *Les français et la Roumanie*, Buc., 1937, texte alese de Desfeuilles și J. Lassigne), germană (20 de poezii includ antologiile de literatură română, întocmite de Gertruda Alexandru-Hoth la Timișoara în 1922, Albert Flacs la București în 1924, Zoltán Franyo la Timișoara, în 1932 și Herman Roth la Viena în 1940, de asemenea alte 7 poezii apărute în 3 reviste românești), maghiară (25 de titluri includ cele 9 culegeri anto-

logice, realizate de Kóváry Bela și Molnar Sándor, Petroșani, 1923; Fekete Tivadar — Arad, 1924; Kiss Piroška—Cluj, 1925; Molnar Sándor—Arad, 1926; Bitay Arpad — Cluj, 1928; Göbl Laszlo — Arad, 1928; Fekete Tivadar — Cluj, 1930; Salamon Ernő — Tg. Mureș, 1938; Alexics György — Budapesta, f.a. Numeroase poezii mai publică și comentează peste o duzină de ziare și reviste de limbă maghiară).

Numărul limbilor în care a fost tradus G. Coșbuc sporește în această perioadă cu încă șase, în care apar noi traduceri: italiană (în revista „Italo-Romana” din Milano — 1920, „Delta” și „Termini” din Fiume — 1923 și respectiv, 1939, „Romana” din Florența — 1942 și în volumul lui Ramiro Ortiz despre literatura română, apărut la Roma în 1941, complinite de numeroase articole de revistă și de o substanțială monografie a Luciei Santangelo, tipărită tot la Roma în 1934), suedeză (revistele „Gindrea”, „România viitoare” etc. din 1921 comentează culegerea de tălmăcirii din opera lui Eminescu, Alecsandri, Coșbuc etc., *Econ Rumâniens Parnas* (Ecouri din parnasul românesc), realizată de acad. Göran Björkman, laureat al premiului Nobel), idiş (antologia lui Salomon Segal, *Poezii române traduse în idiş*, apărută la Viena în 1922), rusă (V. L. Lașkov include 3 poezii în a sa *Antologia rumsinkoi poezii*, Chișinău, 1928), bulgară (*Noi vrem pământ* apare în volumul M. Eminescu, *Hyperion*, realizat de B. Kolev la Dobrič în 1932; o altă poezie publică revista „Serdika” din Sofia în 1942), engleză (A. E. Kisch traduce 3 poezii în „Preocupări literare” din 1937 și 1938, iar M. Beza comentează opera poetului în cartea *Papers on the Rumanian people and literature*, publicată la Londra, în 1920).

După ultimul război, în limbile europene în care fusese tradus a crescut numărul versiunilor, iar în altele a fost tradus pentru prima oară. Acum, tălmăcirile apar mai ales în ediții separate: 6 volume în maghiară (unul la Budapesta, restul la București), majoritatea realizate conform colaborării culturale româno-maghiare, în traducere maghiară apare și monografia lui D. Micu (Buc., 1963. 111 p.), un volum în rusă (*Izbranniie stihii*, Moscova, 1958. 253 p., cel mai cuprinzător din cele apărute peste hotare), 3 volume în sîrbo-croată (în 1955, 1956 și 1958 la București). Tălmăcirii continuă să includă cîteva antologii, apărute în limbile bulgară (Sofia,

1956), japoneză (Tokio, 1960), maghiară (8 culegeri apărute la Budapesta și București), portugheză (Rio de Janeiro, 1966), rusă (Moscova, 1958).

Observăm că o dată cu publicarea mai recentă a tălmăcirilor incluse în antologiile din Japonia și Brazilia, opera poetului român depășește aria europeană de circulație. De altfel, numeroasele contribuții critice despre Coșbuc, existente în aproape toate limbile în care fusese tradus, îi relevă poetului român calități de artă autentică și profunzimea mesajului prin care aspiră la universalitate. Caracteristică ni se pare în acest sens aprecierea formulată în 1937 de Léo Claretie despre „Veritabilul poet al țărânilor române”, a cărui „limbă artistică” desăvîrșită și mesajul operei sale — „cîntat toate actele vieții cotidiene” — îl apropie de Eminescu, numindu-l „poetul român cel mai original după Eminescu”. Diferiți prefațatori, critici și tălmăcitori înșiși au relevat în repetate rânduri caracterul „eminamente național”, graiul neaoș românesc și înalta tehnică a literaturii sale poetice, pe care au apropiat-o adesea de creația marilor maeștri ai literaturii universale. Calitățile creației coșbuciene unii le explică prin înalta cultură poetică a autorului, dar și prin contactul direct al acestuia cu capodoperele literaturii universale, din care a dăruit literaturii române versiuni rivalizînd adesea numai cu originalul.

Prin urmare, interferențele europene ale moștenirii coșbuciene învederează atât receptarea literaturilor europene la noi prin contribuția substanțială a poetului-tălmăcitor (din Dante, Homer, Vergilius, Plautus, Catullus, Calidasa, Byron, Goethe, Heine, Coppée, Petöfi, Merimé, Longfelov etc., adică din peste 30 de autori, despre care M. Dragomirescu susținea că sînt „cele mai bune traduceri în versuri, pe care le-am avut pînă acum în literatura noastră”), cît mai ales receptarea creației poetului în cel puțin 13 limbi, însumînd — după datele menționate mai sus — nu mai puțin de 16 volume integrale și 33 de antologii care îi înclud opera, la care am putea adăuga cele 3 monografii și contribuția a peste 50 de ziare și reviste care îi publică și comentează favorabil scrierile.

Privită în perspectiva ritmului crescînd cu care este receptată și asimilată în literaturile străine, opera lui Coșbuc ni se înfățișează — în anul centenarului nașterii sale — ca o valoare națională cu prelungiri în comunitatea de cultură europeană și cu o profundă

rezonanță în conștiința umanității. În această ordine de idei, e demn de reținut faptul că în procesul receptării literaturii române în literaturile străine și de universalizare a culmilor ei poetice, Coșbuc se situează imediat după Eminescu, Arghezi și Alecsandri.

Dumitru COPILLIN

Antim Ivireanul

? — 1716

A evoca figura mitropolitului Antim — de la a cărui moarte se împlinește toamna aceasta un sfert de veac — într-o revistă a bibliotecilor, nu este lipsit de semnificație.

Puțini dintre cărturarii vremilor trecute au lăsat o urmă atât de adâncă în dezvoltarea culturii scrise și în difuzarea cărții, cum a făcut-o Antim. A scris, a tradus, a împrăștiat sămânța dătătoare de lumină a artei tipografice peste mări și țări, a fost meșter al cuvîntului, ca nimeni altul înaintea lui. A fost legat de carte prin atâtea fire încît l-am putea socoti ca pe cel mai reprezentativ slujitor al ei, de la Măcarie și pînă la Eliade Rădulescu. Din 1691, cînd tipărește la București, în grecește, *Invățăturile lui Vasile Măcedoneanul*, și pînă în 1716, cînd închide ochii, așadar vreme de un sfert de veac, a umplut bibliotecile vremii cu cărțile scoase de el și de ucenicii săi la Snagov sau la Rîmnicea, la București sau la Tîrgoviște, la Tiflis, la Alep sau la Bălgradul Transilvaniei.

Cît de adîncă a fost vîltoarea vieții sale, înainte de a-l fi adus Brîncoveanu de la Constantinopol, nimeni nu știe. Pribeag acolo, a căutat o patrie la noi. A găsit-o și s-a identificat cu aspirațiile ei. A lucrat pentru înălțarea Țării Românești mai mult decît alții, născuți și crescuți pe această glie. Aceasta l-a încetățenit; și a rămas al nostru, la bine ca și la rău. Marile sale calități, pe care un ochi ca al lui Brîncoveanu le-a zărit de la început, l-au purtat din mărire în mărire. Egumen al Snagovului, episcop de Rîmnicea, arhiepiscop și mitropolit al Țării Românești, rămîne însă mereu ceea ce a fost la început: tipograf. Egumen la Snagov, toarnă li-

terele grecești și arabe, care vor fi dăruite mai apoi patriarhului de Antiohia, și pune bazele celei mai temeinice școli de tipografi din cîte au existat pînă atunci în țară. Că Antim a turnat singur literele tipografice arabe, că acestea n-au fost aduse din apus, este confirmat și de cuvîntul fostului patriarh de Antiohia, Atanasie, adresat preoților în *Liturghierul greco-arab*, tipărit la Snagov, în 1701. Se spune acolo: „...*Iară pîzita de Dumnezeu și evseviosa sa înălțime (adică Constantin Brîncoveanu) a ordonat tipografului abil ce se afla pe lingă înălțimea sa, prea cuviuosul între ieromonahi, chir Antim Ivireanul, dîndu-i cu abundență și cele de cheltuială, CA SĂ SAPE CU ÎNGRIJIRE LITERE ARABICE și făcînd nouă halcografie arabică să tipărească serviciul sfintei Liturghii în amîndouă limbile, elenă și arabică...*”

Cît privește școala de tipografi, la Snagov și-au făcut ucenicia Mihail Istvanovici (mai apoi tipograf la Rîmnicea, la Bălgrad și Tiflis) Gheorghe Radovici (viitorul tipograf de la Tîrgoviște) și Dionisie Floru, toți trei meșteri pătimași ai acestei arte, care cere atîta trudă și atîta dăruire. Episcop de Rîmnicea, pune acolo bazele celei dintîi tipografii, care va juca un rol de prim ordin în cultura românească a veacului al XVIII-lea, și opune un categoric veto tendințelor de înlocuire, în biserică, a limbii slavone cu limba greacă, tipărint pentru prima oară în românește cărțile capitale de cult. Mitropolit în 1708, își rostește celebrul cuvînt la înscăunare în românește, deși erau de față doi patriarhi greci — al Ierusalimului și al Alexandriei — și deși limba greacă juca la curtea lui Brîncoveanu rolul pe care-l jucase în trecut limba slavă la curțile domnilor noștri. Reînvia apoi tipografia de la Tîrgoviște, careia îi pune în sarcină tipărirea cărților de cult în românește și, prins de nostalgia îndepărtatei Georgii, întemeiază pentru luminarea celor de un singe cu el, prima tipografie georgiană. De sub teacurile ei va scoate la Tiflis cel mai bun ucenic al său, Mihail fiul lui Ștefan, primele cărți gruzine.

Nici la bătrînețe nu-l părăsește preocuparea pentru tipografie și pentru carte. În *Așezămîntul mănăstirii Antim* — care nu este altceva decît testamentul său — într-unul din capitole spune: „Las cu blestem și aceasta să aibă datorie tipografală să învețe meșteșugul tipografiei unul după altul, pentru ca să nu piară acest meșteșug din țară, nici să se părăsească lucrul cărților

pentru folosul țării..." Cît despre „vi-
vliotica" mănăstirii, care-și avea inven-
tariul său, dispune să nu se înstrăinze
cărțile pe care le-a adunat acolo; căr-
țile împrumutate să fie înapoiate la
vreme.

Nu putem încheia aceste cîteva rin-
duri de închinare memoriei lui Antim
Ivireanul, fără să amintim calitățile
sale de orator și, mai ales, patriotis-
mul său. *Didahiile*, cuvîntări rostite ca
mitropolit în fața elitei societății dîn
vremea lui Brîncoveanu, sînt toate
capodopere ale artei oratorice, monu-
mente de limbă românească și intere-
sante documente de critică socială.
Cine nu-și amintește vehemența cu care
biciuiește păcatele boierimii muntene
în predicile ținute cu diferite ocazii?
Cine poate citi un fragment din opera
sa, fără să rămîna impresionat de fru-
musețea limbii în care își îmbracă
elocința? Și aceasta cu atît mai mult
cu cît a învățat atît de tirziu limba
țării sale adoptive. În sfîrșit, înălță-
toare este poezia cuvîntului său; im-
agiile plastice, metaforele și compa-
rațiile îl așază pe Antim printre cei
mai de seamă scriitori ai literaturii
noastre vechi.

Ca patriot, Antim Ivireanul s-a ma-
nifestat în două împrejurări grele din
trecutul Țării Românești. Cea dintîi
este legată de pretențiile abuzive ale
patriarhiei de Ierusalim (unde nu era
patriarh altcineva decît însuși Hrisant
Notaras, care-l sfințise mitropolit!) de
a se amesteca în treburile bisericii Țării
Românești, știrbind independența ace-
steia atît economiceste, cît și juridiceste.
Atitudinea dîrză a lui Antim, care a
dus la ani îndelungați de discuții vehe-
mente cu vechiul său proteguitor, Hri-
sant Notaras, a îndalțurat aceste jîmni-
toare pretenții și a impus respectul
cuvînit și călugărilor greci, refractari,
și preainvățatului patriarh.

A doua împrejurare, legată de prima
printr-un fir abia vizibil, dar legată,
totuși, s-a desfășurat în anul 1716 și

avea să atragă după sine sfîrșitul mi-
tropolitului Antim.

Moartea năpraznică a lui Constantin
Brîncoveanu și a fiilor săi, din pri-
măvara anului 1714, nu s-a făcut fără
amestecul neamurilor sale apropiate;
acelea erau vremurile și moravurile.
Poarta otomană, în vădit declin, nu
mai avea încredere în domnii pămîn-
teni ai celor două țări române și in-
tenționa, chiar înainte de omorîrea lui
Brîncoveanu, să-i înlocuiască cu greci,
funcționari superiori ai Porții. Nefasta
epocă fanariotă, începută în Moldova
la 1711, urma să fie inaugurată în
Țara Românească (după uciderea do-
mniului Ștefan Cantacuzino — fiul stoin-
cului) prin Nicolae Mavrocordat. Or,
Antim Ivireanul, adversar neîmpăcat
al otomanilor, nu vedea cu ochi buni
urcarea pe tron a unei unelte atît de
docile acestora, cum era Nicolae Ma-
vrocordat. Anumite intrigi politice, o
apropiere, căutată stăruitor, de trupele
imperiale, discuții furtunoase între An-
tim și Nicolae Mavrocordat au dus la
ruptura definitivă dintre ei. Revenin-
du-și din spaima ce-i provocase vestea
intrării austrieilor în București și in-
torcîndu-se cu ajutor turcesc în capi-
tală, Nicolae Mavrocordat se răzbuună
pe cel care-l unsese numai cu cîteva
luni mai înainte domn.

Schinguit, scos din scaunul mitropo-
liei și din tagma monahală, este omorît
și azvîrlit într-un rîu din Bulgaria de
escorta turcească ce-l ducea în exil spre
peninsula Sinai. Era în prima jumătate
a lunii septembrie 1716. Cu el dispărea
nu numai un mare cărturar și un ne-
întrecut orator, dar și una din cele
mai luminoase figuri de patriot din cite
a dat veacul al XVIII-lea.

Tirziu, abia la finele veacului trecut,
a fost dezgropată memoria și opera sa.
Astăzi numele lui se înscrie în rîndul
personalităților progresiste ale poporu-
lui nostru, pe care acesta le cinstește
și a căror memorie o cultivă.

G. ȘTREMPEL

Hâncu, Gheorghe. **Cartea românească veche. Bibliografie.** Galați, 1965. 191 p. (Biblioteca regională „V. A. Urechia”).

Pînă mai deunăzi puțini cercetători știu că Biblioteca regională „V. A. Urechia” din Galați posedă un adevărat tezaur de carte românească veche (anii 1508—1830). Catalogul, alcătuit cu competență de profesorul Gh. Hîncu și editat recent, este merit să suplinească această lacună, facilitînd cunoașterea acestui prețios fond în cercul larg al specialiștilor care se preocupă de diversele aspecte ale culturii noastre medievale.

Cele 137 de titluri de cărți imprimate în secolele XVI, XVII, XVIII și în primele decenii ale secolelor al XIX-lea, existente în această unitate, o situează alături de Biblioteca Academiei Republicii Socialiste România și de bibliotecile centrale universitare din București, Cluj și Iași. Semnificativ în această privință este faptul că printre edițiile princeps inserate în bibliografia de care ne ocupăm, sînt unele destul de rare ca, bunăoară, *Evangheliarul slavonesc* imprimat de diaconul Coresi la Brașov în anul 1562, *Pravila de la Govora* din 1640, *Cazania* lui Varlaam de la 1643, *Psaltirea în versuri* a lui Dosoftei (1673), *Biblia lui Șerban Cantacuzino* de la 1688, *Chiriadromionul* (Evanghelie învățătoare) imprimat la Bălgrad în 1699 de Mihail Ștefan, elevul lui Antim Ivireanul, introducătorul de mai tîrziu al tiparului în Gruzia, *Gramatica* lui Ienăchiță Văcărescu (Viena, 1787), *Jurnalul de călătorie* al lui Dinicu Golescu, precum și toate tălmăcirile sale din anii 1826—1827 etc. De altfel, șapte tipărături (*Urbariul*, Buda, 1780; *Proclamația împărătesei Ecaterina a II-a*, St. Petersburg, 1788; *Visul și moartea Mariei Ghica*, Viena, 1808; Gh. Munteanu, *Cheia preteșugului celui adevărat*, Buda, 1815; *Bucovăna* — nedată, Brașov, 1816?; *Psaltire*, Sibiu, 1825; *Datorințele supușilor către monarhul lor*, Buda, 1830); nu se găsesc decît în această importantă instituție de cultură.

Considerăm pe deplin justificată argumentația editorului cu privire la inu-

tilitatea descrierii bibliografice ample a tipăriturilor în acest catalog, pentru a nu repeta datele cunoscute din *Bibliografia românească veche*, dar socotim în același timp că ar fi fost util ca celor șapte lucrări amintite mai sus să li se facă o descriere exhaustivă.

Ideea de a descifra și transcrie în catalog însemnările făcute de diverșii posesori ai volumelor este mai mult decît laudabilă, și ea merită să fie încetățenită în practica curentă, atunci cînd se întocmesc astfel de lucrări. Utilitatea literaturii însemnărilor nu mai trebuie demonstrată; istoricii, lingviștii, folcloriștii etc., vor găsi într-însa materiale inedite pentru studiile și articolele lor.

În partea ultimă (*Anexe*) a acestei lucrări bibliografice este reprodusă corespondența dintre inițiatorul întocmirii *Bibliografiei românești vechi* și Biblioteca „V. A. Urechia”, prin care Ion Bianu solicită să i se trimită cărți rare pentru a fi studiate și incluse în lucrarea proiectată. De asemenea, se găsesc aici și scrisorile schimbate de V. A. Urechia cu Emilian Micu din Banat, care era „un fel de Badea Cîrțan al vremii lui”, cum se exprimă prof. Dan Simonescu în prefața sa. Emilian Micu a cutreierat întregul Ardeal și a strîns coa. 2/3 din cărțile prețioase aflate azi în Biblioteca regională Galați. Este aceasta o dovadă în plus a circulației cărții românești pe toate teritoriile locuite de români, a comuniunii lor spirituale permanente indiferent de granițele statale vremelnice.

Meritul întocmirii acestei lucrări cu adevărat științifice, revine deopotrivă conducerii bibliotecii gălățene și pasionatului bibliograf, profesorul Gh. Hîncu.

Cultura românească n-ar avea decît de cîștigat dacă exemplul oferit de bibliotecarii gălățeni ar fi urmat și de confrății lor de breaslă din bibliotecile regionale Brașov, Oltenia, Iași, Timișoara, Oradea și bibliotecile raionale din Sibiu, Bîrlad, Arad, Bistrița, Turnu Severin etc., care dețin fonduri istorice importante.

Gh. Popp

Științe sociale

Congresul cooperativelor agricole de producție. Buc., Editura politică, 1966. 560 p.

În zilele de 7—9 martie 1966, s-au desfășurat lucrările Congresului Cooperativelor agricole de producție, eveniment de însemnătate deosebită în viața țărânilor noastre, a întregului popor.

Cei 5 500 de delegați aleși în adunările generale ale cooperativelor agricole, în conferințele de constituire a uniunilor raionale, orașenești și regionale au reprezentat la Congres și au exprimat voința țărânilor cooperatiste.

În dezbaterile purtate timp de aproape trei luni înainte de Congres, au fost analizate în mod aprofundat măsurile preconizate de Comitetul Central al partidului, au fost făcute numeroase propuneri privind atit îmbunătățirea și completarea proiectelor de Statut, cit și dezvoltarea continuă a cooperativelor, astfel încit documentele supuse aprobării Congresului au fost rezultatul consultării întregii țărâni, creația oamenilor muncii, a activului de partid și obștesc, rodul experienței și înțelepciunii lor colective.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, a constituit încă o dovadă a preocupării permanente a partidului, a conducerii sale pentru rezolvarea problemelor complexe pe care le ridică agricultura socialistă, întărirea și dezvoltarea continuă a agriculturii cooperatiste, creșterea aportului său la avântul întregii economii naționale.

Din analiza amplă a întregului proces de dezvoltare a agriculturii noastre, a factorilor care au determinat succesele obținute, din relevarea sarcinilor actuale și de perspectivă, se desprinde pentru cooperativele agricole, pentru uniunile cooperatiste, un program concret, mobilizator, prin înfăptuirea căruia se vor realiza, în anii următori, creșterea producției agricole, întărirea și dezvoltarea sectorului cooperatist al agriculturii.

Congresul — marele for al țărânilor cooperatiste — a hotărît constituirea Uniunii Naționale a Cooperativelor

Agricole de Producție, organ propriu de îndrumare și conducere a agriculturii cooperatiste.

Au fost analizate sarcinile uniunilor raionale, regionale și Uniunii Naționale în lumina înfăptuirii obiectivelor planului cincinal și Directivelor Congresului al IX-lea al P.C.R. cu privire la continua dezvoltare a agriculturii noastre socialiste.

Congresul a adoptat Statutul cooperativei agricole de producție, legea de bază a întregii activități, îndreptarul muncii de zi cu zi al țărânilor cooperatiste, instrumentul întăririi organizatorice și economice a cooperativelor, pentru dezvoltarea democrației lor interne, perfecționarea conducerii, organizării și retribuiri muncii, în scopul creșterii continue a producției, dezvoltării avutului obștesc, ridicării bunăstării țărânilor.

Congresul a adoptat Statutul Uniunii Naționale, uniunilor regionale și uniunilor raionale ale cooperativelor agricole de producție, precum și Statutul Casei de pensii a membrilor cooperativelor agricole de producție, prin care se rezolvă în mod unitar, pe întreaga țară, o arzătoare problemă socială — pensionarea bătrînilor și a celor care și-au pierdut capacitatea de muncă.

Congresul a adresat o inflăcărată chemare țărânilor cooperatori, specialiștilor, tehnicienilor și oamenilor de știință din agricultură, din industrie și din așezămintele culturale ale satelor pentru participare la efortul comun, în scopul dezvoltării agriculturii noastre socialiste, infumusețării și ridicării satului pe noi trepte de progres, prosperității și înfloririi patriei noastre socialiste.

★

Volumul cuprinde în partea întâi expunerile, cuvîntările și lucrările Congresului, redate în întregime, iar în partea a doua documentele aprobate și adoptate de Congres.

El constituie un îndreptar sigur și un ajutor permanent în activitatea oricărui om al muncii din agricultură și din sectoarele legate de agricultură.

Ing. M. Rădulescu

Beletristică

Colecția „Lucefărul” într-o nouă prezentare grafică. Noi debuturi editoriale în colecția „Lucefărul”

Inaugurată în anul 1960 și destinată debuturilor editoriale ale tinerilor poeți și prozatori, colecția „Lucefărul”, care apare sub îngrijirea Editurii pentru literatură, numără astăzi, în cel de-al șaselea an al existenței sale, aproape 50 de titluri. Bună parte din scriitorii care au debutat editorial în cadrul ei astăzi se află la al doilea sau al treilea volum, conturându-se ca profiluri distincte de poeți sau prozatori: Nichita Stănescu, Ilie Constantin, Ion Alexandru, Marin Sorescu, Nicolae Velea, Ștefan Bănuțescu — iată câteva nume care au intrat pe porțile literaturii prin mijlocirea colecției „Lucefărul”, îndreptățind speranțele pe care le formulaseră prefațorii primelor lor cărți cu privire la vigoarea și individualitatea talentului lor.

În anul acesta, Editura pentru literatură a revăzut prezentarea grafică a colecției, aducând-o, sub acest aspect la nivelul exigențelor mereu mai mari impuse de dezvoltarea și succesele activității editoriale. Eleganța formatului și a literei, desenele simple și sugestive realizate de ilustratori talentați, notele biobibliografice de pe coperta a IV-a, ca și micile, dar valoroasele prefețe semnate de scriitori cunoscuți sau critici literari sînt elemente care compun noul profil al acestei colecții.

Dintre ultimele apariții, desprindem volumul de schițe *Iarna cînd e soare* de Iulian Neacșu și cel de poezii *Zeul printre blocuri* de Petru Popescu.

Cele 24 de schițe, din rîndul cărora se detașează ca realizări deosebite *Iarna cînd e soare*, *Peisaj în care plouă*, *Era mai interesant în iulie*, *Seara de întotdeauna*, *Moartea lui Făt-Frumos*, oferă cititorului studii dintr-o evoluție psihică, investigînd cu subtilitate universul sufletesc al omului, de preferință al tînărului, în diferite ipostaze ale existenței sale.

Volumul *Zeul printre blocuri* atestă în rîndurile celei mai tinere generații de poeți, prezența unui talentat slujitor al poeziei — o inimă care vibrează plină de emoție la priveliștea mereu inedită pe care o oferă marel oraș, viața societății contemporane, o minte iscoditoare care caută noile sensuri ale vieții, simțindu-se înfrățit pentru totdeauna cu cei ce făuresc noua epocă a patriei socialiste.

Dintre cărțile apărute în acest an, în noua prezentare grafică, amintim volumul de schițe și povestiri *Rochia cu anemone*

de Constantin Matescu și volumele de poezii semnate de Mariana Costescu (*Verisuri*), Ioana Bantaș (*Memorie de iulie*), Corneliu Sturzu (*Autoportret pe nisip*), Ovidiu Genaru (*Un șir de zile*).

Pînă la sfîrșitul acestui an, colecția „Lucefărul” se va îmbogăți cu noi volume dintre care menționăm pe cele în proză aparținînd Ancii Barbu (*Nunta de argint*), lui Laurențiu Cernetș (*Omul de un milion*) și lui Constantin Stoicicu (*Dimineața*), iar dintre volumele de poezii *Singurătatea în doi* de Ioanid Romanescu și *Propuneri pentru o sîntină* de Ion Pop.

Colecția „Lucefărul” se constituie — așa cum au dovedit-o realizările ei de pînă acum — ca o contribuție directă și eficace, la promovarea tinerelor talente ale scrișului românesc contemporan din mijlocul cărora vor apărea, poate, pe firmamentul literelor noastre, noi luceferi.

Eugen Blăjan

Sadoveanu, Mihail. *Viața lui Ștefan cel Mare*. Buc., Editura tineretului, 1966. 215 p.

După cum arată Profira Sadoveanu, fiica scriitorului, în „notele” la volumul 12 din *Opere*, Mihail Sadoveanu, „visase să scrie o viață a lui Ștefan cel Mare încă de cînd ținuse înția oară condeiul în mînă”. Cartea se deschide cu o largă privire de ansamblu asupra dezvoltării istoriei țării din răsăritul și centrul Europei în veacul al cincisprezecelea, a cărei concluzie este necesitatea istorică a apariției unui domn puternic în țara Moldovei.

Astfel, Ștefan cel Mare nu apare ca un fenomen izolat, ca o întimplare, un joc neînțeles al vieții, ci ca o creație a poporului care în luptele fratricide dintre boieri vedea primejdia căderii țării sub puterea otomană. Ștefan a exprimat tocmai această necesitate, de a se pune capăt luptelor intestinale, de a uni țara și a o întări ca un zid în fața loviturilor ce se pregăteau din afară.

Personalitatea domnitorului este văzută în toată complexitatea ei. Neîntrecut strateg, comandant hotărît și perspicace, organizator luminat în timp de pace, politician prevăzător și abil, slăvitul domnitor nu este lipsit nici de scăderile omenești ale pripelii, miniei, planurilor de a petrece, slăbiciunile pămîntești. Dar nici una din ele nu pune stăpînire deplin pe cugetul său, nu întunecă vreodată dreapta judecată, gîndirea limpede și nu moleșește brațul pus în slujba țării sale. Venind la domnie

cu sprijin de la Vlad Țepeș, domnul Munteniei, Ștefan pregetă să-i dea acestuia ajutor atunci când sultanul Mohamed năvălește în Țara Românească. Unii istorici au fost tentați să vadă în această hotărâre o greșală a lui Ștefan. Pătrunzind dincolo de aparența înșelătoare a faptelor, Mihail Sadoveanu dezvăluie rezervele de înțelepciune ale marelui voievod, care cu o oaste nepregătită și cu țara „netocmită” nu se putea expune și pe sine, și poporul pe care-l conducea, unui dezastru. Și alte fapte sînt astfel explicate de autor cu ajutorul unei analize atente și adînci a împrejurărilor istorice respective. Din-
de-și seama că Moldova a devenit ținta de căpetenie a cuceririi otomane Ștefan caută să trezească la realitate pe conducătorii de atunci ai Poloniei, Ungariei, Veneției, primii în virtejul luptelor pentru mărire și putere, încercînd a-i uni împotriva primejdiei comune. În acest context, actul de vasalitate față de regele polon, una din formalitățile obișnuite ale timpului, avea toamă această finalitate. Dar în toate izbînzile, Ștefan a trebuit să stea singur în fața dușmanului, să se bizuie pe forța și puterea poporului său, pe priceperea proprie primind prea rar ajutor de la cazaci sau ardeleni.

La Baia, la Podul Înalt, la Războieni și la Codrîi Cosminului, ca în toate războaiele purtate, Ștefan și-a dovedit cu prisosință calitățile sale de mare comandant de oști.

Dar între două campanii, între grija înzestrării armatei cu cea mai modernă tehnică de luptă a timpului și încercările de a închea un sistem de alianțe defensive, Ștefan devenea marele gospodar al țării, părintele norodului său. În mod deosebit sînt subliniate aceste calități ale marelui domnitor. Evocînd lupte, descriînd asalturi, povestînd cu bătrîniții oșteni la focul de tabără sau urmînd pe solii trimiși în diferite capitale ale lumii, autorul nu devine niciodată un observator rece nici chiar atunci cînd recurge la documente. De aceea cartea respiră de la prima la ultima pagină o mare dragoste și o admirație nețărîmîrită față de domnul moldovean, socotit pe drept cuvînt cea mai mare personalitate a timpului său. Datîni, credințe, obiceiuri, ocupația și felul de trai al locuitorilor moldoveni sînt descrise cu o inegalabilă forță evocatoare. După cum arată tot Profira Sadoveanu, în lucrarea citată, pe vremea cînd scria *Viața lui Ștefan cel Mare* autorul însuși luase ceva din măreția celui evocat, punînd-

du-i portretul la loc de cinste, în „camera națională”, umplînd casa cu fum de smîrnă și tămăie și bind din cupă aurită cu picior.

Sfîrșitul cărții este precipitat într-un singur subcapitol. Pare că autorul nu a suportat să stăruie mai îndelung asupra clipelor de durere ce s-au abătut asupra țării la moartea ocrotitorului ei. Personal, 1-am văzut cu ochii umeziți cîndva, prin 1956, cînd evocase, în cadrul unei discuții, faptele vitejești ale neîntrecutului domnitor.

Totuși, acest final fusese scris cu treizeci de ani înainte, în 1904, prin publicarea articolului *Moarea lui Ștefan cel Mare*. Descriînd jalea norodului adunat să petreacă pe ultimul drum, spre mănăstirea Putna, pe cel ce-i fusese un adevărat ocrotitor și părinte, M. Sadoveanu incheie prevăzînd aceste țări, pe atunci neîntregită și zbătîndu-se în sărăcie, o zi mare a eliberării și belșugului. Era visul lui Ștefan, era visul autorului cărții, visul de veacuri al poporului, vis care pentru noi a devenit realitate luminoasă.

Viniciu Gașița

Remarque, Eric, Maria. *Soroc de viață și soroc de moarte*. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 258 p.

Remarque este fără îndoială un nume care se recomandă singur și care trezește prin rezonanțele sale imaginea unei serii de romane de prestigiu, cunoscute în întreaga lume.

Pentru cei care au citit citeva din cărțile sale, numele lui Remarque apare neîndoielnic legat de-un fierbinte mesaj umanitar trezit și încălzit de ororile celui mai mare dușman al omenirii: războiul.

Prin scrisul său, prin necurmata căutare a adevărului, prin atitudinea sa față de problemele contemporane, scriitorul se plasează evident în tradiția umanistă antifascistă a literaturii germane făurită de numele unor personalități ca Thomas Mann, Heinrich Mann, Feuchtwanger, Brecht.

Remarque s-a născut în anul 1898 în familia modestă a unui legător de cărți. Tomurile i-au fost așadar familiare din copilărie, deși nu l-au impresionat prea mult și nu i-au trezit încercări literare. O adolescență zbuciumată sfîrșește în tranșeele primului război mondial și în fața ei se ridică primele semne de între-

bare asupra adevărului și destinelor condiției umane.

Din această experiență, tânărul de la sfârșitul războiului, urmînd șirul unor meserii diferite, va filtra paginile primului său roman: *Pe frontul de Vest nimic nou* (1929), carte care s-a bucurat de un mare succes și care a fost tradusă după apariție în peste 30 de limbi. În ediție recentă, ea a apărut anul trecut în limba română în „Biblioteca pentru toți”.

De la apariția acestei prime cărți și pînă la destul de recenta carte a scriitorului, *Soroc de viață și soroc de moarte*, de care ne ocupăm, Eric Maria Remarque a plămuit alte cîteva lucrări de răsunset (*Iubește pe aproapele tău, Arcul de triumf, Trei camarazi*), în parte cunoscute cititorilor români mai vîrstnici. Întregul său mesaj literar este străbătut de frământările generațiilor încercate în război în fața primejdiilor comune, de trezirea la realitate și abordarea unei alte etici.

Romanul *Soroc de viață și soroc de moarte*, prin caracterile sale de adîncă observație socială, se apropie de expresia realismului critic. Evocarea celui de-al doilea război mondial nu poate fi concepută fără această carte a lui Remarque, după cum nici evocarea primului război mondial nu poate fi făcută fără *Pe frontul de Vest nimic nou*.

Prin caracterile sale, acest important roman al scriitorului se înscrie între cele mai pătimășe și necruțătoare condamnări ale fascismului. Ernst Graeber, eroul romanului, este una din acele victime pe care școala le-a crescut în spiritul idolatriei față de fűhrer, aruncînd-o apoi într-un război bestial, așa cum în primul război Baumer (poate însuși tânărul Remarque) fusese trimis pe frontul de Vest.

Parcurgînd cortegiul tuturor nelegiuirilor, Graeber începe să se dezmeticească cu încetul, dîndu-și seama de ceasul de cumpănă în care se află Germania și descoperind cu tărie — prin înlănțuirea faptelor — sensul umanitar al vieții. Acest tragic proces de limpezire al lui Graeber atinge apogeul său revelator în scena în care eroul romanului salvează de la moarte un grup de partizani sovietici, împușcînd soldatul fascist care voia să-i extermine.

Cu toată intensitatea negării fascismului, Remarque nu reușește însă

să facă din eroul său un om în care să încolțească un alt ideal al existenței, care să-i întoarcă spre alte sensuri cursul vieții. Limita scriitorului reiese din decizia pe care Remarque o dă scenei de mai sus: Graeber este ucis de partizanii pe care-i salvează. Acest lucru nu întunecă însă forța cărții, valoarea ei artistică, mesajul ei profund uman.

Ca și în toate romanele sale, Remarque desăfoară și aici o mare sobrietate în modul de comunicare a ideilor. Fraza lui simplă, directă, cu dialogul efervescent, pare un fragment de viață obișnuită. Acest caracter o apropie mult de cititor, creînd o comunicare pe parcursul lecturii. Gravitatea temei nu exclude însă lirismul. Acesta este și el parte integrantă a cărții așa cum este parte integrantă a vieții și a sufletului omenesc năzuitor spre înalt.

Eric Maria Remarque continuă să creadă și astăzi, retras la Porto Ronco, animat de același nobil umanism pe care l-a strigat semenilor ca pe un mesaj o dată cu *Pe frontul de Vest nimic nou*.

Dorin Iancu

Pirandello, Luigi. Șalul negru. Buc., Editura pentru literatură universală, 1966. 535 p.

Cunoscut în primul rînd prin lucrările sale dramatice, Luigi Pirandello este prezentat de data aceasta lectorilor sub aspectul activității sale de novelist. *Șalul negru* grupează un număr de nuvele selecționate de traducător dintr-o culegere integrală publicată la Milano, în 1957, sub titlul *Novelle per un anno*.

La citirea cărții, imaginea despre autorul italian ca dramaturg, romancier, novelist se definește în sensul constatării omogenității operei în ansamblu, și anume, personaje ce revin (ca Doctorul Fileno, re luat în figura părintelui din piesa *Șase personaje în căutarea unui autor*), mediul social al micii burghezii, al oamenilor mărunți, concepția filozofică de abordare a realității. Acestea sînt date comune, specifice pirandellismului.

Originar din Sicilia, Pirandello aduce în nuvele atmosfera locurilor natale, sugrumată de rigiditatea credințelor și a conveniențelor sociale. Îl interesează existența cenușie, plată a micilor burghezi, surprinși în viața lor cotidiană, în mentalitatea lor statică (ex.: *Fidelitatea ciinelui, Răposatul, bietul de el*).

Reintîlnim în nuvele umorul său grav, dureros în redarea diferitelor tipuri de ratați intelectuali, ca în *Erezia catară*, unde profesorul depășit de timp își citește prelegerea în fața pardedsiurilor ude de ploaie, sau învățătorul claustrat în propria-i bibliotecă, devenit inutil, din nuvela *O lume de hirtie*.

Exemplele se pot înmulți, dar ceea ce interesează, ca o caracteristică, este aspectul de mizerie, de suferință, de monotonie al lumii asupra căreia se oprește Pirandello.

Interesant este faptul că autorul nu rămîne la această constatare, ci caută să smulgă masca încremenită de timp a oamenilor, dezvăluind sufletul zbuciumat ce stă ascuns în adîncuri — tragedia fiecărui individ.

Fata din *Rochia lungă*, care nu acceptă o viață după tiparul tatălui și al fratelui său și nici căsătoria din interes cu un om bătrîn și necunoscut, preferă moartea la fel ca eroina din *Șalul negru*, obligată să se mărite pentru salvarea onoarei.

Soluția morții o găsesse multe din personaje, împinse la aceasta de situația lor nenorocită datorită mizeriei, mentalității sociale (*Drept în semn, Și a doua!*, *Soare și umbră*). Nici refugiul în viață nu aduce un sfîrșit luminos, pentru că și această nouă realitate este la fel de sumbră ca și prima. Nenec din nuvela *Zborul* pentru a se salva pe ea cît și pe sora și mama bolnavă, de la sărăcie, alege conviețuirea alături de un om compromis.

Nuvelele lui Pirandello stau sub semnul unei permanente dureri provocate de condițiile aspre de trai. Eroii ce le populează sînt oameni nevoiași care n-au ce minca (*Evantaiul*), care-și vînd înfățișarea slută ca piață rea, pentru a-și întreține familia (*Brevetul*), care sînt împinși la prostituție (*Doica*) sau la furt (*Darul Sfintei Fecioare*).

Aceeași atmosferă apăsătoare completează tabloul nuvelisticii pirandelliene și

în cele care se ocupă de viața satului sicilian oprimat de cei puternici, negăsindu-și niciodată dreptate (*Chiupul*, „*Requiem aeternam dona eis, Domine*“).

Paginile închinată copiilor se remarcă prin sensibilitatea cu care recrează autorul sufletul fragil al acestora, gîndurile lor (*Zaffranetta, Umbrela*).

Pirandello este mereu alături de personajele sale, pe care le compătimentește, cu care participă la existența lor dramatică, preferînd pe cele feminine dezvăluite în complexitatea sentimentelor lor.

Eroii săi se conturează prin dialoguri (formația de dramaturg a autorului), devenind ființe vii, pasionale. Volumul cuprinde și două nuvele foarte importante pentru concepția estetică și filozofică a lui Pirandello, care lămuresc întreaga sa activitate creatoare și anume *Tragedia unui personaj* și *Doamna Frola și Domnul Ponna, ginerele ei*. În prima este enunțată metoda sa de lucru, necesitatea creării unor tipuri viabile, bine conturate, iar în cea de-a doua, autorul demonstrează ideea sa că fiecare individ își făurește propria-i realitate în care trăiește și care nu corespunde gîndurilor celor din jur. Cele două personaje, împinse la aceasta de situația lor, se consideră reciproc nebuni, pentru că universul realității lor nu corespunde. Tema este reluată și în alte opere, iar nuvela a fost punctul de plecare al piesei *Così è se vi pare*.

Traducerea are meritul de a continua inițiativa începută cu ani în urmă, dar rămasă insuficientă (au mai apărut: *Șalul negru* în colecția Lectura nr. 47, *Nuvele alese, O lume de hirtie*, 1957), aducînd o privire de ansamblu asupra nuvelisticii lui Pirandello, reprezentată bogat în volum, în excelența traducere a lui Alexandru Balaci, căruia îi datorăm și studiul critic introductiv asupra caracteristicilor generale desprinse din creația autorului.

Doina Necula

1 OCTOMBRIE 1949 — Proclamarea Republicii Populare Chineze.

★

1 OCTOMBRIE — 30 de ani de la moartea (1936) scriitorului italian Luigi Pirandello (n. 1867).

Pirandello, Luigi. *Șaiul negru*. Editura tineretului 1966. 535 p.

★

4 OCTOMBRIE — 95 de ani de la nașterea (1871) lui Ion C. Frimu, militant de seamă în mișcarea muncitorească din România (m. 1919).

★

4 OCTOMBRIE — Se împlinesc 150 de ani de la nașterea (1816) poetului revoluționar francez Eugène Pottier, autorul „Internationalei” (m. 1887).

★

6 OCTOMBRIE — 50 de ani de la moartea (1916) lui DUMITRU MARINESCU, militant de seamă al mișcării muncitorești din România (n. 1882).

★

7 OCTOMBRIE 1949 — A fost proclamată Republica Democrată Germană.

★

13 OCTOMBRIE — 85 de ani de la nașterea (1881) lui GEORGE BACOVIA (pseudonimul lui G. Vasiliu), poet român (m. 1957).

Bacovia, George. *Scrieri alese*. Editura pentru literatură, 1961. XXXIV + 302 p. (Scriitori români).

Bacovia, George. *Plumb*. Versuri și proză. Editura pentru literatură, 1965. XLV + 394 p. (Biblioteca pentru toți, 288).

Bacovia, George. *Poezii*. Editura tineretului, 1964. 208 p. (Cele mai frumoase poezii, 65).

Bacovia, George. *Poezii*. Editura pentru literatură, 1962. 238 p.

Bacovia, George. *Versuri*. Editura tineretului, 1966. 263 p. (Biblioteca școlară, 131).

Grigorescu-Bacovia. *Agatha Bacovia*. Viața poetului. Editura pentru literatură, 1962. 368 p.

★

19 OCTOMBRIE — 5 ani de la moartea (1961) marelui nostru scriitor Mihail Sadoveanu (n. 1880).

Sadoveanu, Mihail. *Opere*. Vol. 1—18. Ediția apărută sub supravegherea autorului. Note finale de Profira Sadoveanu. Editura de stat pentru literatură 1955—1959. 18 vol.

Sadoveanu, Mihail. *Opere*. vol. 19. Publicistică, 1904—1935. Editura pentru literatură, 1964. 520 p.

Sadoveanu, Mihail. *Baltagul*. Editura tineretului, 1966. 200 p.

Sadoveanu, Mihail. *Dumbrava minunată*. Editura tineretului, 1962. 44 p.

Sadoveanu, Mihail. *Frații Jderi*. Vol. 1—3. Editura pentru literatură, 1962. (Biblioteca pentru toți, 157—159) Vol. 1. 377 p.; Vol. 2. 336 p.; Vol. 3. 424 p.

Sadoveanu, Mihail. *Mitrea Cocor*. Editura tineretului, 1964. 224 p. (Biblioteca școlară, 81).

Sadoveanu, Mihail. *Neamul Șoimăreștilor*. Editura tineretului, 1964. 264 p.

Sadoveanu, Mihail. *Nicoară Potcoavă*. Editura tineretului, 1965. 435 p.

Sadoveanu, Mihail. *Venea o moară pe Siret*. Editura pentru literatură, 1961. XVII + 374 p.

Sadoveanu, Mihail. *Viața lui Ștefan cel Mare*. Editura pentru literatură, 1966. 215 p.

Sadoveanu, Mihail. *Zodia Cancerului sau Vremea Ducăi-Vodă*. E.S.P.L.A., 1960. 330 p.

Aspecte din viața și opera lui Mihail Sadoveanu. E.S.P.L.A., 1958. 240 p.

★

22 OCTOMBRIE — 120 de ani de la nașterea (1846) dr. DIMITRIE BRANDZA, medic și naturalist român care a înființat Grădina botanică din București (m. 1895).

★

25 OCTOMBRIE — ZIUA FORTELOR ARMATE ALE REPUBLICII SOCIALISTE ROMANIA.

★

26 OCTOMBRIE — 25 de ani de la moartea (1941) scriitorului sovietic rus Arkadi Gaidar (n. 1904).

Gaidar, Arkadi. *Timur și băieții lui*. Editura tineretului, 1964. 283 p.

Gaidar, Arkadi Petrovici. *Școala*. Editura tineretului, 1960. 324 p.

Gaidar, Arkadi Petrovici. *Piatra cea fierbinte*. Editura tineretului, 1961. 96 p.

★

28 OCTOMBRIE — 500 de ani de la nașterea (1466) lui Erasim din Rotterdam (Erasim Desiderius Rotterdamus, pseudonimul lui Gerhadt Gerhards), umanist olandez din epoca Renașterii (m. 1536).

Erasim de Rotterdam, despre război și pace. Pagini alese. Editura științifică, 1960. 156 p.

Erasim de Rotterdam, Desiderius. *Elogiul nebuniei sau Cupintare despre lauda prostiei*. Editura științifică, 1959. 168 p.

★

31 OCTOMBRIE 1784 — Izbucnește răscoala țăranilor iobagi conduși de Horia, Cloșca și Crișan.

Birna, Vlaicu. *Cind era Horia împărat*. Editura tineretului, 1962. 216 p.

Clsek, Oscar Walter. *Pirjolul*. Cartea 2 : Horia. Editura pentru literatură, 1964. 775 p.

Georgescu-Buzău, Gh. I. *Răscoala de la 1784 a iobagilor din Transilvania de sub conducerea lui Horia, Cloșca și Crișan*. Editura politică, 1962. 336 p.

★

2 NOIEMBRIE — 150 de ani de la moartea (1816) lui Gheorghe Șincai, istoric și filozof român (n. 1754).

7 NOIEMBRIE — ZIUA ANIVERSĂRII MARII REVOLUȚII SOCIALISTE DIN OCTOMBRIE.

★

8 NOIEMBRIE — Se împlinesc 85 de ani de la nașterea (1881) lui MIHAIL GH. BUJOR, militant de frunte al mișcării muncitorești din țara noastră (m. 1964).

★

10 NOIEMBRIE — Ziua mondială a tineretului.

decembrie 1966

11 NOIEMBRIE — 80 de ani de la nașterea (1886) lui CONSTANTIN IVANUȘ, militant de seamă în mișcarea muncitorească din România (m. 1928).

★

12 NOIEMBRIE — 50 de ani de la nașterea (1916) lui IOSIF CLISCI, luptător român în Rezistența franceză, căzut la Paris în lupta cu hitleriștii (m. 1943).

★

15 NOIEMBRIE — 50 de ani de la moartea (1916) scriitorului polonez Henryk Sienkiewicz (n. 1846).

Sienkiewicz, Henryk. *Nuvele*. E.S.P.L.A., 1960. XVII + 230 p.

Sienkiewicz, Henryk. *Cavalerii Teutoni*. Vol. 1—2. Editura pentru literatură universală, 1962. Vol. 1, 391 p.; Vol. 2, 456 p.

★

16 NOIEMBRIE — 150 de ani de la nașterea (1816) poetului și ziaristului român Andrei Mureșanu (m. 1863).

★

22 NOIEMBRIE — Se împlinesc 50 de ani de la moartea (1916) lui Jack London, scriitor progresist american (n. 1876).

London, Jack. *Călcăii de fier*. E.S.P.L.A., 1960. XXII + 450 p.

London, Jack. *Chemarea străbunilor*. Editura tineretului, 1957. 327 p.

London, Jack. *Mihail cîine de circ*. Editura tineretului, 1957. 342 p.

London, Jack. *Martin Eden*. Editura pentru literatură universală, 1961. XX + 492 p.

London, Jack. *Colț alb*. Editura tineretului, 1964. 207 p.

Stone, Irving. *Jack London*. Editura tineretului, 1965. 368 p.

★

24 NOIEMBRIE — 150 de ani de la nașterea (1816) lui BARBU IOSCOVESCU, primul pictor decorator din țara noastră, participant activ la revoluția din 1848 (m. 1854).

★

26 NOIEMBRIE — Se împlinesc 60 de ani de la nașterea (1906) lui NICOLAE CRISTEA, comunist român, erou al luptei împotriva fascismului (m. 1943).

★

26 NOIEMBRIE 1924 — *Proclamarea Republicii Populare Mongole*.

★

28 NOIEMBRIE — 146 de ani de la nașterea lui Friedrich Engels (1820).

★

29 NOIEMBRIE 1945 — *Proclamarea Republicii Populare Federative Iugoslavia* (din 1963 — Republica Socialistă Federativă Iugoslavia).

★

29 NOIEMBRIE 1944 — *Eliberarea Albaniilor de sub jugul cetroptorilor fascistii*. Ziua eliberării.

★

1 DECEMBRIE — 75 de ani de la nașterea (1891) lui G. M. VASILESCU-VASIA, activist de frunte al P.C.R., mort în urma chinurilor îndurate în închisoarea Jilava (m. 1929).

În luna decembrie, se împlinesc 275 de ani de la moartea (1691) cronicarului român Miron Costin (n. 1633).

★

5 DECEMBRIE — 175 de ani de la nașterea (1791) lui W. A. MOZART, mare compozitor austriac (m. 1756).

★

5 DECEMBRIE — 100 de ani de la nașterea (1866) lui Traian Demetrescu (cunoscut și sub pseudonimul Tradem), poet și prozator (m. 1896).

Demetrescu, Traian. *Opere alese*. E.S.P.L.A., 1951. 280 p.

★

8 DECEMBRIE — 90 de ani de la nașterea (1876) Hortensiei Papadat — Bengescu, scriitoare română (m. 1955).

Papadat — Bengescu, Hortensia. *Concert de muzică de Bach*. — *Drumul ascuns*. Editura pentru literatură, 1963. XXXIX + 487 p.

Papadat — Bengescu, Hortensia. *Teatru*. Editura pentru literatură, 1965. 387 p.

Scrisori H. Papadat — Bengescu, G. Călinescu, Leon Feraru... către Camil Baltazar. Editura pentru literatură, 1965. 175 p.

Cloabanu, Valeriu. *Hortensia Papadat — Bengescu*. Editura pentru literatură, 1965. 284 p.

★

14 DECEMBRIE — 20 de ani de la moartea (1946) scriitorului român I. Al. Brătescu-Voinești (n. 1868).

I. Al. Brătescu-Voinești *povestind copiii*. Editura tineretului, 1962. 96 p.
Brătescu-Voinești, Ion Al. *Intuneric și lumină*. Nuvele și schițe. Editura tineretului, 1963. XLV + 354 p.

★

10 DECEMBRIE — 75 de ani de la moartea (1891) lui Ion Ionescu de la Brad, economist, statistician și agronom român, care a introdus primele mașini agricole în țara noastră (n. 1818).

★

22 DECEMBRIE — 10 ani de la moartea (1956) poetului român Nicolae Labiș (n. 1935).

Labiș, Nicolae. *Lupta cu inerția*. Editura tineretului, 1958. 159 p.

Labiș, Nicolae. *Pădăci și Tindăleș*. Editura tineretului, 1962. 72 p.

Labiș, Nicolae. *Primele iubiri*. Editura pentru literatură, 1962. 448 p.

Labiș, Nicolae. *Versuri*. Editura tineretului, 1964. 194 p.

Labiș Nicolae. *Anotimpurile*. Editura tineretului, 1964. 32 p.

★

26 DECEMBRIE — 490 de ani de la moartea (1476) lui VLAD TEPEȘ, domn al Țării Românești între anii 1456 și 1462.

★

30 DECEMBRIE — ABOLIREA MONARHIEI ȘI PROCLAMAREA REPUBLICII POPULARE ROMÂNE (1947).

LA 21 AUGUST 1965 ȚARA NOASTRĂ A DEVENIT REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA.

REGULAMENT

PENTRU ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA BIBLIOTECII RAIONALE

CAPITOLUL I

Dispozițiuni generale

1. Biblioteca raională este principala bibliotecă publică de stat a raionului.

Biblioteca raională este instituția sfatului popular raional; ea funcționează sub controlul și îndrumarea comitetului raional de cultură și artă.

În orașele de subordonare regională nereședință de regiune, comitetul raional de cultură și artă colaborează cu comitetul orașenesc de cultură și artă pentru buna desfășurare a activității bibliotecii.

2. Înființarea sau desființarea bibliotecii raionale se poate face numai cu avizul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, la propunerea comitetului executiv al sfatului popular regional.

3. Biblioteca raională este o bibliotecă publică cu profil enciclopedic. Ea colecționează, organizează, păstrează și pune la dispoziția cititorilor cărți, reviste, ziare și alte categorii de publicații contribuind prin activitatea sa la propagarea învățării marxist-leniniste, la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, la ridicarea nivelului lor cultural, științific și profesional.

4. Sediul bibliotecii raionale este în localitatea de reședință a raionului.

În orașele de subordonare regională, nereședință de regiune, reședință de raion, funcționează o singură bibliotecă publică de stat — biblioteca raională — care satisface cerințele de lectură ale populației din oraș și asigură îndrumarea metodică a bibliotecilor din raion.

Cu aprobarea comitetului executiv al sfatului popular raional, la propunerea comitetului raional de cultură și artă, cu sprijinul comitetului orașenesc de cultură și artă, ea poate să organizeze biblioteci filiale în localitatea în care funcționează.

CAPITOLUL AL II-LEA

Atribuțiuni și sarcini

5. Biblioteca raională are următoarele atribuțiuni:

— este bibliotecă publică a orașului de reședință, satisfăcând cerințele de lectură ale diverselor categorii ale populației;

— asigură îndrumarea și controlul activității bibliotecilor din sistemul așezămintelor culturale; ia măsuri pentru continuarea îmbunătățirii a activității acestora, în conformitate cu indicațiile comitetului raional de cultură și artă și cu reglementările în vigoare;

— acordă asistență de specialitate bibliotecilor din alte sisteme (ale sindicatelor, școlare etc.) de pe teritoriul raionului;

— răspunde de completarea colecțiilor bibliotecilor din sistemul așezămintelor culturale din cuprinsul raionului.

6. În executarea atribuțiunilor sale, biblioteca raională îndeplinește următoarele sarcini:

a) completează colecțiile bibliotecii, achiziționând cărți, reviste, publicații în serie, ziare și diferite categorii de materiale ce fac obiectul colecțiilor speciale, românești și străine;

b) organizează colecțiile bibliotecii, în scopul folosirii lor cât mai depline de către cititori;

c) pune la dispoziția cititorilor, în mod gratuit, colecțiile sale prin sălile de lectură și de împrumut, secția pentru copii și bibliotecile filiale; normele de consultare a colecțiilor se stabilesc de conducerea bibliotecii, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare;

d) desfășoară propaganda cărții în scopul atragerii populației în bibliotecă și îndrumării lecturii cititorilor;

e) asigură informarea bibliografică a cititorilor săi și a altor cititori și instituții din cuprinsul raionului;

f) practică împrumutul interbibliotecar, asigură cu prioritate satisfacerea cererilor cititorilor săi, ale bibliotecilor și ale altor instituții din raion;

g) îndrumă și controlează activitatea bibliotecilor orașenești din orașele de subordonare raională, a bibliotecilor comunale și sătești din raion, urmărind dezvoltarea activității acestora în raport cu cerințele de lectură și studiu ale cititorilor;

h) elaborează și editează lucrări cu caracter metodologic și bibliografic în sprijinul bibliotecilor din raion;

- i) studiază componența colecțiilor bibliotecilor din sistemul așezămintelor culturale de pe cuprinsul raionului și răspunde de completarea rațională a colecțiilor acestor biblioteci ;
- j) organizează diferite forme de instruire și perfecționare a cadrelor de bibliotecari, în conformitate cu reglementările în vigoare.

CAPITOLUL AL III-LEA

Structura organizatorică

7. Biblioteca raională este organizată pe servicii și secții după cum urmează :

a. Serviciul de completare și organizare a colecțiilor

— răspunde de completarea colecțiilor bibliotecii ; completarea colecțiilor bibliotecii se face prin achiziții (colectură, librării, anticariate, oficii de difuzare a presei etc.), schimb interbibliotecar, donații etc. ; la stabilirea comenzilor de publicații participă toate serviciile și secțiile interesate ;

— sprijină și controlează modul în care se desfășoară aprovizionarea cu publicații a bibliotecilor orașenești, comunale și satești din raion în conformitate cu reglementările în vigoare ;

— ține evidența colecțiilor bibliotecilor potrivit reglementărilor în vigoare ;

— repartizează publicațiile pe fonduri și secții și urmărește circulația acestora până la primirea lor în gestiune ;

— efectuează catalogarea și clasificarea colecțiilor ; organizează sistemul de catalogare, potrivit reglementărilor în vigoare ;

— întocmește materiale ajutoare pentru orientarea cititorilor în folosirea cataloagelor bibliotecilor.

b. Serviciul de relații cu cititorii

— pune la dispoziția cititorilor, în sălile de lectură și de împrumut, cărți și alte publicații ;

— organizează fondul lucrărilor de referință din sălile de lectură ;

— dă informații bibliografice la cerere ;

— desfășoară activități de propagandă a cărții în rîndul cititorilor ;

— efectuează împrumutul interbibliotecar ;

— urmărește restituirea publicațiilor împrumutate ;

— ține evidența cititorilor și a circulației cărților ;

— asigură păstrarea fondului general al bibliotecii și poartă răspunderea gestionară a acestui fond.

c. Secția pentru copii

— pune la dispoziția cititorilor, în sălile de lectură și de împrumut, colecțiile secției ;

— organizează colecțiile și cataloagele secției ;

— organizează acțiuni de popularizare a cărții ;

— ține legătura cu organizațiile de tineret și școlile din localitate ;

— urmărește restituirea publicațiilor împrumutate ;

— ține evidența cititorilor și a circulației cărților în cadrul secției.

d. Serviciul metodic

— îndrumăază, controlează și acordă ajutor de specialitate bibliotecilor publice din raion în toate sectoarele activității lor ;

— elaborează lucrări cu caracter metodologic și bibliografic privind organizarea bibliotecilor comunale și satești și activitatea de propagandă a cărții ;

— urmărește modul de completare a colecțiilor bibliotecilor orașenești din orașele de subordonare raională, comunale și satești, de pe raza raionului ;

— studiază experiența bibliotecilor în scopul generalizării celor mai bune metode de muncă ;

— elaborează și editează bibliografii de recomandare ;

— organizează seminarii cu bibliotecarii din raion și practica bibliotecară ;

— organizează documentația în domeniul bibliologic ; ține la zi actele și materialele normative cu privire la bibliotecă.

În îndeplinirea funcțiilor metodologice ale bibliotecii participă efectiv și celelalte servicii și secții ale bibliotecii potrivit specializării lor.

CAPITOLUL AL IV-LEA

Conducerea și personalul bibliotecii

8. Biblioteca raională este condusă de un director, care răspunde de întreaga activitate desfășurată de bibliotecă.

9. Directorul bibliotecii raionale este numit și eliberat din funcție prin decizia comitetului executiv al sfatului popular raional, la propunerea comitetului raional de cultură și artă cu avizul comitetului regional de cultură și artă, conform normelor în vigoare.

10. Personalul de specialitate și tehnico-administrativ al bibliotecii raionale este numit în funcție prin decizia comitetului executiv al sfatului popular raional, la propunerea comitetului raional de cultură și artă și a directorului bibliotecii raionale.

11. Directorul bibliotecii raionale are următoarele sarcini :

- organizează și conduce întreaga activitate a bibliotecii raionale ;
- aprobă instrucțiunile de lucru ale serviciilor bibliotecii și urmărește aplicarea lor ;
- dispune de folosirea lucrătorilor bibliotecii potrivit necesităților muncii și îndeplinirea planului de activitate al bibliotecii ;
- urmărește executarea ritmică și judicioasă a prevederilor bugetare acordate bibliotecii raionale ;
- ia măsuri pentru păstrarea hunurilor bibliotecii raionale ;
- stabilește orarul de funcționare a bibliotecii cu aprobarea comitetului raional de cultură și artă.

12. Pe lângă biblioteca raională se constituie consiliul bibliotecii, alcătuit din 8—10 membri propuși de comitetul raional de cultură și artă și confirmați de comitetul executiv al sfatului popular raional.

Din consiliul bibliotecii pot face parte :

- oameni de cultură ;
- reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești ;
- directorul bibliotecii ;
- șefii serviciilor bibliotecii ;
- bibliotecari comunali ;
- cititori permanenți ai bibliotecii.

Consiliul are următoarele atribuțiuni :

- contribuie la stabilirea obiectivelor principale ale activității bibliotecii ;
- participă la elaborarea planului de muncă și la dezbateră dării de seamă anuală ;
- ia în discuție principalele probleme din activitatea bibliotecii : caprinderea populației la lectură, studierea cerințelor de lectură ale populației, formele de propagandă a cărții, completarea și organizarea colecțiilor etc.

CAPITOLUL AL V-LEA

Planificarea și evidența activității

13. Activitatea bibliotecii raionale se desfășoară pe baza unui plan de muncă anual, defalcat pe trimestre și servicii, aprobat de biroul comitetului raional de cultură și artă.

14. La sfârșitul anului și la încheierea primului semestru, biblioteca raională înaintează comitetului raional de cultură și artă raportul de activitate și planul de muncă.

Planul de muncă anual și raportul de activitate se trimit în copie și bibliotecii regionale.

CAPITOLUL AL VI-LEA

Dispozițiuni finale

15. Biblioteca raională are un plan de cheltuieli inclus în bugetul sfatului popular raional, propus de directorul bibliotecii și avizat de biroul comitetului raional de cultură și artă.

16. Statul de funcțiuni al bibliotecii raionale se propune de comitetul executiv al sfatului popular raional și se aprobă de comitetul executiv al sfatului popular regional, în conformitate cu statele tip de funcțiuni elaborate de C.S.C.A. și C.S.M.S.

17. Gestionarea și verificarea gestionară a colecțiilor și a celorlalte bunuri materiale ale bibliotecii raionale se fac potrivit normelor în vigoare.

18. Biblioteca raională are firmă și sigiliu propriu.

19. În funcție de importanța localității în care funcționează și de mărimea fondului de publicații, structura organizatorică a bibliotecii raionale poate fi modificată de comitetul executiv al sfatului popular raional, cu avizul comitetului regional de cultură și artă.

20. Dispozițiunile prezentului regulament se aplică și bibliotecilor orășenești din orașele de subordonare regională, nereședință de raion.

REGULAMENT

PENTRU ORGANIZAREA ȘI FUNCȚIONAREA BIBLIOTECILOR ORĂȘENEȘTI DIN ORAȘELE DE SUBORDONARE RAIONALĂ, NEREȘEDINȚA DE RAION

CAPITOLUL I

Dispozițiuni generale

1. Biblioteca orășenească este principala bibliotecă publică de stat a orașului de subordonare raională, nereședință de raion.

Biblioteca orășenească este instituția sfatului popular orășenească ; ea funcționează sub controlul și îndrumarea acestuia.

2. Înființarea sau deființarea bibliotecii orășenești se face numai cu avizul Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă, la propunerea comitetului executiv al sfatului popular regional.

3. Biblioteca orășenească este o bibliotecă cu profil enciclopedic. Ea colecționează, organizează, păstrează și pune la dispoziția cititorilor cărți, reviste, ziare și alte categorii de publicații, contribuind, prin activitatea sa, la propagarea învățării marxist-leniniste, la formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, la ridicarea nivelului lor cultural-științific și profesional.

CAPITOLUL AL II-LEA

Atribuțiuni și sarcini

4. Biblioteca orășenească are următoarele atribuțiuni :
- este bibliotecă publică a orașului, satisfacind cerințele de lectură ale diverselor categorii ale populației ;
 - asigură îndrumarea metodică a bibliotecilor comunale și sătești și acordă asistență de specialitate bibliotecilor din alte sisteme (ale sindicatelor, școlare etc.), aflate pe teritoriul administrativ al orașului.
5. În exercitarea atribuțiilor sale, biblioteca orășenească îndeplinește următoarele sarcini :
- a) completează colecțiile bibliotecii, achiziționând cărți, reviste, publicații în serie, ziare, din toate domeniile de cunoștințe. În completarea colecțiilor se va ține seama de preocupările și cerințele cititorilor din localitatea în care funcționează biblioteca ;
 - b) organizează colecțiile sale în vederea folosirii lor cât mai depline de către cititori ;
 - c) pune la dispoziția cititorilor colecțiile sale prin sălile de lectură și de împrumut și prin secția de copii. Normele de completare a colecțiilor se stabilesc de conducerea bibliotecii și sînt aprobate de comitetul raional de cultură și artă ;
 - d) desfășoară propaganda cărții în scopul atragerii populației în bibliotecă și îndrumării lecturii cititorilor ;
 - e) practică împrumutul interbibliotecar pentru cititorii săi și instituțiile din localitate ;
 - f) acordă ajutor de specialitate și controlează activitatea bibliotecilor comunale și sătești aflate pe teritoriul administrativ al orașului ;
 - g) studiază componența și completarea colecțiilor bibliotecilor comunale și sătești aflate pe teritoriul administrativ al orașului și ia măsurile corespunzătoare.

CAPITOLUL AL III-LEA

Structura organizatorică

6. Biblioteca orășenească este organizată pe secții, după cum urmează :
- a) **Secția de completare și organizare a colecțiilor**
 - răspunde de completarea colecțiilor bibliotecii orășenești și ale bibliotecilor comunale și sătești de pe teritoriul administrativ al orașului, completarea colecțiilor se face prin achiziții (colectură, librării, oficii de difuzare a presei etc.), schimb interbibliotecar, donații etc ;
 - ține evidența colecțiilor bibliotecii, potrivit reglementărilor în vigoare ;
 - efectuează catalogarea și clasificarea colecțiilor bibliotecii ; organizează catalogul sistematic și alfabetic ;
 - întocmește materiale ajutătoare pentru orientarea cititorilor în folosirea cataloagelor.
 - b) **Secția de relații cu cititorii**
 - pune la dispoziția cititorilor, în sălile de lectură și împrumut, cărți și alte publicații ;
 - organizează fondul lucrărilor de referință și dă informații bibliografice la cerere ;
 - colaborează materiale și organizează activități de propagandă a cărții ;
 - ține evidența cititorilor și a circulației cărții și urmărește restituirea publicațiilor împrumutate ;
 - asigură păstrarea fondului general al bibliotecii și poartă răspunderea gestionară a acestui fond
 - c) **Secția pentru copii**
 - pune la dispoziția cititorilor, în sălile de lectură și împrumut, colecțiile secției ;
 - organizează colecțiile și cataloagele secției ;
 - organizează popularizarea cărții în rîndul copiilor ;
 - ține evidența cititorilor și a circulației cărții și urmărește restituirea publicațiilor împrumutate ;
 - ține legătura cu organizațiile de tineret și cu școlile din localitate.
7. La organizarea bibliotecii pe secții se va ține seama de mărimea fondurilor de publicații și de numărul personalului bibliotecii.

CAPITOLUL AL IV-LEA

Conducerea și personalul bibliotecii

8. Biblioteca orășenească este condusă de un director care răspunde de întreaga activitate desfășurată de bibliotecă.
9. Directorul bibliotecii orășenești este numit și eliberat din funcție prin decizia comitetului executiv al sfatului popular orășeneșc, cu avizul comitetului raional de cultură și artă, coafom normelor în vigoare.
10. Personalul de specialitate și tehnico-administrativ al bibliotecii orășenești este numit în funcție prin decizia comitetului executiv al sfatului popular orășeneșc, la propunerea directorului bibliotecii orășenești respective.

11. Directorul bibliotecii are următoarele sarcini :

- organizează și conduce întreaga activitate a bibliotecii pe baza planurilor de muncă anuale și trimestriale ;
- efectuează îndrumarea bibliotecilor comunale, sătești, școlare și ale sindicatelor aflate pe teritoriul administrativ al orașului ;
- urmărește executarea ritmică și judicioasă a sumelor bugetare acordate bibliotecii, gestionarea și păstrarea bunurilor acesteia ;
- stabilește, cu aprobarea comitetului executiv al sfatului popular orășenesc, orarul de funcționare al bibliotecii.

12. Pe lângă biblioteca orășenească se constituie consiliul bibliotecii, alcătuit din 5—7 membri, confirmați de comitetul executiv al sfatului popular orășenesc. Din consiliu pot face parte :

- oameni de cultură ;
- reprezentanți ai organizațiilor de masă și obștești ;
- directorul bibliotecii ;
- cititori permanenți ai bibliotecii

Consiliul are următoarele atribuțiuni :

- a) contribuie la stabilirea principalelor obiective ale activității bibliotecii ;
- b) studiază gradul de cuprindere a populației la lectură și face propuneri pentru îmbunătățirea muncii cu cititorii ;
- c) participă la stabilirea planului de completare a colecțiilor bibliotecii ;
- d) sprijină biblioteca orășenească în elaborarea unor materiale de propagandă a cărții ;
- e) participă la elaborarea planului de muncă și la dezbaterile dării de seamă anuale.

CAPITOLUL AL V-LEA

Planificarea activității

13. Activitatea bibliotecii orășenești se desfășoară pe baza unui plan de muncă anual, defalcat pe trimestre și servicii, avizat de comitetul executiv al sfatului popular orășenesc și aprobat de comitetul executiv al sfatului popular raional.

14. La sfârșitul anului și la încheierea primului semestru, biblioteca orășenească înaintează comitetului raional de cultură și artă și comitetului executiv al sfatului popular orășenesc, raportul de activitate. Planul de muncă și raportul anual de activitate se trimit, în copie, și bibliotecii raionale.

CAPITOLUL AL VI-LEA

Dispozițiuni finale

15. Biblioteca orășenească are un plan de cheltuieli inclus în bugetul sfatului popular orășenesc, stabilit pe baza consultării directorului bibliotecii orășenești.

16. Statul de funcțiuni al bibliotecii orășenești se propune de comitetul executiv al sfatului popular orășenesc, se avizează de comitetul regional de cultură și artă și se aprobă de comitetul executiv al sfatului popular regional în conformitate cu statele tip de funcțiuni elaborate de C.S.C.A. și C.S.M.S.

17. Gestionarea și verificarea gestionării a colecțiilor și a celorlalte bunuri materiale ale bibliotecii orășenești se fac potrivit normelor în vigoare.

18. Biblioteca orășenească are firmă proprie.

19. Dispozițiile prezentului regulament se aplică și bibliotecilor din stațiunile balneo-climaterice

В НОМЕРЕ :

И. МЭРДЖИНЯНУ: Пятилетка — картина социалистической Румынии на полном подъеме	513
Г. ЗАНЕ: Издательская деятельность Академии Социалистической Республики Румынии (В честь 100-летнего юбилея Академии)	516
Ренато ВЕРОНА: Систематический каталог и исчерпывающая документация. (Предложения в связи с новой техникой составления систематического каталога; более подробная индексация изданий с помощью сводных карточек)	538
Анна ЛЕВЕНШТЕЙН: О том, что читают студенты. (Анкета среди студентов вузовского центра Клужа)	540
Джетта Елена РАЛЛИ: Обработка технических изданий специального типа (II)	545
Мирча ТОМЕСКУ: Дьякон Кореси и печатание книг на румынском языке. (Социально-исторические условия сказавшиеся на различных этапах деятельности румынского печатника)	551
Думитру КОПИЛЛИН: Кошбук в иностранной литературе (европейские отголоски)	557
Г. ШТРЕМПЕЛЬ: Антим Иврянца (?—1716) (250-летие со дня смерти этого известного патриота и деятеля культуры XVIII века)	560

EXTRAIT DU SOMMAIRE

I. MARGINEANU: Le plan quinquennal — image de la Roumanie socialiste en plein essor	513
G. ZANE: L'activité éditoriale de l'Académie de la République Socialiste de Roumanie. (À l'occasion du centenaire de l'Académie)	516
Renato VERONA: Le catalogue systématique et la documentation exhaustive. (Propositions en vue d'une nouvelle technique dans l'établissement du catalogue systématique; l'indexage plus détaillé des publications, par l'emploi des fiches cumulatives)	538
Ana LOVENSTEIN: Une recherche sur la lecture des étudiants. (Enquête parmi les étudiants du centre universitaire de Cluj)	540
Getta Elena RALLY: Le traitement des publications techniques de types spéciaux (II)	545
Mircea TOMESCU: Le diacre Coresi et l'impression en langue roumaine. (Les conditions sociales-historiques qui ont influencé le labeur du typographe roumain à différentes étapes de son activité)	551
Dumitru COPILLIN: Coşbuk dans les littératures étrangères. (Intéférences européennes)	557
G. STREMPPEL: Antim Ivreanul (? — 1716). (250 ans depuis la mort de Antim Ivreanul, patriote et lettré illustre)	560

SUMMARY

I. MARGINEANU: The Five-Year Plan-picture of Socialist Rumania in full swing of development	513
G. ZANE: Publishing activity of the Academy of the Socialiste Republic Rumania. (At the Academy's Centenary).	516
Renato VERONA: Classified catalogue and exhaustive documentation. (Suggestions for a new system of organizing the classified catalogue; a more detailed indexing of publications by using cumulative cards).	538
Ana LOVENSTEIN: An investigation concerning students' reading. (Inquest among the university centre Cluj students).	540
Getta Elena RALLY: Library preparation of special type technical publications (II)	545
Mircea TOMESCU: Deacon Coresi and the printing in Rumanian. (Historical and social climate influencing the Rumanian printer's activity at different stages).	551
Dumitru COPILLIN: Coşbuk in foreign literatures. (European interferences).	557
G. STREMPPEL: Antim Ivreanul (?—1716). (Outstanding patriot and scholar, Antim Ivreanul died 250 years ago).	560

COLEGIUL DE REDACŢIE: BAICULESCU George, GRUIA Ştefan (redactor şef), GRÜNBERG Aron, IOVANOV Eugen, LUPU Atanase, MIRONESCU Nicolae, POPESCU-BRĂDICENI Angela, RAUŞ Nicolae (redactor şef-adjunct), TOMESCU Mircea.

BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA, publicație bilunară, întocmită de Biblioteca Centrală de Stat, reprezintă bibliografia națională curentă și cuprinde seriile :

1. CĂRȚI, ALBUME, HĂRȚI, NOTE MUZICALE ;
2. ARTICOLE DIN PUBLICAȚII PERIODICE ȘI SERIALE.

Prima serie înregistrează anual peste 4 000 titluri de cărți, broșuri, albume și alte categorii de publicații, cuprinzând astfel producția reprezentativă de carte tipărită pe teritoriul țării noastre.

În cea de-a doua serie, ca urmare a bibliografierii exhaustive a revistelor și selective a ziarelor sînt inserate peste 50 000 titluri de articole, studii, referate, recenzii etc.

Prin aceste două serii, **BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA** înregistrează lucrările de interes general, social-politice, științifice, literar-artistice și de popularizare, lucrările originale, traducerile sau prelucrările apărute în limba română, în limbile naționalităților conlocuitoare și în limbi de circulație internațională.

Toate aceste categorii de tipărituri, cuprinse în bibliografia națională curentă, sînt redade prin descrieri bibliografice complete, însoțite de indici de clasificare zecimală și grupate pe domenii de cunoștințe, constituite în 34 de diviziuni tematice.

Fiind o sursă bogată și multilaterală de informare în toate domeniile de cunoștințe, **BIBLIOGRAFIA REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA** este utilă tuturor categoriilor de biblioteci din țara noastră : biblioteci științifice, publice, școlare, specializate etc. ca și specialiștilor : cercetători științifici, ingineri și tehnicieni, cadre didactice, medici, economiști, activiști de partid și de stat etc.

Ambele serii ale bibliografiei pot fi procurate prin abonamente înaintate oficiilor poștale din Capitală și din țară.

CITITORI!

Cărți politice, beletristice, agrozootehnice de nivel mediu și superior, lucrări științifice și tehnice de diverse specialități recent apărute sau în curs de apariție, pe care doriți să le aveți în biblioteca dv. proprie, le puteți procura printr-o simplă carte poștală adresată

Librăriei „CARTEA PRIN POȘTĂ” din
BUCUREȘTI, str. Sergent Nuțu Ion nr. 8—12,
raionul Lenin.

La cerere, librăria vă trimite gratuit, pentru informarea dv., cataloage, liste bibliografice cu lucrări apărute și în curs de apariție, buletinul „Cărți noi” precum și alte materiale de informare.

De asemenea, prin librăria „CARTEA PRIN POȘTĂ” vă puteți asigura primirea la domiciliu a discurilor preferate, cu imprimări de muzică simfonică și de cameră, muzică populară sau ușoară.

Plata se face la primirea coletului.

Bibliotecari! Alinați la loc vizibil anunțul de mai sus.

Univ. 38
MF 2011

IN NUMARUL URMATOR :

- Mihai PAPURICĂ : Citeva considerații asupra profilării bibliotecilor.
Gheorghe POPESCU : Finanțarea completării colecțiilor din bibliotecile publice.
George VLĂDESCU : Fondul de bază al bibliotecii comunale.
Gheorghe MAXIN și Dorcel STĂNESCU : Rețeaua bibliotecilor din orașul Ploiești.
Horia NESTORESCU : Circulația cărții în biblioteca comunală din Lunca Mureșului.
Al. DUȚU : Probleme ale bibliografiei sud-estului european.
Anca OPRÎȘ : Descrierea la autorul colectiv a publicațiilor de artă.
Damian NECULA : Mihail Sadoveanu (1880—1961).
Virgil CÂNDEA : Erasmi din Rotterdam (1466—1536).

41 000